75 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 13. maja 2022

Leto LXXV, št. 38, cena 2,20 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

V domu sprejeli prva stanovalca

Dom starejših občanov v Žireh je odprl vrata prvima stanovalcema – 96-letni domačinki in 87-letnemu domačinu.

Mateja Rant

Žiri – Po besedah poslovne direktorice SeneCure za Slovenijo Sande M. Gavranovič imajo za sprejem v dom ta čas 199 prošenj. Zato jo veseli, da so lahko sprejeli prva stanovalca, oba domačina iz Žirov. V domu je sicer po njenih besedah na voljo 60 postelj, od tega 42 postelj v enoposteljnih sobah in 18 postelj v devetih dvoposteljnih sobah.

Prva stanovalka se je za vstop v dom odločila, ker je ugotovila, da ni več sposobna sama skrbeti za vsa opravila, kot so kuhanje, pranje in pospravljanje, je pa še vedno samostojna in sama poskrbi za higieno, so njene besede navedli pri SeneCuri. Biva v enoposteljni sobi v drugem nadstropju s pogledom na bližnji grič, ker si je tako želela.

»V domu pričakujem predvsem prijaznost in varnost ter si želim počitek in mir. Dom in soba sta mi zelo všeč,« je še dejala.

Njen nekoliko mlajši sostanovalec pa se je v novi dom v Žireh preselil iz bolj oddaljenega doma za starejše, v katerem je bival doslej. Čeprav se težje giba, še vedno večino opravil zmore sam, so pojasnili pri SeneCuri. Tudi njegova soba je v drugem nadstropju in prav tako so lahko ugodili njegovi želji po pogledu na domski vrt.

»Sam dom in moja soba sta mi všeč, pričakujem pa varnost, domačnost, udobje in druženje. Svoj čas v domu si želim preživeti aktivno,« je poudaril.

V novem domu bo v prihodnje v pritličju bivalo 12 stanovalcev z demenco, in sicer v desetih enoposteljnih sobah in eni dvoposteljni, pri čemer bodo imeli neposreden izhod na vrt.

5. stran

Presenečenje za prvo stanovalko v Domu starejših SeneCura Žiri / Foto: arhiv SeneCure

Na Veliko planino po asfaltu

Družba Velika planina, ki je v lasti Občine Kamnik in upravlja tudi nihalko na planino, je asfaltirala cesto od Kranjskega Raka do parkirišča na Rakovih ravneh. Dobrih 600 tisoč evrov vredno naložbo bodo financirali iz pobranih parkirnin.

Jasna Paladin

Velika planina – Občina Kamnik se je pred dvema letoma odločila, da bo na cesti na Veliko planino (do Rakovih ravni) začela pobirati parkirnino, predvsem z namenom, da promet na planini uredijo in cesto asfaltirajo, saj je makadamska cesta terjala veliko stroškov vzdrževanja. Za parkirnino je treba odšteti deset evrov za osebni avto.

Koncesijo za dobo petih let so lani podelili družbi Velika planina, ki letno s parkirnino zbere približno 160 tisoč evrov.

5. stran

Cesta je asfaltirana do parkirišča na Rakovih ravneh, do parkirišč Ušivec, Mačkin kot in Jelšev konfin še vedno vodi makadam.

Velik korak do nove šole

Župan Nejc Smole je v sredo podpisal dobrega pol milijona evrov vredno pogodbo za projektiranje nove Osnovne šole Preska in za vso potrebno dokumentacijo ter projektantski nadzor.

Maja Bertoncelj

Medvode – Na šoli se že več let srečujejo s prostorskimi težavami, poleg tega je pereč tudi problem potresne varnosti. Občinski svet je pred kratkim sprejel odločitev za gradnjo nove šole na novi lokaciji na travniku ob Bizantovi cesti (v bližini Osemenjevalnega centra Preska), kar je najboljša rešitev tudi za vodstvo šole. Projektna dokumentacija bo pripravljena za novo šolo s 24 oddelki.

»V zadnjem mesecu smo izvedli javno naročilo s pogajanji brez predhodne objave za potrditev izbora projektanta. Končna vrednost pogodbe z Ateljejem Hočevar je 530.700 evrov, sredstva imamo zagotovljena v proračunu za leto 2022. Ocenjena vrednost gradnje nove šole se trenutno giblje okoli 11,5 milijona evrov. Gre za enega največjih projektov v zgodovini Občine Medvode,« je dejal župan Nejc Smole.

5. stran

AKTUALNO

Občino bo vodil Jože Stanonik

Glede na to, da je bil dosedanji žirovski župan Janez Žakelj na nedavnih državnozborskih volitvah izvoljen za poslanca, bo županско funkcijo začasno prevzel dosedanji podžupan Jože Stanonik.

2

GORENJSKA

Med narcise z brezplačnim avtobusom

Cesta v Planino pod Golico in Javorniški Rovt bo ta konec tedna zaprta za osebna vozila, na ogled narcis bodo obiskovalce v soboto in nedeljo vozili brezplačni avtobusi.

4

ŠPORT

Novo priznanje Jaki Blažiču

Blejski košarkarski reprezentant Jaka Blažič, ki je tudi kapetan Cedevite Olimpije, je bil že drugo sezono zapored izbran v drugo najboljšo peterko tekmovanja 7DAYS EuroCup.

8

GG+

Izzivi na meji mogočega

Janez Poklukar je pred štirinajstimi meseci nastopil funkcijo ministra za zdravje. Mandat se mu izteka. Obdobje ministrovanja je bilo usmerjeno v obvladovanje epidemije covida v zdravstvu ...

15

VREME

Danes bo spremenljivo oblačno. Jutri bo pretežno oblačno. V nedeljo bo večinoma sončno. Vse tri dni so možne padavine.

12/21 °C

jutri: pretežno oblačno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

DJ Umek na Gospodarskem razstavišču

V soboto, 21. maja, se na ljubljansko Gospodarsko razstavišče vrača elektronska glasba. Obdobje koronskega zatišja bo prekinil DJ Umek, ki se mu bodo pridružili Joyhauser, Nusha, Gumija in Veztax. Umek je kot pionir techna v Sloveniji dobil vzdevek Fotr in zagotovo zna poskrbeti za dobro zabavo.

Dva naročnika Gorenjskega glasa si bosta koncert lahko ogledala brezplačno. V žrebanju boste sodelovali, če boste na koticek@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, poslali odgovor na nagradno vprašanje: Iz katere države prihaja techno dvojec Joyhauser? Vaše odgovore pričakujemo do srede, 18. maja. Nagrajenci bodo o nagradi obveščeni in objavljeni v Gorenjskem glasu.

Nagrajenki

V nagradni igri, objavljeni 26. aprila 2022, prejme trajnostno nakupovalno vrečko, ki jo podarja RTV Slovenija, Romana Schauer Kepic z Visokega.
V nagradni igri, objavljeni 29. aprila 2022, prejme trajnostno nakupovalno vrečko, ki jo podarja RTV Slovenija, Saša Bernik iz Zgornje Besnice. Nagrajenkama čestitamo!

Danes ustanovna seja

Znana je že večina kandidatov za ministre v novi vladi, ki jo bo najverjetneje vodil Robert Golob. Danes dopoldne bo na sporedu ustanovna seja novega sklica državnega zbora.

Simon Šubic

Ljubljana – Pred današnjo ustanovno sejo novega sklica državnega zbora, ki se začne ob 11. uri, so že znani prvi obrisi nastajajoče vlade, ki jo bo sestavila koalicija Gibanja Svoboda, SD in Levice. Njihovi prvaki Robert Golob, Tanja Fajon in Luka Mesec so namreč predvčerajšnim po več krogih koalicijskih pogajanj že predstavili večino ministrskih kandidatov, uskladili pa so tudi že programski del koalicijske pogodbe.

Kaže, da bo nova vlada imela dvajset ministrov. Do srede so se v koaliciji že uskladili o petnajstih imenih. Iz kvote Gibanja Svoboda so poleg kandidata za mandatarja (Golob) znani že naslednji ministrski kandidati: Klemen Boštjančič (za finance), Danijel Bešič Loredan (za zdravje, tudi podpredsednik vlade), Tatjana Bobnar (za notranje zadeve), Sanja Ajanović Hovnik (za javno upravo), Uroš Brežan (za varstvo narave in prostor), Bojan Kumer (za podnebje in energijo), Igor Papič (za visoko šolstvo, znanost in inovacije), Amalija Žakelj (za vzgojo in šolstvo), Marjan Šarec (za obrambo), Alenka Bratušek (za infrastrukturo) in Matej Arčon (brez listnice, urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu).

Predsednik Gibanja Svoboda Robert Golob / Foto: Gorazd Kavčič

Iz kvote SD bodo kandidati za ministre Tanja Fajon (za zunanje in evropske zadeve, tudi podpredsednica vlade), Matjaž Han (za gospodarstvo, turizem in šport) in Dominika Švarc Pipan (za pravosodje), koordinator Levice Luka Mesec pa je kandidat za ministra za solidarno prihodnost, bil naj bi tudi podpredsednik vlade.

Tudi kandidati za ministre za digitalno preobrazbo, za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v kvoti Gibanja Svoboda), za kohezijo in regionalni razvoj (pripada SD), za kulturo ter za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v kvoti Levice) bodo znani v kratkem.

Na današnji ustanovni seji državnega zbora pa bodo poleg potrjevanja poslanskih mandatov odločali tudi o novem predsedniku, podpredsednikih, generalnem sekretarju in sestavi delovnih teles državnega zbora. Najverjetneje bo državni zbor v naslednjem mandatu vodila podpredsednica Gibanja Svoboda Urška Klakočar Zupančič. Če bo izvoljena, bo postala prva predsednica državnega zbora.

Občino bo vodil Jože Stanonik

Ker je bil dosedanji župan Občine Žiri Janez Žakelj izvoljen za poslanca, bo občino do novembrskih lokalnih volitev vodil podžupan Jože Stanonik.

Mateja Rant

Žiri – Glede na to, da je bil dosedanji žirovski župan Janez Žakelj na nedavnih državnozborskih volitvah izvoljen za poslanca, bo županско funkcijo začasno prevzel dosedanji podžupan Jože Stanonik. Funkciji poslanca in župana sta namreč nezdružljivi.

»Ker sem za izvolitev zaradi napake v izračunu izvedel šele pred kratkim, mi žal ne bo uspelo sklicati seje občinskega sveta, zato sem svetnikom kar pisno sporočil, da moj mandat župana preneha z dnem, ko mi bo potrjen poslanski mandat,« je razložil Žakelj in dodal, da bodo svetniki sprejeli odločitev o morebitni izvedbi predčasnih volitev, ker je rok do novih volitev, ki bodo 20. novembra, nekaj dni daljši od polovice leta. Konstitutivna seja državnega zbora, na kateri je predvidena tudi potrditev mandatov, bo namreč danes.

Žakelj je priznal, da je bil nad novico, ki jo je pretekli konec tedna izvedel iz medijev, precej presenečen, saj se je že sprijaznil z dejstvom, da ni izvoljen v

Jože Stanonik

državni zbor. »Zavedam se svoje nove odgovornosti in vsekakor bom tudi kot poslanec skušal po najboljših močeh delati za dobro Slovenije ter tudi Žirov in Žirovcev.« To, da dobro pozna lokalno skupnost, vidi kot prednost, prek neposrednih kontaktov, verjame, pa je mogoče lažje kaj doseči, sploh ker ima že iz preteklosti izkušnje z delom v državni upravi, nazadnje kot državni sekretar. Obljubil je še, da se bo tudi v parlamentu zavzemal za kulturen dialog.

Enostavnejše plačevanje

Po prvem juniju bo z brezstičnimi karticami mogoče nakupe do petdeset evrov opravljati brez vnosa številke PIN.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Od prvega julija dalje bo z brezstičnimi karticami Maestro, MasterCard in Visa na prodajnih mestih v Sloveniji mogoče brez PIN-a opravljati nakupe do petdeset evrov. Zdaj je limit postavljen pri 25 evrih.

Kot so ob tem sporočili iz Združenja bank Slovenije, so nekatere banke in hranilnice že ob prvi uvedbi brezstičnih transakcij brez vnosa številke PIN postavile dodatno omejitev oziroma skupni limit, ki določa seštevek zneskov zaporednih dvigov, ki so bili izvedeni brez vnosa številke PIN. Ko uporabnik doseže ta limit, ki je sicer pri vsaki banki nekoliko drugačen, bo moral tudi v primeru plačila zneska, nižjega od petdeset evrov, vpisati PIN.

Sprememba višine limita pri brezstičnem poslovanju bo sicer izvedena postopoma, predvidoma v dveh tednih od 1. junija.

V zdravstvenih dejavnostih se ukinja pogoj PCT

Ljubljana – Vlada je odločila, da se popolnoma ukinja pogoj PCT v vseh zdravstvenih in socialnovarstvenih dejavnostih (tudi za uporabnike storitev in obiskovalce). Ostaja pa obvezna uporaba zaščitnih mask pri zadrževanju v zaprtih prostorih izvajalcev teh dejavnosti. Odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zdravje v občini 2022

Suzana P. Kovačič

Kranj – Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je pripravil posodobljene podatke o zdravju prebivalcev v slovenskih občinah. Z omogočanjem boljše dostopnosti podatkov o zdravju na ravni lokalne skupnosti NIJZ spodbuja krepitev zdravja in preprečevanje bolezni v okoljih, kjer ljudje živijo in delajo. Kazalniki na letni ravni ali v večletnih povprečjih vključujejo podatke prvega pandemičnega leta 2020, razen pri novih primerih raka, ki vključujejo podatke leta 2018. Prikazi in pojasnila so dostopni v novi spletni aplikaciji obcine.nijz.si, ki prinaša izboljšave: naprednejšo navigacijo, interaktivni prikaz podatkov, različne načine primerjav med občinami, po letih ... Naziv občina zdravja 2022 je prejela občina Logatec, med nominirane občine po zdravstvenih regijah se je na Gorenjskem uvrstila Radovljica.

Romanje po cerkvah

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Prosvetno društvo Sotočje Škofja Loka in Župnija Stara Loka bosta to nedeljo, 15. maja, pripravila romanje po vseh cerkvah starološke župnije. Začelo se bo ob 7. uri v župnijski cerkvi sv. Jurija v Stari Loki, kjer bosta romarski blagoslov in predstavitev znamenitosti cerkve. Sledila bo pot na Križno goro k cerkvi sv. Križa, nato pa bodo romarje s krofi in čajem postregli v Gostilni pri Boštjanu. Sveta maša bo na Planici v cerkvi nadangela Gabrijela ob 10.30.

Ogledali si bodo še romarsko cerkev v Crngrobu, sv. Uršulo v Pevnem in z romanjem zaključili v kapeli Jezusovih blagrov v Papirnici, kjer bodo ob 17. uri šmarnice in litanije. Na koncu bo poskrbljeno za druženje.

Po poti in v vseh cerkvah bo kratko razlago in opis znamenitosti predstavil zgodovinar Vincencij Demšar.

Bomo poleti spet stali v kolonah

Dober obisk med velikonočnimi in prvomajskimi prazniki kaže, da bo turistična sezona na Zgornjem Gorenjskem odlična. Ali to hkrati pomeni, da bodo naši turistični biseri ponovno zatrpani s pločevino?

Urša Peternel

Žirovnica – Turistični obisk med velikonočnimi in prvomajskimi prazniki že tradicionalno pokaže, kakšna bo poletna turistična sezona. Obisk Zgornje Gorenjske je bil letos odličen, kar napoveduje odlično sezono. Ali to hkrati pomeni, da bomo poleti spet stali v kolonah proti Bledu, Bohinju, Kranjski Gori, turistični biseri pa bodo zatrpani s pločevino? Kot pravijo odgovorni – župani, policisti in redarji –, bodo poskrbeli, da bi bilo prometnih zagat čim manj. O tem so govorili na nedavni koordinaciji županov Zgornje Gorenjske v Žirovnici.

Glede na obisk med velikonočnimi in prvomajskimi prazniki bo letošnja poletna turistična sezona izjemna. Zaradi pandemije je sicer manj turistov z oddaljenih trgov in več iz bližnjih držav, ki pridejo z osebnimi vozili.

Lani je bil promet skozi Jesenice povsem ohromljen, ker so turisti zaradi zastojev na avtocesti pred predorom Karavanke iskali obvoze skozi mesto. / Foto: Tina Dokl

Gregor Jarkovič, vodja Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Jesenice, Gorje, Kranjska Gora in Žirovnica, pričakuje močno povečan promet na območju celotne Zgornje Gorenjske. Že lani so bile Jesenice povsem zatrpane s pločevino, saj so se mnogi vozniki zaradi zastojev na avtocesti odločili za obvoz skozi mesto. Letos si bodo prizadevali, da bi tranzitni promet obdržali na avtocestnem križu. Po Jarkovičevih besedah so v vseh turističnih občinah tudi težave s parkiranjem, zato bi bilo treba Bled, Bohinj in Kranjsko Goro razbremeniti pritiska motornih vozil in goste usmeriti na avtobuse in vlake.

Živa ostaja ideja, da bi na območju Lesc zgradili parkirišče po sistemu parkiraj in se odpelji z avtobusom ali kolesom, s čimer bi prometno razbremenili Bled, Bohinj in Zgornjesavsko dolino. Radovljiški župan Ciril Globočnik je dejal, da je bil idejni projekt zelo dobro sprejet, je pa zemljišče še v lasti Darsa. Ostaja tudi dilema glede velikosti parkirne hiše: ali bo ta imela dve etaži in bo v njej prostora za od štiristo do petsto vozil ali pa zgolj eno etažo z 250 parkirnimi prostori. »Želimo si, da se čim več obiskovalcev proti Bledu, Bohinju in Kranjski Gori odpelje s kolesom ali javnim potniškim prometom,« je dejal.

Sestanka se je udeležil tudi predstavnik Darsa, ki je zagotovil, da v letošnji turistični sezoni na območju Zgornje Gorenjske ni predvidenih večjih vzdrževalnih del na avtocesti. Posodobili pa bodo informacijski sistem, tako da bodo po potrebi že pred Ljubljano preusmerjali tranzitne potnike na Šentilj, s čimer bi zmanjšali čakalne dobe na Karavankah.

Kot je dejal župan Občine Žirovnica Leopold Pogačar, imajo zagotovila policije, da bodo policisti pomagali pri urejanju prometa, občine pa bodo skušale zagotoviti večjo prisotnost redarjev.

Cene goriv znova zamrznjene

Vlada se je v torek odločila za ponovno regulacijo cen pogonskih goriv. K ukrepanju so sicer že prejšnji teden pozvali tudi prevozniki.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Potem ko je vlada s prvim majem prenehala regulirati cene pogonskih goriv, so te poskočile do rekordnih vrednosti. V torek je bilo tako na Petrolovih in MOL-ovih bencinskih servisih zunaj avtocestnega omrežja za liter 95-oktanskega bencina treba odšteti že 1,717 evra, na servisih OMV pa 1,714 evra. Cena dizelskega goriva pa je znašala 1,862 evra na servisih Petrola in MOL, na OMV pa 1,856 evra na liter.

Od srede dalje pa so cene znova regulirane, in sicer za tri mesece, do 10. avgusta. Tako je namreč v torek na dopisni seji odločila vlada. Najvišja dovoljena maloprodajna cena za 95-oktanski bencin znaša 1,560 evra na liter, za dizelsko gorivo pa 1,668 evra na liter. Veleprodajne cene je vlada omejila pri 1,540 evra za liter bencina, in 1,648 evra za liter dizelskega goriva. To je sicer nekoliko več kot v času med 15. marcem in 30. aprilom, ko je bila maloprodajna cena 95-oktanskega bencina 1,503 evra, dizelskega goriva pa 1,541 evra na liter.

Uredba določa tudi, da zaradi tega trgovci ne smejo prenehati prodajati, vlada pa bo po izteku regulacije določila primerno nadomestilo za podjetja, ki jim je ukrep povzročil občutno škodo.

Zaradi visokih cen energentov in pogonskih goriv so se številni pozivi k ukrepanju vrstili tudi iz gospodarskih vrst. Predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije Branko Meh ter predsednika sekcije za promet pri OZS Peter Pišek in sekcije za cestni prevoz blaga pri Gospodarski zbornici Slovenije Milan Slokar so pred dnevi opozorili na težak položaj, v katerem so se znašli prevozniki in z njimi celotno gospodarstvo. Med drugim so pozvali tudi k ponovni regulaciji cen.

Milan Slokar je ob tem poudaril tudi težave prevoznikov z iskanjem kadrov, ki jih pesti že dlje časa. Zaradi pomanjkanja šoferjev na domačem trgu dela so primorani zaposlovati tujo delovno silo, pri čemer pa jih ovirajo dolgi postopki za pridobitev delovnih dovoljenj. Zato je pozval k njihovemu skrajšanju in poenostavitvi postopkov zaposlovanja. Hkrati se je zavzel za konkurenčnost cen na evropskem trgu, saj naša podjetja težko tekmujejo s prevozniki iz vzhodne Evrope, kjer so cene goriv nižje.

Vsi trije so izrazili tudi nasprotovanje morebitnemu embargu na rusko nafto, o čemer razmišlja Evropska unija. »Naša naftna industrija na to ni pripravljena. Če nimamo rezervnega načrta, bi se morala tudi Slovenija pridružiti državam, za katere se napovedujejo izjeme od embarga,« je dejal Meh. »Če ruska nafta ne bo na voljo, bomo primorani kupovati dražjo in bo cena zrasla,« pa je opozoril Slokar, Pišek pa je dodal, da je treba zagotoviti ustrezne količine nafte za evropski trg. Na Gospodarski zbornici Slovenije pa so opozoril, da povišanje cen prevoznih storitev povzroča spiralo podražitev v drugih sektorjih ter podražitev večine proizvodov in storitev v gospodarstvu.

k

KOMENTAR
Suzana P. Kovačič

Družinska medicina je kot temelj hiše, trdna mora biti

Področje družinske medicine je tako pomembno, kot so temelji hiše. Če temelji niso dobro postavljeni, je težko kvalitetno graditi naprej. Pomanjkanje družinskih zdravnikov ni zgodba od včeraj. V Zdravstvenem domu (ZD) Kranj denimo se je v zadnjem obdobju znova pokazalo, kako velika težava lahko nastane, če se zgodita dve nepredvideni upokojitvi, novih zdravnikov pa ne dobijo. »Vsi naši družinski zdravniki, ki imajo veliko število opredeljenih pacientov, so zelo obremenjeni, delajo deset in več ur, da jim sploh uspe vse urediti; od ambulante, pregledovanja izvidov, odgovarjanja na e-pošto in neodgovorjene klice do hišnih obiskov. Nočemo, da bi bili tudi mlajši zdravniki tako zgarani. Želimo si, da bi se lahko normalno posvetili pacientu in bi lahko delali kakovostno v korist pacientov,« je odločna direktorica ZD Kranj Lili Gantar Žura.

V ZD Kranj so uvedli t. i. nadomestno ambulanto za paciente. Dvakrat na teden je namenjena njihovim pacientom, ki so zaradi upokojitev ostali brez zdravnika, in mladostnikom, ki zaradi polnoletnosti ne morejo ostati pri pediatru. Izbira osebnega zdravnika oz. novi vpisi v tem primeru niso možni, na voljo pa so vse zdravstvene storitve, kot bi jih imeli pri svojem izbranem osebnem zdravniku, splošnem ali pri pediatru. V ambulanti delujejo njihovi zdravniki.

Rešitve »iz rokava« ni, dokler pri mladih zdravnikih ni večjega zanimanja za specializacijo družinske medicine. Leta 2018 jih je specializacijo vpisalo 26, leta 2021 že 56. Trend je pravi, je prepričan minister za zdravje v odhajanju Janez Poklukar, ki v intervjuju v tej številki Gorenjskega glasa pojasnjuje izvedene ukrepe na področju družinske medicine. Rezultati ne pridejo čez noč, vidni pa bodo, tako zagotavlja Poklukar, čez nekaj let.

Pred epidemijo sem imela pogovor s hrvaškim zdravnikom splošne medicine, ki je delal v javnem zdravstvu tudi na Gorenjskem in ga je ta poklic izpopolnjeval kot človeka. Takrat je poudaril: »Družinska medicina ni druga liga. Zdravnik družinske medicine bi moral rešiti sedemdeset odstotkov primerov, a so zdravniki preobremenjeni in niti niso cenjeni, kot bi morali biti.« In kaj je še poudaril? »Pomemben je pogovor, pacient mora imeti občutek, da si ga kot zdravnik zares slišal. Računalnik je vse večji problem, ker več časa porabiš zanj kot za pacienta. A dobra anamneza, ki vključuje pogovor, je polovica diagnoze. Poleg tega so me profesorji naučili, da se pregled začne že pri vratih, skozi katera stopi bolnik.« Prav res se vse začne pri temeljih ...

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Na Bledu prvo gnezdo štorkelj

Sredi aprila so domačini Bleda opazili par štorkelj, ki sta gnezdo zgradili na jelki v ulici Za Pecovco.

Maša Likosar

Bled – Štorklje si običajno gnezdo zgradijo na dimnikih ali večjih ravnih površinah, zato je mesto na vrhu jelke, kjer sta si ga ustvarili štorklji na Bledu, neobičajno, in kot je povedal Dušan Dimnik, zunanji sodelavec Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ki štorklje obročka že vrsto let, doslej še niso zasledili tovrstnega primera. »Poleg mesta njunega gnezda je nenavadno tudi to, da sta se ustalili na Bledu, kjer še niso zaznali gnezda štorkelj,« je pojasnil in dodal, da štorklje vsako leto gnezdo dograjujejo, zato to postaja vse težje. »Mesto na jelki bi se morebiti lahko porušilo, zato se dogovarjamo s kranjsko območno enoto Zavoda RS za varstvo narave, da bi že jeseni v bližini postavili drog, kjer bi si štorklje lahko zgradile novo gnezdo.«

Gnezdo, ki sta ga štorklji zgradili na Bledu, je trenutno po legi najsevernejše gnezdo v Sloveniji. / Foto: Tina Dokl

Štorkelj so se razveseli okoliški stanovalci, postali sta prava atrakcija. Eden od bližnjih stanovalcev Franci Jakopič jima je celo pomagal pri gradnji gnezda. »Mož jima je v bližini nastavil seno, ki sta ga v enem tednu znosili do gnezda. Nabirali sta tudi veje, ki so bile naložene v kupe, pri tem pa jima ni šlo najbolje, zato je mož veje nasekal na manjše dele, s čimer jima je olajšal delo,« je povedala žena Mariana Jakopič. Jelka, ki je visoka vsaj 15 metrov, stoji ob hiši Katarine Ulčar. »Samica že vali jajca, v nekaj tednih pričakujemo mladiče in upamo, da bomo lahko videli njihove prve letalske podvige,« je povedala Ulčarjeva in dodala, da imajo štorklje na njihovem območju dovolj hrane, saj ni intenzivnega kmetijstva s pesticidi, ki vpliva na upad količine hrane. Ulčarjeva je štorkljama nadela tudi imena, samcu Paco, samici Dora.

Med narcise ta konec tedna z brezplačnim avtobusom

Cesta v Planino pod Golico in Javorniški Rovt bo ta konec tedna zaprta za osebna vozila, na ogled narcis bodo obiskovalce vozili brezplačni avtobusi.

Urša Peternel

Jesenice – V vaseh pod Golico narcise že cvetijo, za zdaj v nižjih predelih, Golica pa se bo v belo odela predvidoma konec meseca. Ker v maju vasi pod Golico obišče veliko obiskovalcev, bo Občina Jesenice tudi letos ob koncih tedna organizirala javni prevoz v Planino pod Golico in Javorniški Rovt. Že ta konec tedna (v soboto in nedeljo) bo tako cesta za osebna vozila v omenjeni vasi zaprta, zapore bodo sledile še 21. in 22. ter 28. in 29. maja. Obiskovalci bodo svoja vozila lahko brezplačno parkirali pred stavbo Občine Jesenice, zatem pa se z brezplačno izredno avtobusno linijo, ki bo med 7. in 17. uro vozila najmanj vsako polno uro, v bolj zasedenem času pa še pogosteje, zapeljali v Planino pod Golico in Javorniški Rovt. Avtobusi bodo ustavljali tudi na vseh avtobusnih postajališčih proti vasema.

V času cvetenja narcis bo v Planini pod Golico potekalo več dogodkov, in sicer v soboto, 28. maja, Miss narcis, pohod po Stari rudni poti in vzdržljivostni tek 6 ur Španovega vrha. Prvo junijsko soboto pa pripravljajo prireditev Planica pod Golico.

Cvetoča Golica / Foto: Miro Podgoršek

Zapora bo veljala le v lepem vremenu, aktualne informacije in vozni red so objavljeni na spletni strani jesenice.si/mednarcisezbusom. S projektom Med narcise z busom na Občini Jesenice želijo zmanjšati promet v občutljivem okolju karavanških vasi in na ta način poskrbeti za trajnostno mobilnost.

Na Jesenice se obiskovalci lahko pripeljejo tudi z vlakom ali avtobusom in naprej z brezplačnim avtobusom. »Tako lahko obiskovalci od doma do narcisnih poljan pridejo, ne da bi zagnali svoj avto,« je povedal Klemen Klinar iz Razvojne agencije Zgornje Gorenjske, ki Občini Jesenice pomaga pri izvedbi projekta.

Svoboda in mir nista samoumevna

Na občinski proslavi ob dnevu Evrope, ki jo je v ponedeljek na Bledu organiziralo Kulturno-umetniško društvo (KUD) Zasip, so poudarili pomen miru in svobode v vseh državah Evropske unije.

Maša Likosar

Bled – Proslava je bila posvečena dnevu združene Evrope, ob zavedanju, da tudi v današnjih časih evropske vrednote, kot so mir, svoboda in združenje, niso samoumevne. »Datum 9. maj je bil izbran za dan, ko zaznamujemo zmago nad najhujšim zločinskim sistemom na našem kontinentu, obenem pa poudarjamo začetek nove Evrope,« je dejal blejski župan Janez Fajfar in dodal: »Kdor zapusti Evropo, spozna, da živi na najbolj urejenem, čistem in varnem kontinentu. Ob spremljanju dogajanja v Ukrajini se sicer lahko zavemo, da svoboda in mir nista samoumevna, zato je dolžnost vseh nas, da ju ohranjamo kot naši osrednji vrednoti.«

Na proslavi so obenem počastili tudi pisano in tiskano slovensko besedo ter ohranjanje slovenskega jezika. V KUD Zasip se namreč zavedajo, da brez tiskane besede slovenski jezik ne bi obstajal, in kot so dodali, je pisana beseda skozi izjemno ustvarjalnost avtorjev, kot so Trubar, Valvasor, Prešeren, Menart in drugi, umestila slovenski jezik na svetovni zemljevid jezikov.

Foto: Tina Dokl

Kulturni program so oblikovali zbor Canticum Novum (na fotografiji), virtuoz na harmoniki Jure Pavlič, Oktet LIP Bled, grajski tiskar mojster Janez, pesnica Katja Kos in Trio Mihelčič.

Pod evropskim geslom Združeni v raznolikosti so se predstavile vse sekcije KUD Zasip, lokalni ustvarjalci so zaigrali mednarodno priznane skladbe, v goste so povabili tudi sosednje Kulturno društvo Rudija Jedretiča Ribno. Ob tej priložnosti so predstavili tudi nedavno izdano monografijo Črna umetnost – Skozi čas in po poteh Janeza Rozmana avtoric Dragice M. Sternad Kenda, predsednice KUD Zasip, in Jerce Legan Cvikl. Grajski tiskar Janez Rozman je sicer velik ljubitelj t. i. črne umetnosti, ki svojo strast do tiskarstva in papirničarstva na Slovenskem uspešno predstavlja doma in po svetu.

Na Veliko planino po asfaltu

1. stran

Polovico od tega bodo namenili urejanju infrastrukture, polovico pa tekočim stroškom in vzdrževanju sistema parkirnin. Izbrani izvajalec je dela začel lansko jesen, asfaltiranje pa so zaradi vremenskih razmer in zato, da se je vozna površina čez zimo utrdila, prestavili na pomlad. Asfaltiranja so se lotili v torek, 10. maja, cesta na planino pa je bila zaradi del za promet zaprta vse do petka, 13. maja.

»S tem, ko smo uvedli parkirnine, smo zagotovili tudi vir sredstev za financiranje asfaltiranja ceste, s čimer bomo promet na planini končno uredili, predvsem pa zmanjšali visoke stroške vzdrževanja in preprečili prašenje. Zdi se mi prav, da za parkirnino na eni in nihalko na drugi strani skrbi isti izvajalec, saj se le tako planina lahko povezuje v celoto. Prepričan sem, da je to velika pridobitev za občino, na katero bomo lahko ponosni,« nam je povedal župan Matej Slapar.

Na planino je bilo treba pripeljati približno sto tovornjakov asfalta.

Asfaltirali so slaba dva kilometra ceste vse do konca parkirišča pri kamnolomu, ob tem pa uredili tudi odvodnjavanje, oporne zidove in zaščitne ograje. Denar za investicijo je zagotovila družba Velika planina, tudi s posojilom, predvidevajo pa, da se bo vložek povrnil v približno desetih letih.

Projekt pa je tudi zanimiv primer sodelovanja med obmejnima občinama. Cesta je namreč v celoti v lasti in na ozemlju občine Luče, a vodi do objektov, ki so v občini Kamnik, tudi parkirišče pri kamnolomu je na kamniški strani, zato so interes za ureditev ceste imeli Kamničani. Da cesto lahko asfaltira in vzdržuje izbrani koncesionar Občine Kamnik, so potrdili občinski svetniki Občine Luče.

Cesto bodo že kmalu prevozili tudi profesionalni kolesarji; prav po njej bo namreč 18. junija potekala kraljevska 4. etapa kolesarske dirke Po Sloveniji, ki se bo začela v Laškem in končala na Veliki planini.

Velik korak do nove šole

1. stran

Upajo tudi na pridobitev državnih sredstev, spremljali bodo tudi druge možne vire financiranja, ob tem pa se zavedajo, da verjetno ne bo šlo brez zadolževanja.

Vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja bodo na Upravno enoto Ljubljana oddali predvidoma do konca leta.

Objekt stare osnovne šole v Preski pa bo po napovedih v uporabi še vsaj do leta 2025, zato na občini še nimajo natančno določene vizije za objekte in zemljišča na tem območju po izgradnji nove šole.

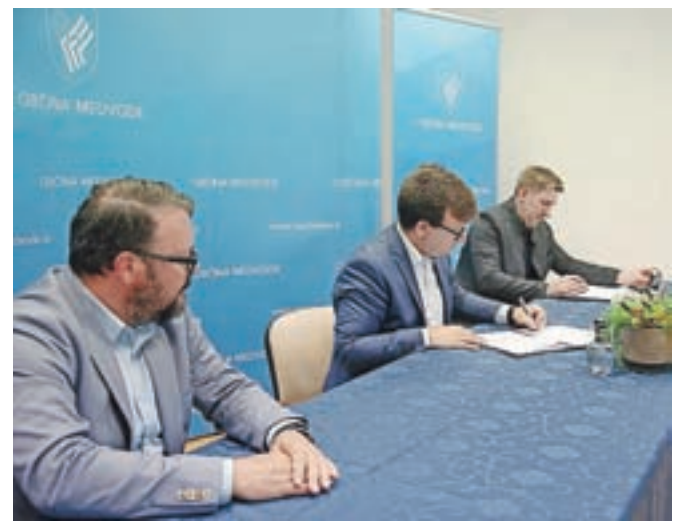

Pogodbo sta podpisala župan Medvod Nejc Smole (v sredini) in Primož Hočevar, direktor Ateljeja Hočevar. Dogodka se je udeležil tudi Primož Jurman, ravnatelj Osnovne šole Preska. / Foto: Gorazd Kavčič

Sprejeli prva stanovalca

1. stran

V prvem in drugem nadstropju bodo lahko sprejeli v vsakem po 18 stanovalcev, ki bodo bivali v 24 enoposteljnih in šestih dvoposteljnih sobah. »V podstrešnem delu hiše bo predvidoma bivalo 12 stanovalcev, in sicer v osmih enoposteljnih in dveh dvoposteljnih sobah. Zmogljivosti, ki presegajo pridobljeno število koncesijskih postelj, bodo namenjene dnevnemu varstvu in vzpostavitvi sivih oziroma rdečih con,« je še dejala Sanda M. Gavranovič. V svoje vrste še vedno vabijo nove kadre, ki jim po njenih besedah ponujajo številne ugodnosti: višji regres, božičnico, nagrado ob zaposlitvi za deficitaren kader, plačilo dodatnega kolektivnega nezgodnega zavarovanja in po enem letu zaposlitve plačilo pokojninske premije, možnost fleksibilnega delovnika, dodatno izobraževanje ...

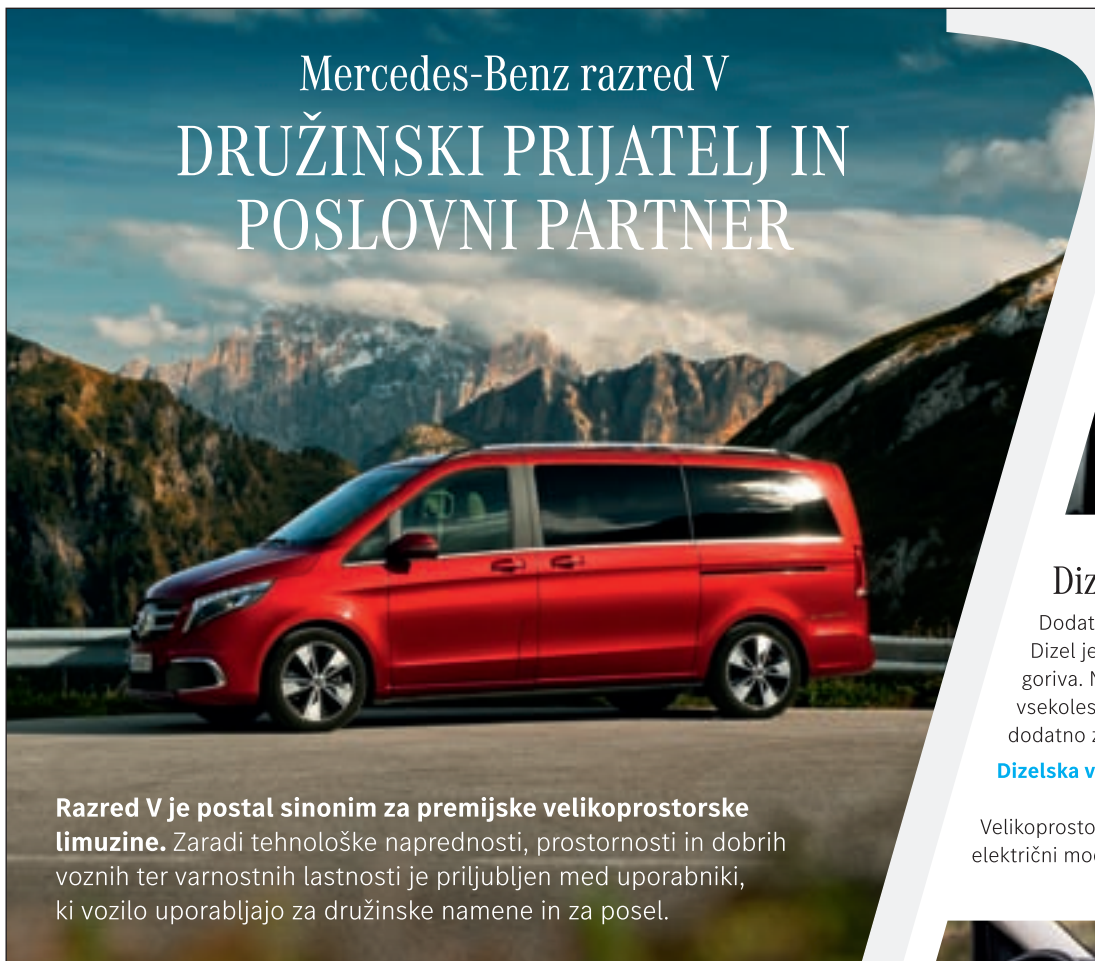

Razred V je postal sinonim za premijske velikoprostorske limuzine. Zaradi tehnološke naprednosti, prostornosti in dobrih voznih ter varnostnih lastnosti je priljubljen med uporabniki, ki vozilo uporabljajo za družinske namene in za posel.

Oglasno sporočilo | **Razred V**

Na dolgih poteh ne bo nihče utrujen

Razred V naredijo posebnega veliki in udobni sedeži. Vsi trije sedeži v obeh vrstah zadaj so individualno nastavljivi, prav na vseh pa so potniki deležni udobja potovanja v prvem razredu. So tudi tehnološko izvrstni, saj lahko razvajajo s prvovrstnim usnjem, spredaj v hladnih dneh grejejo telo, poleti pa hladijo.

Zunanji sedež je zložljiv in se lahko spremeni v mizo za kartanje ali pa v pisarno. Sedežni vrsti sta enostavni za zlaganje, lahko pa ju tudi odstranimo in v vozilu ustvarimo velikanski prostor. Enostavno vstopanje na vse sedeže in izstopanje omogočajo električno pomična drsna vrata s senzorji na obeh straneh vozila. Posebnost je tudi na zadnjih vratih, kjer lahko zadnje steklo odpirate ločeno od vrat.

Dizelska vozila lahko odpeljete takoj

Dodatno raznovrstnost ponuja na področju agregatov. Dizel je namenjen dolgim potovanjem z ugodno porabo goriva. Na izbiro je s pogonom na zadnji osi ali pa z vsekolesnim pogonom 4MATIC. Udobje na dolgih poteh dodatno zagotavlja 9-stopenjski samodejni menjalnik.

Dizelska vozila ni treba čakati, saj jih imamo na zalogi.

Velikoprostorec je v obliki modela EQV tudi 100-odstotno električni model, ki med vožnjo ne ustvarja emisij.

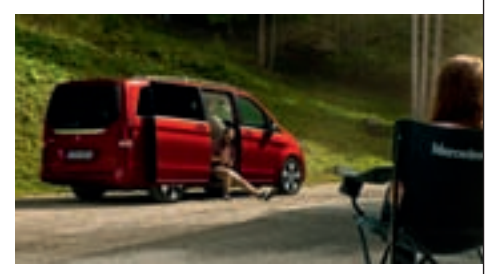

Mercedes-Benz razred V je multitalent. Udobje, razkošje, uporabnost, varnost, kakovostni materiali, odličen pogon in varčni motorji z možnostjo izbire 100-odstotne električne različice so aduti, na katere prisegajo uporabniki velikoprostorske limuzine, ki se v prvi vrsti pelje kot karavan, in ne podobno kot veliki kombiji.

Prav zato nagovarja zelo širok krog uporabnikov. Lahko je udoben potovalnik za velike ali športno aktivne družine ali pa podaljšek pisarne za poslovne uporabnike. Na voljo je v treh dolžinskih izvedenkah, v vsakem primeru pa se lahko v njem prevaža od pet do osem potnikov.

Premijske tehnologije

Velikoprostorec izkazuje premijsko poslanstvo z naprednim informacijsko-zabavnim sistemom MBUX z 10,25-palčnim zaslonom, naprednimi LED-žarometi, ki ponoči naredijo vožnjo varno in udobno, ali pa sistemi za pomoč vozniku, ki prepoznavajo in opozarjajo na vozila v mrtvem kotu. Zaradi varnostnega sistema za bočni veter pa bo vožnja tudi v vetru udobna. Vožnjo močno olajša tudi kombinacija kamer, ki na osrednjem zaslonu prikazujejo 360-stopinjski pogled na okolico vozila, ali pa aktivni radarski tempomat za ohranjanje razdalje DISTRONIC, ki samodejno vzdržuje razdaljo do vozil pred vami in lahko voznika razbremeni na primer pri vožnji po avtocesti ali v prometu s pogostim ustavljanjem in speljevanjem, saj samodejno pospešuje in zavira.

Kombinirana poraba goriva: 6,557-9,222 l/100km; kombinirane emisije CO_2: 172,00- 242,00 g/km; emisijska stopnja: EURO 6; emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,0169-0,0273; emisija trdih delcev: 0,00011-0,00064; št. trdih delcev: $6{,}13 \times 10^{8}$- $4{,}64 \times 10^{10}$.

Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM^{10} in $PM^{2,5}$ ter dušikovih oksidov. Naročnik: Star Import, d.o.o. **www.mercedes-benz.si**

Obnova mostu in urejanje parkirišč

Na Jezerskem se pripravljajo na obnovo dotrajanega Julnovega mostu in urejajo parkirišče Pod Turni.

Alenka Brun

Jezersko – Iztok Tonejec je na zadnji seji občinskega sveta na Jezerskem svetnike seznanil s slabim stanjem Julnovega mostu, zaradi česar so izdelali projekt obnove. »Pripravili smo razpis, vendar so cene bistveno višje, kot so možnosti v proračunu,« je pojasnil. Dodal je, da so pretežni uporabnik ceste, ki pelje čez Julnov most, družba Slovenski državni gozdovi (SiDG), zato so se sestali tudi z njenimi predstavniki. Razmišljajo o tem, da bi denar, ki je bil namenjen za obnovo mostu, vložili v sanacijo betonskih podpornikov, saj bi les in nosilci zdržali še kakšno leto, nato pa bi postopoma, računajo v dveh letih, prišli do toliko sredstev, da bi most lahko temeljito obnovili. Občinske svetnike je Tonejec seznanil tudi z urejanjem parkirišča Pod Turni, kjer so zaključili prvo fazo predvidenih del, sledijo gradbena dela za elektrifikacijo, da pripeljejo elektriko do predvidenih zapornic, parkomatov in polnilnic za električne avtomobile. Župan Andrej Karničar je ob tem poudaril, da ne vidi razloga, da ne bi letos poskusili zaračunavati parkirnine na novih parkiriščih.

Parkirišče Pod Turni na Jezerskem leži v smeri Lovskega doma, pri Planšarskem jezeru zavijete desno. Sčasoma bo pridobilo urejen videz, kakršnega so mu namenili.

Stari aparati za nove lastnike

Tako v Kranju kot v Škofji Loki je od minule srede nov kotiček, kjer zbirajo še uporabne stare aparate. Zbrane aparate bodo pregledovali in delujoče predali novim lastnikom.

Vilma Stanovnik, Simon Šubic

Škofja Loka, Kranj – Eden najboljših načinov za zmanjševanje količine odpadkov je ponovna uporaba izdelkov. Ni nujno, da je tisto, česar ne potrebujemo več, odpadek. Lahko je priložnost, da izdelek, tak kot je ali pa z nekaj popravili, uporabi nekdo drug.

To je bilo tudi glavno vodilo za vzpostavitev t. i. kotička za oddajo aparatov v ponovno uporabo, ki je od minule srede naprej pri upravni stavbi Komunale Škofja Loka na Kidričevi cesti.

»Z velikim veseljem smo se odzvali na pobudo podjetja Zeos za širitev mreže zbiralnic. V Škofji Loki imamo že enajst zbiralnic, kjer se oddaja predvsem nedelujoča oprema, ta zbiralnica pa pomeni, da sledimo ciljem strategije družbe s čim manj odpadkov. Občani bodo lahko oddajali tudi delujoče aparate. Še vedno pa ostaja možnost, da jih oddajajo tudi v zbirnem centru Draga,« je ob simboličnem odprtju kotička poudaril direktor Komunale Škofja Loka Primož Ržen, Škofjeloški župan Tine Radinja pa je dodal, da je projekt Loško je ekološko večplasten, skrb za zmanjševanje odpadkov in ponovno uporabo pa je njegov pomemben del. »Upam in verjamem, da bo ta kotiček kmalu nadgrajen s centrom ponovne uporabe, kjer bodo imeli naše občanke in občani priložnost prinesti mnoge druge uporabne stvari, ne zgolj elektronske opreme,« je poudaril župan Radinja.

Listino o vzpostavitvi kotička v Škofji Loki so podpisali direktor podjetja Zeos Emil Šehić, župan Občine Škofja Loka Tine Radinja in direktor javnega podjetja Komunala Škofja Loka Primož Ržen. / Foto: Gorazd Kavčič

Sicer pa bo jutri, v soboto, na parkirišču nekdanje vojašnice v Škofji Loki med 9. in 13. uro potekal Eko dan. Na ogled bo kar nekaj možnosti, kako lahko na preprost način naredimo tudi nekaj dobrega za okolje in posledično nas same.

V Kranju so Zeos e-kotiček v sodelovanju s Komunalo Kranj, Fundacijo Vincenca Drakslerja in občin Kranj, Šenčur, Naklo, Preddvor in Jezersko odprli v Zbirnem centru Zarica, kmalu pa bodo e-kotiček odprli še v Zbirnem centru Šenčur. Ob tem so napovedali, da bo med 16. in 27. majem v vseh zbirnih centrih Komunale Kranj potekala zbiralna akcija še delujočih elektronskih aparatov, prvih sto občanov bo prejelo tudi simbolično nagrado. Oddane aparate bodo pregledali, servisirali in prodali naprej v socialnem podjetju Fundacija Vincenca Drakslerja. Prodaja bo potekala v njihovih prostorih v Pristavi in na spletni strani Zeos, je napovedala predsednica uprave fundacije Nada Bogataj Kržan.

RAZVOJNA AGENCIJA SORA D.O.O., POLJANSKA CESTA 2, ŠKOFJA LOKA

Znani po podjetniški aktivnosti

Začel se je Teden obrti in podjetništva na Loškem, prav to območje pa je znano po izjemni podjetniški aktivnosti, ki jo odgovorni skušajo še okrepiti.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – »Namen prireditve je promocija obrti in podjetništva. Zdi se nam prav, da se v tem tednu pokaže, kaj se na Loškem dela, kakšni so trendi in izzivi. Letos smo se odločili, da se posebej posvetimo tudi Železnikom, zato bomo obiskali podjetja v poslovni coni v Železnikih in tam pripravili pogovor o razvojnih možnostih. Prav se nam zdi, da poudarimo razvojne dileme, ki pestijo podjetnike in obrtnike,« je povedal direktor Razvojne agencije Sora Gašper Kleč.

Razvojna agencija Sora in Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka sta namreč organizatorici sedaj že tradicionalnega Tedna obrti in podjetništva na Loškem, ki se je s predstavitveno tiskovno konferenco začel včeraj in bo trajal do prihodnjega četrtka. V ponedeljek na Srednji lesarski šoli v Škofji Loki pripravljajo delavnico o podjetništvu za srednješolce, prav tako v ponedeljek pa bo na Radiu Sora ob 18. uri potekala okrogla miza o novi poslovni realnosti in izzivih za podjetja na Škofjeloškem. V torek ob 19. uri bo v Šolskem centru Škofja Loka v Podlubniku predavanje Kako biti v redu z Aljošo Bagolo, v sredo ob 18. uri pa bo v Sokolskem domu odprtje razstave in podelitev nagrad dijakom Šolskega centra Škofja Loka. V četrtek z začetkom ob 12. uri bo v poslovni coni v Železnikih srečanje z obrtniki in pogovor o razvojnih izzivih podjetništva na Škofjeloškem.

»Škofjeloško območje je znano po izjemni podjetniški aktivnosti, veliko je inovativnih podjetij, brezposelnosti pa skorajda ni. Prej lahko govorimo o pomanjkanju delavcev, predvsem manjka strokovnih tehničnih kadrov. Vseeno je dejstvo, da nismo imuni na globalne krize, zato je koristno, da se seznanimo z lokalno samooskrbo – pa naj gre za vire energentov ali delovno silo. Tudi drugih izzivov je kar nekaj, od cen vhodnih surovin do cen energentov, mi pa želimo ugotoviti, katere lahko rešimo skupaj,« je še dodal Gašper Kleč.

Dan odprtih vrat preddvorske folklore

Preddvor – Ob 70-letnici preddvorske folklore bo od maja pa do konca leta potekalo kar nekaj aktivnosti. Začnejo že jutri, 14. maja, ko v kulturnem domu med 14. in 17. uro pripravljajo dan odprtih vrat. Ogledali si boste lahko njihovo garderobo, razstavili bodo kostume, poklepetali pa boste lahko tudi s člani FD Preddvor. Dan kasneje, v nedeljo, 15. maja, pa se med 20.00 in 21.30 lahko udeležite odprte vaje.

Kakšne so zahteve stroke pri obnovi gradu Dvor

Preddvor – Danes ob 19. uri bo v gradu Dvor pogovor s konservatorjem Matevžem Remškarjem s kranjske enote Zavoda za varovanje kulturne dediščine, ki strokovno spremlja obnovo gradu Dvor. Med drugim bo pojasnil, kakšne so zahteve konservatorske stroke pri obnovi gradu in zakaj je stroka »grofu in grofici« omogočila, da grad opremita po svojem okusu in ustvarjata svojo zgodbo. Z njim se bo pogovarjala Ivka Sodnik.

Plinovod zapletel umestitev brvi

Gradnja kolesarske poti Medvode–Pirniče–Vikrče dobro napreduje, skrbi pa povzroča plinska cev, v katero so zadeli ob vrtanju pilotnega temelja za brv. Plinovod, ki ni bil vrisan, bo treba prestaviti.

Maja Bertoncelj

Medvode – Občina Medvode je konec lanskega leta z izvajalcema podpisala pogodbi za gradnjo kolesarske poti Medvode–Pirniče–Vikrče. Zaključena naj bi bila do konca letošnjega leta.

Gradnja dobro napreduje, zapletlo pa se je pri umestitvi brvi čez reko Savo med knjižnico in občinsko stavbo. Brv bo dolga 138 metrov z razponom 86,6 metra. »Podjetje Lavaco, ki gradi kolesarsko pot, je precej pred časovnico, podjetje V3 že sestavlja brv. Težava, s katero smo se srečali pred časom, pa je, kako brv umestiti. Ob vrtanju pilotnega temelja je izvajalec zadel plinsko cev za oskrbo Donita s plinom, ki ni bila vrisana v gospodarsko javno infrastrukturo. To pomeni, da so se ta dela ustavila in da bo potrebna prestavitev plinovoda v celotni dolžini. Skupaj z vsemi deležniki intenzivno iščemo rešitev, časa pa nam počasi zmanjkuje. Za projekt smo pridobili evropska sredstva in bo moral biti zaključen do roka. Poleg tega bo sama brv na temelje postavljena s 600-tonskim dvigalom, ki ga v Sloveniji ni, zato ga je izvajalec naročil na Hrvaškem in dobil zelo ozko časovnico, kdaj bo v Sloveniji, in do takrat morajo biti temelji zgrajeni. Trase ne moremo spreminjati, saj je treba slediti gradbenemu dovoljenju, za katero smo pridobili številna soglasja. Poleg tega brv že sestavljajo,« je pojasnil župan Medvod Nejc Smole.

Brv čez Savo v Medvodah, ki je del kolesarske poti, bo na temelje postavljena s 600-tonskim dvigalom, ki ga v Sloveniji ni, zato ga je izvajalec naročil na Hrvaškem. Upajo, da jim bo pravočasno uspelo rešiti težavo s plinovodom in zgraditi temelje. / Foto: Gorazd Kavčič

Občina je za projekt, vreden skoraj 2,3 milijona evrov, pridobila dobrega 1,1 milijona evrov evropskih in državnih sredstev iz naslova dogovora regij.

V dolini Črne kanalizacija in manj lukenj

Jasna Paladin

Črna pri Kamniku – Dolina Črne je te dni na več odsekih gradbišče, saj s skupnim izvajalcem dela izvajata tako občina kot država. Država se je na nekaj dotrajanih odsekih lotila prenove vozišča, občina pa hkrati gradi še kanalizacijo, ki bo kraj Črna povezala s Stahovico in odpadne vode odpeljala vse do Centralne čistilne naprave Domžale - Kamnik. Zaradi del na cesti velja polovična zapora, urejena s semaforjem, in sicer predvidoma še vse do 31. maja. Po prenovi bo prvih pet kilometrov ceste v dolini povsem brez lukenj, česar se bodo verjetno najbolj razveselili kolesarji, ki si prelaz Črnivec radi izbirajo za svoj cilj, na občini pa si želijo, da bi država uresničila tudi dogovore o asfaltiranju še preostalih dotrajanih odsekov proti vrhu prelaza. Po dolini Črne in po odseku Kranjski Rak–Rakove ravni, ki ga bo občina prav tako v kratkem asfaltirala, se bodo 18. junija podali tudi tekmovalci na četrti etapi kolesarske dirke Po Sloveniji.

Država je daljši odsek ceste na Črnivec na novo preplastila tik pred prvomajskimi prazniki.

Dve Podržajevi zmagi

Lokostrelec Marjan Podržaj iz Šenčurja je minula dva konca tedna slavil tako na tekmovanju v Avstriji kot Italiji.

Vilma Stanovnik

Šenčur – Šenčurski lokostrelec Marjan Podržaj je ta mesec uspešno nastopil na dveh mednarodnih tekmovanjih. Na prvomajski konec tedna je v avstrijskem Kammernu potekal prvi od treh dvodnevnih lokostrelskih tekmovanj Alpe Adria, ki se ga je udeležilo več kot sto lokostrelcev iz Slovenije, Madžarske in Avstrije. Največji uspeh slovenskih lokostrelcev je dosegel prav Marjan Podržaj, ki je s 616 krogi zmagal z golim lokom. Njegov uspeh sta z drugima mestoma dopolnila Simon Pavlin (Šenčur) z olimpijskim lokom in Tina Gutman (Gornji Grad) z golim lokom. »Ker organizator ni poskrbel za izobešanje zastav držav udeleženk, sem poskrbel, da je bila podelitev medalj na tako visoko rangiranem tekmovanju videti primerno,« je po tekmi povedal Marjan Podržaj.

Minuli konec tedna je Marjan Podržaj slavil na petem pokalu San Martino. / Foto: arhiv Marjana Podržaja

Podržaj je nato minuli konec tedna nastopal na petem pokalu San Martino al Tagliamento v Italiji. Arrowhead turnir je potekal v prijetnem okolju nekdanjega peskokopa, ki ima lepa jezera in obrežja. Tudi tam je nastopilo več kot sto lokostrelcev in lokostrelk. Marjan Podržaj je zmagal v absolutni konkurenci z golim lokom. Slovenski uspeh je dopolnil Simon Pavlin s četrtim mestom v slogu olimpijskega loka.

V prvi in drugi nogometni ligi predzadnji krog

Kranj – V Prvi ligi Telemach so na sporedu tekme predzadnjega kroga. V nedeljo se bo ob 15. uri začela tekma v Domžalah, kjer se bosta pomerila Domžale in Celje. V ponedeljek bodo na Bonifiki tekmo odigrali še nogometaši Kopra in Kalcerja Radomlje. Tekme predzadnjega kroga čakajo tudi ekipe v drugi SNL. Nogometaši Rolteka Dob bodo v nedeljo gostovali pri Rogaški, Triglav pa pri Fužinarju Vzajemcih.V tretji SNL – zahod bodo igrali jutri ob 17. uri, pari pa so: Tinex Šenčur – Svoboda Ljubljana, Arol Škofja Loka – Brda, TKK Tolmin – Sava Kranj in Eksist Žiri – Šobec Lesce. V gorenjski nogometni ligi bo jutri ob 17.30 tekma Bled - Bohinj Hirter - Visoko, vse druge tekme pa se bodo začele ob 17. uri. Pari so: Velesovo Cerklje – Britof, Naklo – SIJ Acroni Jesenice, Kondor Godešič – Polet, Kranjska Gora – Bitnje in Zarica Kranj – Niko Železniki. V sredo je bila na Jesenicah odigrana zaostala tekma 17. kroga SIJ Acroni Jesenice in Kondor Godešič. Končala se je z rezultatom 6 : 2 v korist nogometašev moštva SIJ Acroni Jesenice.

Loški rokometaši na finale pokala

Škofja Loka – Ta konec tedna bo v Slovenj Gradcu potekal finalni turnir pokala Slovenije za moške. V jutrišnjem polfinalu se bosta ob 17. uri srečali ekipi Dobova in Urbanscape Loka, ob 20. uri pa bo sledil dvoboj med Gorenjem Velenje in Celjem Pivovarno Laško. Tekmi za končno razvrstitev bosta na sporedu v nedeljo. Ob 15. uri bo obračun za tretje mesto, ob 17.30 pa se bo začel finale. »Pokalne tekme so nekaj posebnega in težko je napovedati razplet. Dobova je kvalitetna ekipa, mi pa se bomo potrudili igrati po najboljših močeh. V moštvu imamo težave z zdravjem in poškodbami, zato bo naša igra odvisna tudi od tega,« je pred finalnim turnirjem povedal trener ekipe Urbanscape Loka Gregor Cvijić. Sicer pa so Ločani zadnje prvenstveno srečanje minulo soboto proti Slovenj Gradcu 2011 izgubili z rezultatom 28 : 31 (12 : 16). Na lestvici so na četrtem mestu.

Triglavanke so podprvakinje

Košarkarice kranjskega Triglava so po treh finalnih tekmah segle v roke nasprotnicam iz ekipe Cinkarne Celje ter jim čestitale za zmago, saj so jih premagale tudi na odločilni tekmi.

Vilma Stanovnik

Celje, Kranj – S tretjo finalno tekmo se je ta teden končalo letošnje državno košarkarsko prvenstvo za članice. Za naslov najboljših v državi so se znova pomerile košarkarice kranjskega Triglava in Cinkarne Celje. Celjanke so bile boljše in že enajstič zapored, skupno pa osemnajstič, postale državne prvakinje.

Tudi na tretji tekmi so bile na domačem parketu boljše od borbenih in nepopustljivih košarkaric Triglava, tekma pa se je končala z rezultatom 65 : 58 (14 : 23, 19 : 13, 14 : 13, 18 : 9).

Triglavanke so tekmo začele odločno in povedle s kar 18 : 4. V drugi četrtini sta bili ekipi na začetku izenačeni, nato pa so imele varovanke kranjskega trenerja Gašperja Sluge nekaj težav pri organizaciji napadov. Vseeno je prvi polčas pripadel Kranjčankam, ki so na veliki odmor odšle s tremi točkami prednosti. Tudi v nadaljevanju tekme sta bili ekipi vseskozi izenačeni in v zadnjo četrtino sta vstopili s prednostjo dveh košev za Kranjčanke. Proti koncu tekme so domače košarkarice odlično zaigrale v obrambi ter v 37. minut rezultat prvič na tekmi izenačile. Celjanke so nato tekmo obrnile v svojo korist in se znova veselile naslova državnih prvakinj.

Triglavove košarkarice so se v finalu proti Celjankam izkazale z borbeno in požrtvovalno igro. / Foto: Gorazd Kavčič

Malo manj so bili zadovoljni v taboru Triglava, čeprav imajo za seboj vendarle zelo uspešno sezono.

»Res je za nami kar uspešna sezona, saj smo nastopili tako v finalu pokalnega tekmovanja kot v finalu državnega prvenstva. Poleg tega smo zelo dostojno nastopali v ligi WABA (Women Adriatic Basketball Association) oziroma Jadranski ligi. Prav ta liga je bila za nas dobro izhodišče za domače preizkušnje, saj smo odigrali večje število res kakovostnih tekem, kar nam je v zaključku državnega prvenstva prišlo še kako prav. Na koncu smo v ligi WABA osvojili sedmo mesto ter s tem izpolnili cilj, da se uvrstimo v ligo za prvaka oziroma med osem najboljših. Prav tako smo izpolnili oba načrta v domačem prvenstvu, saj je bil naš cilj, da se tako v pokalnem tekmovanju kot v državnem prvenstvu uvrstimo v finale. Normalno, da smo si želeli naslov prvakinj ali v pokalu ali v prvenstvu. Pri igranju v pokalu smo imeli v tistem obdobju kar nekaj težav z boleznimi in so kar tri dekleta nastopila bolna, v finalu prvenstva pa smo igrali res na visokem nivoju, se borili po najboljših močeh, na koncu pa sta odločili daljša klop Celjank in Brazilka Isabela Ramona Lyra Macedo v njihovem moštvu, ki je prevesila jeziček na tehtnici na njihovo stran,« je sezono na kratko opisal glavni trener košarkaric Triglava Gašper Sluga.

»Seveda je bil po zadnjem porazu malce grenak priokus, sploh ker smo večino časa vodili, vendar lahko rečem, da sem ponosen in vesel zaradi prikazane igre v finalni seriji. Marsikoga smo pozitivno presenetili tako z igro kot borbenostjo in željo po zmagi. Kljub temu da smo znova drugi, pa mislim, da ima letošnja srebrna medalja večjo težo kot prejšnje,« je še dodal Gašper Sluga.

Novo priznanje Jaki Blažiču

Blejski košarkarski reprezentant Jaka Blažič, ki je tudi kapetan Cedevite Olimpije, je bil izbran v drugo najboljšo peterko tekmovanja 7DAYS EuroCup.

Vilma Stanovnik

Bled – Jaka Blažič je tako eden od desetih najboljših košarkarjev 7DAYS EuroCupa v tej tekmovalni sezoni. Kapetan ljubljanskega kluba, ki je svojo profesionalno športno pot začel leta 2007 v dresu kranjskega Triglava, je bil še drugo sezono zapored izbran v drugo najboljšo peterko tekmovanja. Za Jako je to nova individualna nagrada v tej sezoni, saj je bil ob zaključku rednega dela sezone izbran tudi v idealno peterko regionalne lige. Marca je bil izbran tudi za najkoristnejšega igralca meseca v regionalni ligi. V tej sezoni je 31-letni Jaka Blažič zaigral na 19 tekmah 7DAYS EuroCupa in v povprečju dosegal 15,4 točke, 4,8 skoka in 3,6 asistence, v povprečju pa je beležil valorizacijski indeks 17. Sezono je sklenil kot deveti najboljši strelec tekmovanja, po valorizacijskem indeksu pa je bil uvrščen na dvanajsto mesto.

Svoji najboljši predstavi sezone je Blažič prikazal na domačem obračunu z Ratiopharmom iz Ulma v četrtem kolu skupinskega dela tekmovanja, ko je 26 točkam dodal šest skokov in štiri asistence, ter na dvoboju z Valencio v Španiji v osmem kolu, ko je 24 točkam dodal pet asistenc in štiri skoke. Na kar 18 tekmah je Blažič dosegel dvomestno število točk, obenem pa je v tej sezoni postavil osebne rekorde v številu zbranih skokov.

Košarkarica Teja Oblak ostaja v Pragi

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Košarkarska reprezentantka Teja Oblak, ki se je v Prago preselila leta 2018, bo še do leta 2024 nosila dres evroligaške ekipe USK Praha. V zadnjih štirih letih je namreč navdušila vodstvo kluba in navijače ter postala kapetanka ekipe. Enaintridesetletna Škofjeločanka je z ekipo USK Praha v tej sezoni prepričljivo osvojila naslov državnih prvakinj, na zaključnem turnirju Evrolige pa so bile četrte. Oblakova je pod evropskimi koši odigrala 19 tekem, na parketu v povprečju prebila dobrih 30 minut ter v tem času dosegala po 10,3 točke in 5,3 podaje na tekmo.

Pred selitvijo na Češko je Teja Oblak igrala na Madžarskem, Slovaškem in Poljskem, v Sloveniji pa je nosila dres škofjeloške Odeje, Kranjske Gore in Celja. Za slovensko člansko reprezentanco je Oblakova debitirala 15. avgusta 2009 in je trenutno na petem mestu večne lestvice nastopov. Igrala je na petdesetih uradnih tekmah.

Specialisti za čiščenje

Družba Prosen com je v štiridesetih letih obstoja zrasla v eno največjih podjetij na področju čiščenja pri nas, močno pa so vpeti tudi v mednarodno okolje.

Aleš Senožetnik

Šenčur – Podjetje Prosen com ima danes svoje poslovne prostore v obrtni coni v Šenčurju, začetki družbe pa segajo v leto 1982. Takrat se je namreč Jože Prosen, doma iz Kranja, kot samostojni podjetnik začel ukvarjati s čiščenjem poslovnih prostorov. »Časi za podjetništvo so bili takrat drugačni kot danes. Da sem sploh lahko začel opravljati delo, sem moral najprej opraviti preizkus znanja, t. i. obrtni izpit. Ker sem zaključil tekstilno-kemijsko šolo, so mi teorijo priznali, za praktični del pa sem moral očistiti stekla na ljubljanski avtobusni postaji,« se začetkov spominja Prosen, ki je kmalu začel pridobivati prve stranke.

Sodelovali so tudi pri obnovi kamnitih površin na desetih križarkah družbe Royal Caribbean, denimo tudi na Bahamih, v Singapurju in Cadizu.

Dela je bilo vedno več in v naslednjih letih je zgradil uspešno podjetje, ki danes šteje skoraj sto zaposlenih in se ukvarja tako z dnevnim kot tudi generalnim čiščenjem, posebej so prepoznavni po čiščenju in obnovi kamnitih površin, ukvarjajo pa se tudi z zastopstvom in prodajo čistil in drugih pripomočkov za čiščenje.

Po čiščenju in obnovi kamnitih površin spadajo v sam vrh ne le doma, temveč tudi v tujini. »Uporabljamo najsodobnejše tehnologije in ponujamo popolno obnovo kamna, od čiščenja in impregnacije do diamantnega brušenja in peskanja,« pravi Jože Prosen, ki je bil tudi eden izmed nominirancev za podjetnika leta 2021 Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. Poln sijaj so tako povrnili kamnitim površinam v hotelih, protokolarnih in drugih objektih tudi v tujini, redno poslujejo denimo v Avstriji in Nemčiji, kjer uspešno sodelujejo z nemškim zavodom za varstvo kulturne dediščine. Obnovili so tudi kamnite površine na desetih križarkah družbe Royal Caribbean, denimo tudi na Bahamih, v Singapurju in Cadizu. Redno sodelujejo tudi z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Tako so tudi pri nas delali pri številnih pomembnih projektih, denimo pri obnovi gradu na Brdu, Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in Banke Slovenije.

Jože in Andreja Prosen

Na vprašanje, kaj je bilo odločilno, da so se razvili v uspešno podjetje, ki je prepoznavno tudi na tujih trgih, Jože Prosen odgovarja: »Strast in veselje do dela, strokovnost in natančnost ter dober poslovni pristop. Nikoli nismo preračunavali, koliko bomo zaslužili. Brez odgovornih delavcev, ki čutijo pripadnost podjetju, pa nam zagotovo ne bi uspelo.«

Tudi epidemijo covida-19 so vzeli kot izziv in priložnost, saj se je v zadnjih dveh letih dodobra izkazalo, kako pomembni sta higiena in čistoča. Tako so v obdobju epidemije promet celo povečali.

Prosen com je danes družinsko podjetje, čeprav sogovornik poudarja, da na delovnem mestu družinski odnosi ne igrajo vloge in da mora vsak opraviti svoje delo. Žena Andreja je že 35 let Jožetova desna roka, sicer pa odgovorna predvsem za splošne kadrovske zadeve. Starejši sin Janez, diplomirani kemik, je v podjetju zaposlen že sedem let. Odgovoren je za področje, povezano s kemijskimi tehnologijami, pa tudi za uvajanje zelenih tehnologij čiščenja, ki jim že desetletja posvečajo posebno pozornost. Mlajši sin Miha pa je študent ekonomije, trenutno pa kroži po različnih oddelkih in se tako spoznava z delovanjem podjetja.

Menjava generacij je dolgotrajen proces, ki teče vzporedno z razvojem podjetja. »Ne gre za to, da ga predaš mlajšim in dvigneš roke,« pravi sogovornik, ki dodaja, da bosta z ženo tudi v prihodnje ostala povezana s podjetjem, svojo vlogo pa vidi tudi v svetovanju in mentorstvu. Kot mentor sicer že sodeluje tudi pri pripravi diplomskih nalog študentov, ki v podjetju dobijo gradivo za izvedbo nalog. Podjetje pa tudi sicer pripravlja različna izobraževanja in usposabljanja za čistilce različnih organizacij in podjetij.

V prihodnje želijo še povečati svojo prisotnost na tujih, predvsem evropskih trgih in se še naprej razvijati. Recept za uspeh pa po besedah sogovornika pogojujeta dve stvari: »Da delaš bolje in več od konkurence.«

DOBRO JE VEDETI

Olajšava za vlaganja v digitalno preobrazbo

Spremenjeni zakon o dohodnini uvaja olajšavo za vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod.

Cveto Zaplotnik

Marca so začele veljati spremembe in dopolnitve zakona o dohodnini, ki se uporabljajo že za letošnje davčno leto, to je od 1. januarja dalje. Spremenjeni zakon prinaša tudi nekatere spremembe pri olajšavah.

Delodajalec lahko po novem uveljavlja olajšavo za vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod, in sicer znižanje davčne osnove za 40 odstotkov od zneska, ki ga vloži v računalništvo v oblaku, v umetno inteligenco in velepodatke, v okoljsko prijazne tehnologije, čistejši, cenejši in bolj zdrav javni in zasebni transport, v razogličenje energijskga sektorja, energetsko učinkovitost stavb ter uvajanje drugih standardov za klimatsko nevtralnost.

Zakonske spremembe so prinesle tudi višje olajšave za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju. Po novem se zavezancu, ki sprejme vajenca, dijaka ali študenta v izvajanje praktičnega dela, prizna za vsak mesec olajšava v višini 80 odstotkov povprečne plače zaposlenih v Sloveniji, prej je ta olajšava znašala 20 odstotkov plače.

Olajšava za donacije se povečuje na en odstotek obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu, pri tem pa je (višji) znesek olajšave možno uveljavljati ne samo za kulturne namene in za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ampak tudi za športne namene. Novost je posebna olajšava za podporo vrhunskemu športu v višini 3,8 odstotka obdavčljivega prihodka zavezanca. Olajšavo je možno uveljavljati za izplačila vsem izvajalcem programa vrhunskega športa, tudi za izplačila izvajalcem, ki niso tako imenovane nepridobitne organizacije.

Spremenjeni zakon o dohodnini določa, da je v primeru, ko delodajalec zagotovi delavcu osebno motorno vozilo na električni pogon za zasebne namene, vrednost bonitete nič.

Za digitalno vodenje nabavnega poslovanja

Kranj – Kranjsko podjetje Genis, ki velja za enega vodilnih slovenskih ponudnikov informacijskih rešitev za digitalno poslovanje, je posodobilo paket dokumentnih modulov za podporo pri nabavi. Gre predvsem za nove zmožnosti in izboljšave, ki dodatno poenostavljajo izvedbo učinkovitega in zaupanja vrednega digitalnega poslovanja. Nadgrajeni so moduli e-Pisarna, e-Računi, e-Naročila in e-Procesi. Kot so sporočili iz podjetja, so najpomembnejše novosti dodatna avtomatizacija obdelave prejetih e-računov, osrednje vodenje produktov za nabavljanje ter možnost digitalnega podpisovanja dokumentov v poljubnih delovnih postopkih.

Telekom z nižjimi prihodki, a višjim dobičkom

Ljubljana – Skupina Telekom Slovenije je v prvem trimesečju letošnjega leta ustvarila 151,2 milijona evrov prihodkov od prodaje, kar predstavlja štiri odstotke manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Razlog za nižje prihodke v družbi pripisujejo prenehanju trženja električne energije. Čisti dobiček so povečali na slabih 12 milijonov evrov oz. za 23 odstotkov.

Štartaj Domžale

Domžale – Območna Obrtno-podjetniška zbornica Domžale že šesto leto zapored organizira serijo brezplačnih podjetniških delavnic Štartaj Domžale, ki tokrat poteka pod naslovom Dizajnerski pristop, zgodba in brand = tvoja konkurenčna prednost. Prva delavnica bo v prostorih domžalske obrtne zbornice že v torek med 17. in 20. uro, naslednje pa se bodo zvrstile še 19., 24., 26. in 31. maja ter 2. junija. Vodili jih bodo izkušeni strokovnjaki, mentorji in podjetniki dr. Blaž Zupan, dr. Rok Stritar, Enej Gradišek in Jernej Narat.

Na voljo največ prostih delovnih mest

Ljubljana – Po podatkih Statističnega urada je bilo v prvem četrtletju na voljo več kot 24.600 prostih delovnih mest, kar je najvišja vrednost od leta 2008, odkar izvajajo raziskovanje. Glede na prejšnje četrtletje to pomeni šestodstotno povišanje. Primerjava podatkov prvega četrtletja letošnjega in lanskega leta, pa izkazuje za 49 odstotkov večje povpraševanje po novi delovni sili, oz. 8.100 več delovnih mest. V primerjavi s prejšnjim četrtletjem je bilo največje povpraševanje v gradbeništvu.

Wohn- & Betreuungsheim
Stanovanjski in negovalni dom
Matschnig
Kärnten | Koroška

V našem domu za starejše (za 31 oseb) v Liebenfelsu na avstrijskem Koroškem takoj zaposlimo:

diplomirane medicinske sestre
diplomirane zdravstvenike
diplomirane sodelavce/ke
za zdravstveno nego
(DGKP - Diplomgesundheitskrankenpfleger)

Zaposlitev za polni oz. skrajšan delovni čas (po dogovoru), mesečna plača na osnovi polnega delovnega časa 2493,60 EUR bruto. Upoštevali bomo tudi delovno dobo.

Veselimo se vaše vloge na:
Wohn- und Betreuungsheim Matschnig GmbH
Weitensfeld 7, 9556 Liebenfels, Avstrija
+43 (0) 664 51 00 293 info@betreuungsheim-matschnig.at

GRIL
BELJAK/VILLACH
NAKUPOVALNI CENTER ATRIO
Sanjsko lepa zaposlitev. V naši poslovalnici v nakupovalnem centru Atrio zaposlimo
ŠIVILJO/KROJAČA
(Schneider/in)
Obseg dela po dogovoru - 30 oz. 40 ur na teden - 3 oz. 4 dni. Pogoj je, da obvladate nemščino, pisno in ustno, dobro poznavanje tega delovnega področja in da ste sposobni delati v timu. Mesečna plača 1500 EUR bruto, 14 plač letno. Prosimo, javite se nam po telefonu:
0043 664 144 26 26 - Maximilian Gril
www.gril.at

Znova na olimpijado

Mladinke PGD Zbilje bodo tudi na olimpijadi v Celju v boju za nov velik uspeh.

Maja Bertoncelj

Zbilje – Mladinke PGD Zbilje so zmagale na zadnji gasilski mladinski olimpijadi leta 2019 v Švici. Nastopile bodo tudi na letošnji, ki bo od 17. do 24. julija v Celju.

Foto: arhiv društva

Mladinke PGD Zbilje nadaljujejo tradicijo uspehov.

Na izbirnem tekmovanju so nastopile izven konkurence in potrdile dobro pripravljenost. Vajo z ovirami so opravile celo hitreje od mladincev. Pripravljajo se pod vodstvom mentorjev Matica Hercega in Ane Rokavec. »Z Ano sva morda pričakovala, da bi lahko bil naš čas dober, vendar kljub vsemu ne tako zelo, kot se je na koncu izkazalo. Da si najhitrejši na tekmovanju, je zagotovo dokaz dobrega in pravilnega dela. Ekipo skoraj v celoti sestavljajo dekleta, ki so del društva že od pionirk. Njena prenova se je začela pred okrog dvema letoma oz. takoj, ko je bila olimpijada prestavljena za eno leto. Imeli smo res mlado ekipo, ki pa je s trdim delom dokazala, da si zasluži biti med najboljšimi,« je poudaril Matic Herceg in dodal, da so tempo treningov sedaj prestavili še stopničko višje. »Treniramo štirikrat na teden kot ekipa, ostale dni pa je delo individualno. Mislim, da lahko ta ekipa tudi na olimpijadi doseže lep rezultat, se pa s tem ne obremenjujemo. Želimo si narediti najboljše, kar znamo,« je še povedal Herceg.

Kradel v trgovini

Simon Šubic

Kranj – Varnostnik v eni od trgovin je v sredo pri kraji artiklov v skupni vrednosti 120 evrov zalotil moškega in ga zadržal. Izkazalo se je, da je imel tat tudi pomočnika, ki se je v kasnejšem policijskem postopku upiral. Policisti proti obema prijetima moškima vodijo postopek zaradi kaznivega dejanja tatvine, drugega moškega pa obravnavajo tudi zaradi prekrška.

Izzivi kibernetske varnosti

Na torkovi konferenci z naslovom Kibernetska varnost – izzivi uporabnikov digitalnih storitev, ki je potekala na Brdu pri Kranju v organizaciji Regionalne razvojne agencije Gorenjske in Mestne občine Kranj, so gostje predstavili izzive, ki jih prinaša digitalna preobrazba v kontekstu kibernetske varnosti.

Maša Likosar

Brdo pri Kranju – Na konferenci so sodelovali strokovnjaki, politiki in predstavnik mednarodno uveljavljenega podjetja, ki so si bili složni v mnenju, da je zavedanje in aktivno ukrepanje na področju kibernetske varnosti izrednega pomena. Osrednji govornik je bil Milan Gabor, direktor podjetja Viris, strokovnjak za informacijsko varnost in etični heker, ki je poudaril hitrost in razsežnost kibernetskih napadov. »Kakor hitro se priklopimo na internet, tako hitro smo lahko tarča napadalcev, ki pridejo zelo blizu in zelo hitro,« je dejal. Ob izvajanju simulacij v podjetjih ugotavlja, da se odstotek tistih, ki uspešno opravijo teste, na primer pri nalaganju datotek in vnosov podatkov, z leti zmanjšuje. »Človeška nepazljivost je žal pogosto glavni krivec, da kibernetska grožnja preide v napad. Poleg pametnih naprav, ki so zelo ranljive, imamo nespametne uporabnike,« je dejal in dodal, da sta pri tem ključna digitalna higiena ter digitalna identiteta. Ocena kibernetske varnosti Slovenije po njegovem izstopa v kibernetskih vavčerjih za podjetja, pozicioniranju Slovenije na kibernetski zemljevid v Evropi ter vaji kibernetske obrambe in strateškega odločanja Locked Shields 2022. »Vizija naj bo usmerjena v zagotavljanje varne vožnje po internetu, izobraževanja ter več sodelovanja,« je še dodal Gabor.

Osrednji govornik konference Milan Gabor, direktor podjetja Viris, strokovnjak za informacijsko varnost in etični heker / Foto: Primož Pičulin

Pomanjkanje znanja

Tilen Gorenšek, direktor IPM Digital, je predstavil tudi rezultate raziskave o kibernetski varnosti občin in občinskih ustanov. Kot je pojasnil, zaposlene v javni upravi najbolj skrbi neodobreno dostopanje do občinskih in drugih podatkov, njihovo spreminjanje in zloraba, izbris in onemogočanje dostopa. »Skrb za vdor v IT-sisteme sovpada tudi s pomanjkanjem znanj in kvalifikacij za uporabo kibernetskih zaščit, opaziti je bilo tudi slabo poznavanje pravilnega postopanja ob kibernetskem incidentu in splošno pomanjkanje strukturiranosti ter organiziranosti vodenja in uporabe kibernetskih zaščit,« je pojasnil in dodal, da skoraj devetdeset odstotkov vprašanih meni, da so srednje ali bolj varni pred kibernetskimi napadi, s čimer opozarja na varnostni paradoks – na videz manj privlačna tarča posveča zaščiti manj časa in pozornosti, s tem pa postaja ravno bolj privlačna za morebitne kibernetske napade.

Poznavanje prave vrednosti podatkov

Na okrogli mizi, ki jo je moderiral Blaž Markelj s Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, so svoja stališča in izkušnje predstavljali tudi Matej Tonin, minister za obrambo, Iztok Podbregar, Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru, Gorazd Božič, SI-CERT, Mihael Nagelj, predsednik Sekcije za kibernetsko varnost pri GZS in koordinator IKT Hm – Kibernetska varnost, Milan Gabor, direktor podjetja Viris, in Ratko Mutavdžić, regionalni tehnološki uradnik CEE Microsoft. Razpravljali so o oceni varnosti Slovenije na področju kibernetske varnosti, primerni zakonodaji, kompetencah posameznikov in možnostih izboljšave. Govorniki so večkrat omenili sodelovanje in poznavanje ter razumevanje področja, kar se odraža tudi v ključnih smernicah konference, ki so bile ob koncu podane kot osnova za memorandum, ključni dokument konference. Zaščita pred kibernetskimi grožnjami je v veliki meri odvisna od njihovega poznavanja. Poznavanje »prave« vrednosti podatkov, s katerimi vsakodnevno »delamo«, je namreč ključnega pomena pri ocenjevanju kibernetskih tveganj in nadaljnjih vlaganj v kibernetsko zaščito. Poročanje o incidentih v kibernetskem prostoru daje uporabniku in družbi »realni« pogled na tveganja, ki v kibernetskem prostoru obstajajo. Prav tako pa izobraževanje in ozaveščanje s področja varne rabe IKT-opreme v kibernetskem prostoru predstavlja pomemben segment pri zagotavljanju varnejše družbe.

Častni gosti konference so bili minister Službe Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo Mark Boris Andrijanič, minister za javno upravo RS Boštjan Koritnik in minister za obrambo Matej Tonin. Zbrane sta uvodoma pozdravila predsednik Sveta gorenjske regije in župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec ter direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj Rok Šimenc.

Zaščitno ravnanje vsak dan odžene tatu stran

Simon Šubic

Kranj, Mojstrana – Policisti občane pozivajo k samozaščitnemu ravnanju, s katerim lahko preprečijo marsikatero kaznivo dejanje.

V sredo je tako v Kranju storilec iz kleti stanovanjskega bloka odtujil dve električni kolesi, skiro in še nekaj drugih predmetov. Policisti svetujejo, da naj v stanovanjskih blokih zaklepajo glavna vhodna vrata in poskrbijo tudi za ustrezno zaščito kleti, kjer so shranjene vrednejše stvari.

V Mojstrani pa so policisti v sredo obravnavali vlom v osebni avtomobil. Kot so opozorili, naj v vozilih vsaj na vidnih mestih ne puščamo vrednih stvari in predmetov, ki bi bili lahko zanimivi za tatove, kot so na primer nahrbtniki, vrečke, torbice ...

Ni se pustila zamotiti

Domžale – Policiste so ta teden obvestili o poskusu drzne tatvine v okolici Domžal. Neznani storilec je na domu skušal zamotiti starejšo oškodovanko z vprašanji o izvedbi telekomunikacijskih storitev. Pozorna oškodovanka je prepoznala sumljive okoliščine pogovora in obiskovalcu povedala, da bo obvestila sorodnike in policijo. Moški je nato hišo hitro zapustil in se odpeljal z osebnim vozilom. Občanka je policistom povedala, da je bil moški manjše postave in je nosil črna očala.

Nasilje za štirimi stenami

Kranj – Gorenjski policisti so v začetku tedna dvakrat posredovali zaradi nasilja v družini. V enem primeru je občan prijavil vpitje ženske in otrok v stanovanju. Policisti so ugotovili, da sta se sprla zakonca, proti moškemu pa so uvedli prekrškovni postopek. V drugem primeru pa so zaradi dlje časa trajajočega nasilja moškemu izrekli prepoved približevanja in uvedli postopek zaradi suma kaznivega dejanja nasilja v družini.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Skrita moč kadrovanja

Ključna konkurenčna prednost vsakega podjetja in organizacije so ljudje, zato je izbira ustreznih zaposlenih za uspeh izjemnega pomena. O tem govori knjiga Skrita moč – šest stebrov uspešnega kadrovanja Kranjčanke Milene Pervanje.

Aleš Senožetnik

Milena Pervanje je Kranjčanka, kot sama pravi, je po poklicu »dolgočasna ekonomistka«, a s pestrim življenjepisom, ki vključuje tudi mednarodno priznana podjetja, kot sta Hewlett Packard in Deloitte, delovala pa je tudi v poslovno izobraževalnih centrih na Ekonomski fakulteti in Ministrstvu za finance, nato pa leta 2005 stopila na samostojno pot z lastnim podjetjem Personal, sodelovala pa je tudi z družbo Amrop Adria. Med drugim je članica programskega sveta pri Združenju nadzornikov Slovenije in članica Kadrovske zveze Slovenije ter Združenja Manager.

Je soavtorica priročnika Učinkovite metode iskanja in selekcije kadrov, marca letos pa je izšla njena nova knjiga Skrita moč – šest stebrov uspešnega kadrovanja, v kateri je strnila svoje bogate izkušnje s tega področja.

Prejšnji teden jo je skozi sproščen pogovor s predsednikom Kadrovske zveze Slovenije Gregorjem Rajšpom predstavila tudi zbranim v ljubljanski knjigarni Konzorcij. »Knjiga je namenjena kadrovikom oz. selektorjem, a bi jo morali prebrati vsi, ki so udeleženi v selekcijskem procesu, koristna pa je tudi za iskalce zaposlitve,« pravi avtorica.

Priročnik za kadrovike in tudi iskalce zaposlitve

Čeprav je knjiga v prvi vrsti priročnik, pa vsebina ni suhoparna, temveč začinjena s številnimi zanimivimi primeri, s katerimi se je avtorica srečala na svoji karierni poti. »Več let sem na Fakulteti za družbene vede predavala študentom kadrovskega menedžmenta in takrat sem spoznala, da so se kaj hitro začeli dolgočasiti, ko sem jim razlagala kakšno dolgočasno teorijo, ko pa sem začela z anekdotami, so mi z zanimanjem prisluhnili. Spoznala sem, da zgodbe vlečejo, in tega sem se držala tudi pri pisanju knjige,« razlaga Milena Pervanje.

Bralec se v knjigi spozna s šestimi stebri učinkovitega kadrovanja, od določitve profila, iskanja in selekcije do zaposlitve kandidata ter njegovega uvajanja v delo, posebna pozornost pa je namenjena etiki.

Etično voden proces kadrovanja po mnenju avtorice namreč znatno prispeva h krepitvi pozitivne splošne podobe podjetja, podpre prizadevanja organizacije za utrditev slovesa dobrega delodajalca in ne nazadnje zagotavlja zaposlovanje sodelavcev, katerih osebne vrednote se skladajo s tistimi, ki jih goji podjetje. »Prevečkrat sem naletela na neetično kadrovanje,« pravi avtorica in dodaja, da je stanje na tem področju pri nas katastrofalno. »Velikokrat podjetja ne živijo vrednot, ki jih zagovarjajo, jih imajo zapisane na svoji spletni strani.«

Milena Pervanje in Gregor Rajšp ob predstavitvi knjige v Konzorciju / Foto: Aleš Senožetnik

Največja moč organizacije so ljudje

Na vprašanje, kako izbrati najboljšega kandidata, pa Milena Pervanje odgovarja: »Velikokrat so mi rekli: 'Pripelji nam najboljšega.' A prava dikcija je 'najustreznejšega'. Podjetje morda res lahko dobi najboljšega kandidata, a če samo ni najboljše, kako ga bo uspelo obdržati? Najpomembnejše je, da izberemo kandidata, ki najbolj ustreza podjetju oziroma kulturi in vrednotam organizacije.« Selekcijskemu postopku sicer podjetja namenijo različno časa. Najdaljši, v katerem je bila udeležena, je trajal leto dni, najkrajši pa deset minut.

Knjiga Skrita moč Milene Pervanje je namenjena tako kadrovikom oz. zaposlovalcem kot tudi iskalcem zaposlitve. / Foto: dr. Amadea Dobovišek

S knjigo avtorica v ospredje postavlja ljudi, ki so ključni element in konkurenčna prednost vsake uspešne organizacije. Tudi če ima namreč podjetje vrhunske proizvode ali tehnične rešitve in ponuja vrhunske in inovativne storitve, to za uspešno poslovanje ni dovolj, če nima pravih ljudi na pravih delovnih mestih. Odgovornost kadrovika je torej v tem, da izbere pravega kandidata. Kot namreč pravi Milena Pervanje, ima napačno kadrovanje precej resne posledice. Po nekaterih ocenah namreč zaposlitev napačnega oziroma neprimernega kandidata podjetje stane šestkratnik letne bruto plače. Odgovornosti pa kadrovik nima le do podjetja, temveč tudi do kandidatov, ki vstopajo v selekcijski postopek, saj v precejšnji meri vplivajo na njihova življenja.

Tudi vrhunski proizvodi ali inovativne storitve za uspešno poslovanje niso dovolj, če podjetje nima pravih ljudi na pravih delovnih mestih. Odgovornost kadrovika je torej v tem, da izbere pravega kandidata. Napačno kadrovanje ima lahko resne posledice. Zaposlitev neprimernega kandidata lahko podjetje stane šestkratnik letne bruto plače.

Skrita moč vsake organizacije so torej ljudje; oziroma kot je dogodek z mislijo iz knjige sklenil Gregor Rajšp, je napočil čas, da »podjetja in organizacije opustijo pokroviteljstvo in uvidijo ljudi kot svojo največjo moč. Vedno so bili tam, skriti in samoumevni, zdaj je napočila njihova doba.«

Kultura

Razstava najnovejšega cikla slik magistra slikarstva in grafike Darka Slavca **Stran 14**

Pogovor

Janez Poklukar, minister za zdravje v odhajajoči vladi, o opravljenem delu **Stran 15**

Zanimivosti

Spomin na Marjana Stareta, avtorja besedil narodno-zabavnih skladb **Stran 18**

Od petka do petka

Predsednik republike Borut Pahor je podpisal več ukazov o menjavah veleposlanikov. / Foto: Gorazd Kavčič (arhiv GG)

Ustavno sodišče je sicer lani uspešno rešilo 1300 pobud in zahtev za ustavno presojo. / Foto: Ustavno sodišče

Nemški časnik Spiegel je poročal o zapletu pri uresničitvi dogovora med Slovenijo in Nemčijo glede dostave tankov Ukrajini. / Foto: Tina Dokl (arhiv GG)

Pahor in Tonin pozivov Goloba nista upoštevala

Simon Šubic

Nezadovoljni zaradi veleposlanikov

Predsednik republike Borut Pahor je ta teden podpisal več ukazov o menjavah slovenskih veleposlanikov. Nekateri med njimi so po mnenju verjetnega mandatarja Roberta Goloba sporni, ker naj bi bili politično preveč povezani z aktualno vlado. V Gibanju Svoboda in v dosedanji opoziciji so zato Pahorja predhodno pozivali, naj z imenovanji počaka, Golob pa je v ponedeljek v posebni oddaji Studio 9. maj v Slovenskem mladinskem gledališču napovedal, da bo nova vlada, če predsednik republike teh pozivov ne bo upošteval, sprožila postopke za njihov odpoklic in menjavo. »Pričakujemo njegovo razumevanje tega, da vlada ne more izvajati zunanje politike z veleposlaniki, ki bi se temu upirali,« je dejal Golob in dodal, da gre za popolnoma legitimno potezo, ki jo lahko izvede katerakoli vlada. Pahor je sicer že februarja dejal, da bi bil odlog imenovanja kariernih veleposlanikov v okviru redne rotacije po njegovih ocenah neutemeljen in bi škodoval nemotenemu delu slovenske diplomacije in uveljavljanju zunanjepolitičnih interesov države v mednarodni skupnosti. Do konca avgusta naj bi na novo imenovali okoli petnajst veleposlanikov.

Tudi Tonin preslišal pozive

Obrambni minister Matej Tonin je v sredo, še isti dan, ko ga je za to pooblastila vlada, v Münchnu s predstavniki Organizacije za sodelovanje pri skupnem oboroževanju OCCAR podpisal memorandum o soglasju k programu Boxer, v okviru katerega Slovenija načrtuje nabavo 45 osemkolesnikov za skupno 343,4 milijona evrov. Sedanja vlada je v sredo tudi soglašala, da gredo finančne obveznosti nakupa v breme državnih proračunov od leta 2022 do leta 2026. Denar je sicer zagotovljen z zakonom o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih od 2021 do 2026. Tonin je ob tem poudaril, da smo z današnjim podpisom končno tam, kjer bi morali biti pred 15 leti, so zapisali na spletni strani obrambnega ministrstva. »Slovenija dobiva vrhunska vozila, ki bodo namenjena nacionalni in kolektivni obrambi v okviru Nata,« je dodal minister, ki je memorandum podpisal kljub dejstvu, da so ga v verjetni novi vladni koaliciji pod vodstvom Roberta Goloba pozvali, naj memoranduma, po katerem bo OCCAR v imenu Slovenije podpisal pogodbo z dobaviteljem boxerjev, ne podpiše zaradi spremenjenih okoliščin v primerjavi z obdobjem, ko je bila odločitev o nakupu sprejeta. Golob je napovedal, da bodo uporabili vsa pravna sredstva, da svoje stališče uveljavijo.

Ustavno sodišče lani zelo obremenjeno

Predsednik ustavnega sodišča Matej Accetto je v torek predstavil poročilo o delu za leto 2021. Pri tem je poudaril visok pripad pobud in zahtev za ustavno presojo, kar sicer razume kot odraz zaupanja v delo sodišča in potrditev njegove vloge kot varuha ustavnosti, a hkrati tudi preti, da se bo ta vloga ohromila s podaljševanjem časa obravnave zadev. Ob tem je Accetto pojasnil, da je sodišče že izčrpalo notranje rezerve in pri postopkih optimiziralo svoje delovanje. Rešitev vidi v kadrovski okrepitvi v svetovalni službi, za kar pa bi potrebovali dodatne prostore, pri tem pa Accetta žalosti, da vlada v odmeri proračuna ni prisluhnila njihovim pobudam po dodatnih prostorih. Predlog finančnega načrta je sodišče predhodno že uskladilo s strokovnimi službami ministrstva za finance, vendar ga je vlada nato enostransko močno znižala, je povedal. Ustavno sodišče je sicer lani uspešno rešilo 1300 pobud in zahtev za ustavno presojo, še približno sto pa jim je ostalo. Dnevna obremenitev ustavnega sodnika je bila od pet do šest zadev. »Zadeve po naravi stvari postajajo vse kompleksnejše, najenostavnejša vprašanja ustavnega varstva so bila razrešena že v prvih letih delovanja ustavnega sodišča,« je dejal Accetto.

Zapleti glede oklepnikov za Ukrajino

Nemški časnik Der Spiegel je pred dnevi poročal, da prihaja do zapleta pri uresničitvi dogovora med Slovenijo in Nemčijo, po katerem naj bi Slovenija dostavila Ukrajini svoje tanke sovjetske izdelave T-72, v zameno pa bi od Nemčije prejela njene oklepnike. Po poročanju Spiegla, ki se sklicuje na zaupne dokumente nemškega ministrstva za obrambo, je Slovenija predlagala krožno menjavo, po kateri bi stare oklepnike T-72 sovjetske izdelave dostavila Ukrajini, v zameno pa si želi nemške oklepnike Leopard 2, oklepnike Puma in kolesna oklepna vozila GTK Boxer. V Berlinu naj bi Sloveniji ponudili le precej stare oklepnike Marder in še starejše oklepnike Fuchs, na kar pa Slovenija naj ne bi pristala, so navedli v Spieglu.

Slovenci v zamejstvu (850)

Zadruga, zgodba o uspehu

Jože Košnjek

med sosedi

Leta 2017, ko se je osrednja zadružna in denarna ustanova Slovencev na Koroškem Posojilnica banka znašla pred bankrotom, je bil na nitki tudi obstoj nad 120 let stare slovenske zadružne organizacije na Koroškem. Skupina zadružnikov ni obupala. Vztrajala je pri odkupu zadružnega dela in leta 2018 uspela. Konzorcij lastnikov je, tudi s pomočjo banke, ki jim je zaupala, zbral tri milijone evrov kupnine in kupil Zadrugo. S sodobno poslovno strategijo in vključitvijo v verigo Spar so najprej obnovili Zadrugo Market v Pliberku, ki je lani že ustvarila nad 20 milijonov evrov prometa. Že sama zunanjost kaže, da gre za sodobno trgovino. Predsednik Zadruge Štefan Domej je zadovoljen, da se je vztrajanje zadružnikov pri nakupu obrestovalo, pri čemer ne pozabi omeniti vloge podjetnega direktorja Bernharda Reiterja, ki je z modrostjo sposobnega trgovca, ki razume realnost, postavil na police več kot petsto izdelkov, ki jih je proizvedlo okrog šestdeset pridelovalcev iz okolice. Nastala je »trgovina v trgovini«, ki že slovi kot najboljši ponudnik sadja, zelenjave in drugih živilskih izdelkov, dobro pa posluje tudi oddelek s tehničnim blagom. Zadruga ja prav tako že obnovila samopostrežno trgovino v Železni Kapli, na vrsto pa prihajata še v Kotmari vasi in v Dobrli vasi. Hudo bolan pacient je ozdravel, pravijo v šali upravljavci in lastniki Zadruge.

Predstavniki kmetov iz Gorskega kotarja na Hrvaškem, v sredini (četrti z desne) je predsednik tamkajšnje Kmetijske izobraževalne skupnosti Zoran Ožbolt, so obiskali uspešno pliberško zadružno trgovino. / Foto: Jože Košnjek

Zadrugo Market Pliberk je pretekli teden obiskala tudi delegacija Kmetijske izobraževalne skupnosti iz Gorskega kotarja na Hrvaškem. Izobraževalno skupnost, ki je nastala iz kmetijske sekcije slovenskega kulturnega društva, vodi Zoran Ožbolt. V Prezidu za slovensko-hrvaško mejo, v bližini Čabra, kjer velika večina ljudi govori slovensko, bo kmalu zgrajena vzorčna kmetija, v kateri bodo našle streho številne dejavnosti, povezane s kmetijstvom. Slovenske kmete s Hrvaške sta na Koroško povabila Kmečka izobraževalna skupnost in Slovenska gospodarska zveza iz Celovca, kar je izraz povezanosti kmetov, ki živijo za mejami Republike Slovenije. Za to povezavo že deset let skrbi slovenska zamejska kmetijska koordinacija Agroslomak, ustanovljena maja leta 2012 na Ptuju.

Po svetu

Mariupol in Azovstal

Pristaniško mesto Mariupol ob Azovskem morju in na njegovem robu jeklarski kompleks Azovstal sta postala simbolni točki ukrajinskega odpora ruski agresiji. A je malo verjetno, da bi postali ukrajinski Stalingrad ...

Miha Naglič

Marijino mesto

Imeni Mariupol in Azovstal sta v poročilih iz Ukrajine v zadnjih tednih najbolj pogosti. Zato si poglejmo, kakšni sta bili pred rusko agresijo, v kateri sta postali velikanski ruševini. »Mariupol je mesto v jugovzhodni Ukrajini, ki se nahaja na severni obali Azovskega morja ob ustju reke Kalmius. To je deseto največje mesto v Ukrajini in drugo največje mesto v Doneški regiji s 431.859 prebivalci (ocena iz leta 2021). Februarja in marca 2022 je bilo mesto oblegano in močno poškodovano med rusko invazijo na Ukrajino 2022. Ukrajinske oblasti so navedle, da je približno 90 odstotkov zgradb v Mariupolu poškodovanih ali uničenih. Humanitarni delavec iz Rdečega križa je razmere opisal kot 'apokaliptične' z zaskrbljenostjo za humanitarne razmere, ki jih povzročajo huda škoda na infrastrukturi, dostop do sanitarij in pomanjkanje hrane. 19. marca 2022 je ukrajinski policist v Mariupolu posnel video, v katerem je rekel: 'Otroci, starejši ljudje umirajo. Mesto je uničeno in izbrisano z obličja zemlje.' Videoposnetek je potrdil Associated Press. Pojavile so se kršitve človekovih pravic, ki so jih izvedle ruske sile v Mariupolu, in obtožbe o vojnih zločinih. Mesto je 13. marca 2022 dobilo naziv Mesto heroj Ukrajine. Mariupol je bil ustanovljen na mestu nekdanjega kozaškega tabora po imenu Kalmius in je mestne pravice dobil leta 1778. Bil je središče za trgovino z žitom, metalurgijo in težko industrijo, vključno z Leninovim metalurškim kombinatom in jeklarno Azovstal. Mariupol je igral ključno vlogo pri industrializaciji Ukrajine. Danes Mariupol ostaja središče industrije pa tudi visokega šolstva in poslovanja. Od leta 1948 do 1989 se je mesto imenovalo Ždanov po sovjetskem funkcionarju Andreju Ždanovu kot del prakse preimenovanja mest po komunističnih voditeljih. Po vojni v Donbasu, ko je mesto Doneck leta 2014 postalo glavno mesto samooklicane Doneške ljudske republike, je Mariupol postal začasno upravno središče Doneške oblasti. Mesto so 13. junija 2014 zavarovale ukrajinske čete, od takrat pa je bilo večkrat napadeno.« (Prirejeno po članku v Wikipediji.) Ime Mariupol pomeni Marijino mesto, a žal je očitno, da kljub imenu ni pod Marijinim varstvom.

Jekleno mesto

Ime Azovstal je sestavljeno iz predpone Azov (po Azovskem morju, ob katerem leži) in ruske besede »stal«, ki pomeni jeklo (iz nje je nastal tudi psevdonim Stalin). »Azovstal je bil ustanovljen leta 1930 v Mariupolu, Ukrajinska SSR (Sovjetska zveza) s sklepom predsedstva vrhovnega sovjeta ZSSR in je začel s proizvodnjo leta 1933, ko sta njegova plavža dala prvo železo. Januarja 1935 se je v Azovstalu začela proizvodnja jekla z zagonom prve 250-tonske nagibne odprte peči v ZSSR. Med drugo svetovno vojno so bile operacije prisilno ustavljene že leta 1941, ko je nacistična Nemčija zasedla Mariupol. Septembra 1943, ob osvoboditvi mesta, je bil obrat obnovljen. Leta 2005 je tovarna proizvedla 5,906 milijona ton jekla. Zaradi ohlapnih okoljskih predpisov in 'popolnoma zastarele' opreme, ki jo uporabljajo Azovstal in druge tovarne v mestu v lasti Metinvesta, je bil Mariupol tisto, kar je National Geographic opisal kot 'eno najbolj onesnaženih mest' v Ukrajini. V letih 2018 in 2019 so prebivalci Mariupola protestirali na ulicah za reformo. Od 16. aprila 2022 je postala železarna Azovstal zadnji odporni žep v obleganem Mariupolu. Ruske sile so branilcem dale čas do 6. ure zjutraj po moskovskem času 17. aprila, da se predajo. Rusija je trdila, da bi jim zagotovila življenja, če bodo pustili orožje. Vendar tudi po 18. aprilu ostaja tovarna pod ukrajinskim nadzorom. Zasnova podzemnega zaklonišča Azovstal je, vsaj sodeč po objavah na družbenih omrežjih, fascinantna. To je pravo podzemno mesto. Zgrajeno je bilo, da prenese jedrski napad.« (Prirejeno po spletnih virih.) Nekdanji komunistični jeklarski gigant je bil v samostojni Ukrajini privatiziran in je postal hčerinska družba nizozemskega holdinga Metinvest B.V.

Ukrajinski Stalingrad?

Zaradi junaške in trdožive obrambe mesta in jeklarne pred ruskim napadom je nastala misel, da bi lahko Mariupol postal ukrajinski Stalingrad. Ta primerjava je seveda pretirana. Mariupol je že padel, Azovstal pa bi lahko vzdržal le v primeru, če bi se ukrajinske sile izven obroča prebile do njega, kar pa je skoraj neverjetno. Marijino mesto leži na kopenski povezavi Rusije s Krimom, tej pa se Rusija gotovo ne bo odpovedala.

Tak je bil Mariupol leta 1910, na sliki je avenija »Ekaterinskaja«, imenovana po carici Katarini Veliki. / Foto: Wikipedija

In tak je del mesta danes, po ruskem obstreljevanju. / Foto: Wikipedija

Pogled na jeklarski kompleks Azovstal pred napadom. Azovstal ni le velik, je tudi tehnološko zastarel in ekološko problematičen gospodarski gigant. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (632)

Slovenski biografski almanah XIX. stoletja

Miha Naglič

»Konstanca Tofan se je s soprogom Hilarijem Tofanom leta 1919 naselila v Mariboru, potem ko njuno bivanje v rodnih Černovicah, središču avstro-ogrske zgodovinske pokrajine Bukovine, z razpadom imperija in razpletom prve svetovne vojne ni bilo več mogoče. Deset let kasneje je profesorja zgodovine in zemljepisa na mariborski realni gimnaziji v prvi polovici dvajsetih let 20. stoletja ter ženo Konstanco čakalo sojenje: Hilarija zaradi posilstva služkinje Cecilije Miško, Konstanco pa zaradi domačega zdravljenja in posledične smrti petnajstletne služkinje Margarete Dobaj. Ljudi, kot je bila Konstanca Tofan, je bilo z razpadom avstro-ogrskega imperija na milijone. To so bili preživeli očividci in pričevalci prve svetovne vojne, ki jih velikanske družbene spremembe, povzročene z razpadi imperijev in nastankom novih evropskih držav, niso fizično uničile, a so globoko in dokončno poškodovale njihovo notranjost. Za večino od njih ne bomo nikoli izvedeli, saj so se njihove življenjske usode izgubile v silovitih družbenih premikih in hkratnih zastojih, ki jih je sprožila vojna. Fragmentarni obrisi pričujoče biografske študije so bili mogoči zgolj zaradi kaznivih dejanj glavne protagonistke, ki so pustila sled v kazenskih spisih mariborskega okrožnega sodišča, ki jih hrani Pokrajinski arhiv v Mariboru.« / »Čeprav smo avtorji in avtorice prispevkov s svojimi raziskovalnimi afinitetami in izbirami odigrali svojevrstno vlogo barometra kolektivnega spomina v začetku tretje dekade 21. stoletja, ko smo priča padcu imaginarija, vzpostavljenega po drugi svetovni vojni, smemo domnevati, da je zgoraj opisani prerez socialne strukture skupnosti precej natančna detekcija generatorjev ustvarjalnosti slovenske družbe 19. stoletja, ki skladno z nepreglednimi širjavami avstrijskega in avstro-ogrskega imaginarija izkaže na eni strani zavidanja vredno stopnjo fizične in duhovne mobilnosti, na drugi pa osupljivo stopnjo malodane neprodušne ločenosti slovenskega prostora po pokrajinah.« (str. 280 in 8)

V prvem od gornjih dveh odlomkov je povzeta zgodba ukrajinskih zakoncev Tofan, ki sta se po prvi svetovni vojni in razpadu avstro-ogrskega imperija zatekla v Maribor. V drugem pa urednica Olga Ratej povzame smisel te knjige. V njej je biografiranih sedemnajst izbranih osebnosti in ene rodbine. Zgodbo mariborskih Ukrajincev sem seveda izbral zaradi aktualnega dogajanja v njuni nekdanji domovini. Zanimive in dragocene pa so vse.

Slovenski biografski almanah XIX. stoletja, uredila Olga Ratej, Založba ZRC, Ljubljana, 2022, 294 strani

Kultura

Ali še znamo poslušati pravljice

Zadnja uprizoritev aktualne gledališke sezone Prešernovega gledališča je avtorski projekt Pravljice našega otroštva v režiji Jerneja Lorencija, ki je nastal v koprodukciji Prešernovega gledališča in SNG Nova Gorica.

Igor Kavčič

Avtorski projekt Pravljice našega otroštva je peta letošnja premiera Prešernovega gledališča, tokrat – ne prvič – v koprodukciji s SNG Nova Gorica. Prav tako je v Kranju redni gost Jernej Lorenci, v katerega režiji je tu nastalo nekaj uspešnih uprizoritev, kot so Mrtvec pride po ljubico, Stenica in Škofjeloški pasijon, ki bo v začetku junija na sporedu v tekmovalnem programu letošnjega Borštnikovega srečanja. Če se je Lorenci tu in v drugih slovenskih gledališčih v zadnjih letih ukvarjal z velikimi mitskimi zgodbami, ga je tokrat zanimalo, kako na odru lahko zaživijo pravljice. Kako jih sploh pripovedovati in ali nas odrasle sploh še nagovarjajo oziroma imajo kakšen učinek na nas ...

Predstava, ki traja približno tri ure, je dvodelna z odmorom nekje na polovici. Lahko bi rekli, da je prvi del za gledalce – in poslušalce – nekako uvajalni, skorajda v popolnosti pripovedovalski. Igralci Doroteja Nadrah, Vesna Pernarčič, Darja Reichman in Blaž Setnikar iz Prešernovega gledališča, Iztok Mlakar in Urška Taufer iz SNG Nova Gorica ter Gregor Zorc kot gost pripovedujejo pravljice, ki so, recimo temu, njim – in nam – ostale v spominu iz otroštva. Potem ko Mlakar večer odpre z morda manj znano pravljico Striborjev gozd, v nadaljevanju prisluhnemo znanim pravljičnim motivom, kot so Rdeča kapica, Janko in Metka, Zvezdni tolarji, Palčica. Še zlasti v prvi in deloma tudi v naslednjih pripovedih tako prevladujejo teme medčloveških odnosov, matere do otrok, revščine v družini, brezupa na eni in hkrati hrepenenja po boljšem, lepšem na drugi strani. Vsak od ustvarjalcev praviloma pripoveduje sam, drugi ga poslušajo. Seveda je tu prisotna posameznikova osebna percepcija pravljice, kot jo je ta najbrž zaznal v otroštvu. Dvorana je večino prvega dela osvetljena, naj bomo torej tudi gledalci del večera pravljic, naj se prepustimo pripovedovalcem.

Pripovedovalci: Iztok Mlakar, Gregor Zorc, Doroteja Nadrah in Urška Taufer. / Foto: Nada Žgank

Drugi del je intimnejši, čeprav prehod vanj ni preveč oster, saj igralci vseskozi nežno gradijo skupni pripovedovalski prostor, so si pa vsak v svoji prezentaciji dovolj različni v tempu pripovedovanja, besedni artikulaciji, mimiki, gibu ..., da vedno znova vzbujajo našo pozornost. Ne, v treh urah nam niti malo ni dolgčas. Akterji namreč v drugem delu ob pripovedih iz kolektivnega spomina preidejo na osebne zgodbe, ki jih konkretizirajo tudi s fotografijami. Torej ne poslušamo le pravljic, ampak je pred nami resnični spomin na preteklo prigodo vsakega posameznika. Fotografije lepijo na tablo, ki je po predstavi tudi na ogled v prostoru pred dvorano.

Ko v tej razširjeni intimi – igralski ansambel pripoveduje v domačnem ambientu na dveh kavčih – poslušamo posamezne pripovedi, najbrž ne moremo povsem odmisliti svojega pogleda nanje, morda se nam prikažejo celo spomini iz lastnega otroštva. Zgodbe, ki jih pripovedujejo igralke in igralci (o povoženi divjadi, o čarobnosti podstrešja starih staršev, babičinega dnevnika o varovanju vnukinje, srečnem otroštvu), ali pa razmišljanja o starosti, spodbudah, ki jih potrebujemo za ustvarjanje, so namreč osebne, a hkrati dovolj univerzalne, da se tudi mi najdemo v njih.

A zakaj ne bi samo poslušali in se osredotočali na povedano, namesto da bi v pripovedovanju drugega iskali svoje lastne sence? Smo sploh še sposobni poslušati? Še znamo poslušati pravljice? Če si bomo na koncu predstave lahko odgovorili pritrdilno, potem je ta dosegla svoj namen.

Človek v praznini vesolja

Praznina, ki je na ogled v Mali galeriji Likovnega društva Kranj, ni praznina. Je naslov razstave najnovejšega cikla slik magistra slikarstva in grafike ter zaslužnega profesorja Darka Slavca, prejemnika nagrade grand prix na desetem Mednarodnem festivalu likovnih umetnosti, ki je v Kranju potekal lansko jesen.

Igor Kavčič

Darko Slavec je eden najbolj nagrajenih avtorjev na Mednarodnih festivalih likovnih umetnosti v Kranju. Najprej mu je pred leti Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov podelila priznanje za življenjsko delo, na enem od festivalov je prejel nagrado za kvaliteto likovnega dela, na lanski jubilejni razstavi pa je mednarodna žirija na čelu z umetnostnim zgodovinarjem in direktorjem Muzeja mesta Reke mag. Ervinom Dubrovićem soglasno pritrdila kvaliteti na festivalu razstavljenega dela z naslovom Slike iz mojega rojstnega kraja – v spomin mami (olje na platnu, 100 × 200 cm, naslikana v letu 2020). Nagrada je bila podeljena za sodobno interpretacijo krajine. »Kompozicija pejsaža je naslikana atmosfersko kot spoj naravne lepote in drobnih likovnih točk, artefaktov, neznanih letečih predmetov, ki zastrupljajo naš prelepi planet. Slika je do potankosti minuciozno izrisana in izslikana,« je k delu med drugim zapisal magister likovnih umetnosti Klavdij Tutta, umetniški vodja festivala.

Tokratna postavitev v Mali galeriji nas popelje v kozmos. Kot je v smislu cikličnosti vsega obstoječega zapisala kustosinja razstave kiparka Martina Marenčič, se Darko Slavec s svojo zadnjo serijo, ki nosi naslov Praznina, vrača k raziskovanju motivov vesolja, moškega in ženskega principa ter družine. Kljub majhnosti prostora nam galerija že ob prvem pogledu na ostenje predvsem z deli velikega formata obzorje razširi v vesoljna prostranstva. Ko stojimo pred sliko, nezavedno vstopamo v praznino vesolja. Smo tam – v prostranstvu časa, med mikro delci, ploščami, gledajoči v okrogline površja planeta.

»Gre za produkcijo zadnjih dveh, treh let. Odkar sem se upokojil, imam za slikanje na razpolago precej več časa,« pove Darko Slavec in doda, da se v ciklu Praznina nekako vrača v prostore črnine vesolja. »S seboj vedno vzamem kruh in ploščo oziroma mizo, na kateri je prt. Gre za princip troedinosti, kruh je kot otrok, oče je plošča, predstavljen kot geometrija v prostoru, prt ali svečani pogrinjek čez ploščo pa je ženska, mati.«

Darko Slavec nas tokrat popelje v večnost praznine. / Foto: Lojze Kalinšek

Kruh, plošča in prt predstavljajo družino; ali kot zapiše Martina Marenčič, se tu znova ponovi motiv monolitne plošče kot simbola moškega principa, ženski princip se pa tokrat iz prta ali rjuhe prelevi v svetlikajočo se vesoljsko folijo, ki ponuja še močnejši kontrast neskončni praznini s kovinskim odsevom. »V ozadju za temi plavajočimi objekti pa čez platno vlada površina lune, na kateri jasno vidimo njene kraterje. Tu opazimo nepravilne kroge, organske, oble oblike, ker vse v naravi teži k tej formi. Ko val udari v obalo, dela vrtince; zaradi toka reke in medsebojnega trenja kamenje postaja vedno bolj oblih oblik.«

Darko Slavec sodi v prvo vrsto predstavnikov samosvoje različice fotorealizma, s katerim ga povezuje predvsem pozornost do detajlov. In prav ti nas v njegovih kompozicijah, ko se zazremo vanje, popeljejo v nekakšen trans ali – bolje rečeno – h globljemu razmisleku. Praznina je namreč v nasprotju z vsem, kar je minljivo, večna. Praznina Darka Slavca pa bo v Mali galeriji na ogled le do 4. junija.

Pogovor

Izzivi na meji mogočega

Janez Poklukar

Janez Poklukar, dr. med., spec. internist, je pred štirinajstimi meseci nastopil funkcijo ministra za zdravje. Mandat se mu izteka. Obdobje ministrovanja je bilo usmerjeno v obvladovanje epidemije covida-19 v zdravstvu, zagotavljanje nujne oskrbe tudi bolnikom z drugimi boleznimi in tudi sprejetju nekaj pomembnih zakonov. Povprašali smo ga tudi o umestitvi regijske bolnišnice ...

Suzana Kovačič

Kaj štejete med največje dosežke ministrovanja?

V tem kratkem času smo morali biti realni. Mandat sem prevzel med drugim in tretjim valom epidemije. Četrti val je bil največji, kar se tiče obremenitev zdravstva. Pripravili smo 325 intenzivnih postelj, za to, da smo zmogli, je bilo treba premestiti več kot 300 zdravnikov, 200 specializantov, 1600 medicinskih sester. V petem valu sta bila izziva cepljenje in testiranje s spremembo strategije, ker je bilo število okužb z različico omikron tako visoko. To so bili težki dnevi, izzivi na meji mogočega, vendar smo z odlično ekipo, ki jo imam na ministrstvu za zdravje, vse to zmogli.

Da bi preprečili, da bi naše zdravstvo padlo, smo kljub tej težki situaciji omogočili vsem Slovencem zdravljenje, ki so ga tisti trenutek nujno potrebovali. V tem času smo sprejeli tudi načrt za okrevanje in odpornost in za zdravstvo pridobili 224 milijonov evrov, od tega smo 83 milijonov namenili za digitalizacijo.

Kaj pa drugi dosežki?

Sprejet je bil zakon o zagotavljanju sredstev za investicije 2021-2031, s katerim smo omogočili strateško načrtovanje infrastrukture v javnem zdravstvu. V povprečju se je v preteklih letih dalo 36 milijonov evrov na leto za investicije v zdravstvo, ta zakon prinaša 200 milijonov evrov na leto. S tem zakonom smo zagotovili sredstva tudi za fakultete, ki usposabljajo kadre za zdravstvo. Prvič pa smo zagotovili 200 milijonov evrov v naslednjih desetih letih za primarno zdravstvo, ki sicer ne spada neposredno pod državo. Da zaposleni ne bodo odhajali, jim je treba zagotoviti sodobne prostore in opremo, s čimer bo opravljanje dela bistveno lažje. Skrajni čas je bil za sprejetje zakona o dolgotrajni oskrbi, za katerega verjamem, da se bo z znanjem in vedenjem v naslednjih letih v katerem delu še dopolnil. V prvem polletju 2021 je Slovenija predsedovala Svetu EU. V tem času smo na področju zdravstva sprejeli štiri akte, ki bodo pomembno prispevali k pravočasnemu in učinkovitemu odzivanju ključnih struktur EU ter držav članic v primeru izrednih javnozdravstvenih razmer v prihodnje.

»Strategija nove gorenjske bolnišnice tudi ne more biti samo strategija zdravstva, širimo jo še na ministrstvo za okolje in prostor, ki pripravlja regijske razvojne prostorske načrte. Verjamem, da se to da pripraviti v doglednem času od nekaj mesecev do enega leta.«

Kako ste se lotili reševanja dolgih čakalnih vrst?

Lani smo sploh prvič izpeljali nacionalni razpis za skrajševanje čakalnih vrst za določene zdravstvene storitve. Opredeljenih je bilo približno dvajset tisoč storitev, se pravi nedopustno dolgo čakajočih, s ciljem, da se jim opravi ta storitev in omogoči čimprejšnje zdravljenje. Izkazalo se je, da moramo bolje obvladovati čakalne vrste z vidika evidenc. Kar 39 odstotkov poklicanih je imelo že opravljeno storitev, čeprav so bili še v evidencah na čakalni vrsti NIJZ; 29 odstotkov jih je reklo, da si ne želi menjati izvajalca, tudi če dlje čakajo. Sedem odstotkov jih je reklo, da jim ne ustreza druga lokacija oz. drug termin, desetim odstotkom pa smo dali hitri termin in so storitev opravili. Lahko zaključimo, da 85 odstotkov izvajalcev zdravstvenih storitev poskušamo poučiti, kako pomembno je, da natančno vodijo evidence.

Šele petič po letu 2005 je bil sprejet splošni dogovor, s katerim smo vsem izvajalcem dodelili programe že v januarju (in ne sredi leta). Bolnišnicam smo do konca junija dodelili tudi posebne programe, da lahko naredijo več in s svojimi zaposlenimi lahko sklepajo tudi posebne pogodbe.

Javno zdravstvo pesti pomanjkanje družinskih zdravnikov ...

Brez dvoma je primarni nivo eden od najpomembnejših delov zdravstvenega sistema. Upam, da nam je z vsemi izvedenimi ukrepi uspelo dokazati, da se tega zavedamo.

Vsem specializantom družinske medicine v letih 2022 in 2023 višamo plače za dvajset odstotkov. Prej je zdravnik izbirni del sekundariata opravljal lahko na katerem koli specialističnem področju, zdaj morajo vsi najprej za tri mesece v ambulante družinske medicine ali na urgenco. Z zakonom o investicijah večamo obe medicinski fakulteti, da bo mogoč večji vpis. Prvič smo razpisali sto štipendij za medicinske sestre in zdravnike. Dodatno smo odprli 64 programov timov družinskih ambulant. Določili smo, da je strokovni standard tudi finančni standard in da so družinski zdravniki za vse, kar delajo več, dodatno plačani. Boljše pogoje dela bomo z zakonom o investicijah zagotovili tudi za primarno raven.

Janez Poklukar, dr. med. / Foto: Tina Dokl

Specializacijo družinske medicine jih je leta 2018 vpisalo 26, leta 2021 že 56. S spremenjenim zakonom o zdravniški službi smo omogočili, da zdravstveni delavci iz tujine lažje pridobijo potrdilo o znanju slovenščine na nivoju C1. Dopolnili smo tudi dokument o kompetencah medicinskih sester, ki srednjim medicinskim sestram omogoča karierni razvoj.

Pa bodo tudi nagrajene?

Tolikokrat sem sedel s sindikati, da niti ne štejem več. Vprašanje, kdaj bo še kdo. Pandemija je na zdravstvenih delavcih pustila pečat. Številni so izčrpani in tudi njihova plača ne odraža pogosto njihovega angažmaja. Med razlogi za odhod iz javnega zdravstva so tudi težki delovni pogoji, vodenje in organizacija sta nezadostna in na tretjem mestu so med razlogi plače. To so tri ključne stvari, za kar nam je zmanjkalo časa, kajti ta trenutek vse temelji na zakonu o javnih zavodih iz leta 1991, ki je glavna ovira za sodobno, fleksibilno opravljanje zdravstva.

Katere bodo sofinancirane investicije na Gorenjskem?

Pripravljamo projekt gradnje izolacijskega oddelka Klinike Golnik. Investicija je vredna 42 milijonov evrov, od tega je 25 milijonov evrov iz projekta React-EU. Zaključeni so projekti v Splošni bolnišnici Jesenice (energetska in požarna sanacija, prenova bolnišnične lekarne in laboratorija), začenja se projekt gradnje enote intenzivne nege, vreden 2,3 milijona evrov. Za Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo Kranj se pripravlja projekt statične ojačitve in energetske sanacije v vrednosti 7,7 milijona evrov.

Kaj pa na primarnem nivoju?

Za ZD Bled je v načrtu dozidava, vredna skoraj 1,5 milijona evrov, od tega sofinanciramo dobrih 700 tisoč evrov. V ZD Bohinj bo rekonstrukcija in dozidava vredna 275 tisoč evrov, sofinanciramo 161 tisoč evrov. V ZD Radovljica bodo zagotovili prostore za razvojno ambulanto, investicija je vredna 569 tisoč evrov, sofinanciramo 330 tisoč evrov. Dozidava prizidka k ZD Tržič stane 2,7 milijona evrov, sofinanciranih bo skoraj 790 tisoč evrov. Uredili se bodo prostori nad garažami ZD Kamnik v vrednosti več kot 470 tisoč evrov, sofinanciramo več kot 120 tisoč evrov. Uredile se bodo nove ambulante družinske medicine v Zdravstveni postaji Gorenja vas v vrednosti več kot 310 tisoč evrov, sofinanciramo 164 tisoč evrov.

Kako daleč so dogovori o umestitvi regijske bolnišnice?

Ta trenutek lokacija nove bolnišnice še ni znana, je pa umeščena v NRP v višini 305 milijonov evrov. V dokumentu investicijske zasnove je treba narediti še mrežo geografske dostopnosti, da bomo dobili pravo lokacijo, in pa preverbo pripravljenosti lokacije za izgradnjo. Ne moremo si privoščiti, da bi eno lokacijo izbrali, potem bi pa ta obstala, ker bi ugotovili, da je tam arheološko najdišče. Strategija nove gorenjske bolnišnice tudi ne more biti samo strategija zdravstva, širimo jo še na ministrstvo za okolje in prostor, ki pripravlja regijske razvojne prostorske načrte. Verjamem, da se to da pripraviti v doglednem času od nekaj mesecev do enega leta. Bolnišnica na Jesenicah ostane v vsakem primeru, nekoliko bodo lahko spremenjeni le programi.

Kaj se vam zdi ključno v pripravi na morebitni jesenski val epidemije covida-19?

NIJZ pripravlja analizo, ki bo dala osnovo za pripravo strategije, znanje in izkušnje bomo predali mojemu naslednику. Glede na situacijo je cepljenje eden najpomembnejših javnozdravstvenih ukrepov, primerljiv s čisto, neoporečno vodo, ki jo imamo zapisano v ustavi.

Kje boste nadaljevali delo?

Izvedeli boste pravi čas, kje in kako bom v prihodnje pomagal graditi javno zdravstvo. Kdorkoli bo novi minister za zdravje, si želim, da bi funkcijo opravljal odgovorno, skrbno in v korist slovenskega zdravstva in zdravja. Sicer pa s težkim srcem spremljam, kako se o zdravstvu slabo govori kar povprek. So napake, napačne odločitve in takrat si je treba naliti »čiste vode« ter usposobiti sistem, da se to ne ponovi. A je tudi na tisoče dobrih zgodb. Če bomo ves čas govorili samo o tem, da so plače prenizke, delovni pogoji slabi, zdravstvo podkupljeno, kdo od mladih se bo sploh še odločil za zdravstveni poklic? Na koncu mora biti cilj vseh široko dostopno javno zdravstvo za slehernega Slovenca – ne glede na globino njegovega žepa.

Še delate kot zdravnik internist?

Da ohranjam licenco, je pogoj dvajset odstotkov ur, opravljenih v svoji stroki. V najtežjih trenutkih sem pomagal na covidnem oddelku UKC Ljubljana in SB Jesenice in podprl zdravstvene delavce, ki so se trudili čez vse meje in s svojim zgledom pokazali, da če stopimo skupaj, zmoremo.

Zanimivosti

Zahvalili so se po slovensko

Ljudska univerza (LU) Kranj v programu medgeneracijskega sodelovanja organizira brezplačni tečaj učenja slovenščine za ukrajinske begunce, ki so nastanjeni v kranjski občini. »Zelo sem hvaležna Sloveniji, ki nas je sprejela v teh za Ukrajino težkih časih. Začutili smo veliko podporo, sočutje in razumevanje Slovencev. Hvaležna sem za tečaj slovenščine, ki bi ga želeli nadaljevati še intenzivneje,« je povedala Svetlana Ševčenko.

Suzana Kovačič

Tečaj, ki se ga udeležuje med petnajst in dvajset ukrajinskih beguncev in poteka v medgeneracijskem centru v Kranju, so začeli osmega aprila. Skupaj načrtujejo deset srečanj po tri šolske ure. »Na LU Kranj so izvedeli, da je v Kranju nastanjena skupina Ukrajincev, večinoma iz Kijeva, Harkova in okolice, nekaj tudi iz Buče, in se je po pomoč pri vključevanju v okolje obrnila na predavateljico LU Kranj. LU Kranj se je hitro odzvala na nove potrebe v lokalnem okolju in brezplačno organizirala tečaj. Udeleženci se želijo čim prej naučiti slovenščine, ker želijo tudi čim prej dobiti službo. Znanje slovenščine pa je za dosti zahtevne poklice, ki jih opravljajo, nujno. Hitro napredujejo, ker je precej besed precej podobnih v obeh jezikih in tudi slovnica ni tako različna. So pa nekatere besede, ki imajo povsem drugačen pomen. Najbolj radikalna beseda je domovina, ki v ukrajinščini pomeni krsta,« je povedala njihova učiteljica slovenščine Irina Stanković, po rodu Ukrajinka, ki je v Sloveniji, kjer si je ustvarila družino, 18 let. Študirala je slovenščino in opravila magistrski študij na ljubljanski univerzi. Sicer pa je plesna učiteljica, poučuje pa, ker govori tudi ukrajinsko.

Slike z ukrajinsko tematiko

»Zelo sem hvaležna Sloveniji, ki nas je sprejela v teh za Ukrajino težkih časih. Začutili smo veliko podporo, sočutje in razumevanje Slovencev. Hvaležna sem za tečaj slovenščine, ki bi ga želeli nadaljevati še intenzivneje, da čim prej usvojimo jezik in začnemo delati, da bomo koristni Sloveniji,« je povedala Svetlana Ševčenko, ki ima kar tri poklice – je inženirka energetike, pravnica in ekonomistka. Delala je v velikem energetskem podjetju. Nazadnje je živela v Irpinju blizu Kijeva, kjer so zaradi vojne veliko pretrpeli. »Tam so se dogajale največje bitke, veliko domov je porušenih.« Svetlani in njeni mami je uspelo oditi iz Irpinja šele s pomočjo prostovoljke, ker humanitarnih koridorjev za umik civilnega prebivalstva že ni bilo. Iz Kijeva sta šli z vlakom do mesta Mukačevo blizu madžarske meje, kjer sta še približno dva tedna čakali, da sta lahko odšli v Slovenijo, kjer ima Svetlana znance. Kasneje se jima je pridružila še Svetlanina hčerka, ki pa je šla naprej v Španijo. Svetlana se je odločila, da z mamo ostaneta pri nas, po njenem mnenju se je tudi slovenskega jezika lažje naučiti kot španskega. »Vsak dan sledimo novicam, kaj se dogaja v Ukrajini. Veliko svojcev, znancev je ostalo v Ukrajini, nekaterih več ni. Srce trepeta.« Svetlani je v tolažbo slikanje, veliko njenih slik je povezanih z ukrajinsko tematiko in upa, da postavi razstavo v Kranju.

Sinovi trenirajo nogomet

Zakonca Andrej in Viktorija Sudina sta bila na težki poti iz Harkova teden dni. »V Sloveniji imava prijatelje, ki so nama skupaj z Mestno občino Kranj pomagali najti začasno nastanitev, dokler ne najdeva dela. Zahvaljujeva se Slovencem, ki so pomagali in se odzvali na ta naš velik problem. Zahvaljujeva se tudi LU Kranj za organizacijo tečaja in Irini za odlično poučevanje in njen iskreni odnos. Ne samo da se učimo slovenščine, pomembna je tudi komunikacija, medsebojna pomoč in podpora,« sta povedala. Imata tri sinove, ki so se po prihodu k nam začeli ukvarjati z nogometom. Kot so povedali starši, so jih trenerji in otroci v Nogometnem klubu (NK) Triglav zelo lepo sprejeli in jim bili pripravljeni pomagati. »V Sloveniji se počutimo varni in sinovi mi rečejo, da iz te države pa res nikamor več ne bodo šli,« je dodala Viktorija, po poklicu dermatologinja. Njun najstarejši sin po spletu zaključuje harkovsko srednjo šolo, mlajša sinova sta v slovenski osnovni šoli. »Starejši sin je oddal dokumente za študij na ljubljanski univerzi in takoj so se odzvali, naj se obrne nanje, če kaj potrebuje.« Podporo čutijo na vsakem koraku, je poudarila Viktorija Sudina. Imajo manjšega psa, in ko so ga šli prijavit, so se vrnili z vrečami hrane zanj.

»Doma so ostali starši, kar je največja skrb. Naša največja želja je, da bi se vojna čim prej končala in da bi bilo v Ukrajini znova varno in bi bil mir.« Člani družine so se ves ta čas, ko so čakali odločbo o dodelitvi statusa začasne zaščite, trudili biti koristni. Opravili so veliko prostovoljnih ur v centrih za zbiranje pomoči Ukrajini. Viktorija je na pravoslavno veliko noč (pasho) napekla veliko pask, tradicionalnega kolača, in ga razdala trenerjem, sošolcem obeh sinov ...

»Po tečaju imamo vsakič uro plesa, za začetek smo vzeli ukrajinske plese, ki jih vodim v slovenščini. Na ta način se jezik hitreje 'usede' v ušesa,« je dejala učiteljica Irina.

Tečaj slovenščine v Medgeneracijskem centru Kranj / Foto: Tina Dokl

Rad bere Muco Copatarico

Slovenščine se učijo tudi skozi šport, kulturo, naše običaje. Vera Kutirova je kot zelo zanimiv običaj omenila gregorjevo, spuščanje barčic v vodo. Njen osemletni sin, ki obiskuje slovensko osnovno šolo, še posebno rad prebira knjige v šolski knjižnici, z družino so tudi pogosti obiskovalci Mestne knjižnice Kranj. Spoznali so se že z Muco Copatarico in Mačkom Murijem ... Mlajši sin je prej treniral nogomet pri NK Dinamo Harkov, pri nas so ga povabili v NK Triglav in ga opremili. Mama ponosno pove, da se je že udeležil nogometnega turnirja v Šenčurju. Starejši sin je star 14 let in po spletu zaključuje harkovsko osnovno šolo, potem bo nadaljeval šolanje pri nas.

Starejši nočejo oditi

Kot je povedala učiteljica Irina Stanković, ki ima v Ukrajini veliko prijateljev, pogosto predvsem starejši Ukrajinci nočejo oditi in stvari sprejemajo take, kot so. Evgenija Timoščenko je iz Irpinja, do upokojitve je delala kot vzgojiteljica predšolskih otrok. Rojstni kraj je zapustila le zahvaljujoč hčerki. »Hčerka mi je na prvi dan vojne rekla, da imam tri minute časa, da vzamem najnujnejše. V tistem trenutku nisem vedela, kaj sploh vzeti razen dokumentov, in sem pozabila na obleko, hrano. Usedli sva se v avto in se vozili pod preleti sovražnih letal in bombardiranjem. Žal mi je, mesto Irpinj se je v zadnjih petih letih hitro razvijalo, na novo so uredili več parkov, center, okolico. Nisem želela oditi.« Evgenija stanuje pri prijateljici, nekdanji svakinji in zdaj njeni učiteljici slovenščine. Učiteljica Irina je bila ganjena, ko so se njeni slovenski prijatelji v tako velikem številu odzvali s pomočjo (oblačili, hrano, denarjem). »Evgenija je bila na obisku v Sloveniji leta 2016, že takrat prijetno presenečena nad odprtostjo ljudi in naravnimi lepotami. Bolje se počuti pri meni, čeprav je bila najprej nastanjena v Hamburgu,« je povedala Irina Stanković. Močno pa gospa Evgenija pogreša vnuke in pravnuke, ki so drugje.

Kot bi jih poznala sto let

Nekateri ukrajinski begunci so najprej začasno bivali v hotelu Creina, nekateri so takoj dobili nastanitve pri prijateljih, znancih, pri slovenskih sorodnikih ali pa pri prej neznanih ljudeh, ki so jim odprli vrata v svoj dom. Svetlana Ševčenko stanuje v hiši, kjer slovenska družina sobiva medgeneracijsko. »Zdaj mi je jasno, zakaj Svetlana tako hitro napreduje. Opazuje družino, njihove navade, komunikacijo in napreduje v znanju slovenščine, ker se 'kuha' v tem,« se pošali učiteljica Irina. Svetlano je družina povabila na praznovanje rojstnega dne, in kot je dejala, je začutila njihovo medsebojno iskrenost, dobronamernost, tudi to ji je bilo všeč, kako se znajo zabavati. »Zdelo se mi je, kot bi jih poznala že sto let.«

Na tečaju slovenščine so se že naučili zapeti Vse najboljše, in sicer ko so se učili poimenovanja naših običajev in praznikov. »V slovenščini znamo zapeti tudi Abrahama, ob tem vadimo še preteklik. Naslednjo se bomo naučili ljudsko pesem Kol'kor kapljic, tol'ko let,« je napovedala učiteljica.

Raziskali bodo Kranj

Udeleženci tečaja se vam bodo predstavili v slovenščini in vas tudi že kaj povprašali. V slovenščini boste izvedeli, kako so preživeli dan in kakšne načrte imajo. Ta teden se učijo o slovenskih regijah. »LU Kranj jih bo s svojimi raznovrstnimi aktivnostmi in projekti spodbujala tudi k čim kakovostnejšemu vključevanju v lokalno okolje: voden ogled mesta z obiskom Mestne knjižnice Kranj, predstavitev možnosti za vključevanje v društva, karierno svetovanje in po možnosti tudi predstavitve pri delodajalcih,« je povedala direktorica LU Kranj Mateja Šmid.

»Organizirana je bila tudi konferenca, na kateri sta se povezali harkovska in ljubljanska univerza, ki bo omogočila ukrajinskim študentom fakultete za socialno delo pridobivanje novih izkušenj,« je pojasnila profesorica Vera Kutirova, ki se je v Slovenijo zatekla s sinovoma. »Mož in moja mama sta še na teritoriju Ukrajine, a ne več v Harkovu, medtem ko so se moževi starši odločili, da ostanejo v Harkovu, ki ga stalno bombardirajo. To je moja največja skrb in bolečina, ker so v stalni nevarnosti.«

Vera Kutirova in Karina Agalarova, tudi profesorica, se iz srca zahvaljujeta Sloveniji za topel sprejem, podporo in razumevanje njihove situacije. »Prišla sem z dvema otrokoma. Pot je bila zelo težka, pod bombardiranjem. Tudi zdaj nam ni lahko, ampak učimo se slovenščine, spoznavamo slovensko kulturo in običaje,« je sklenila Agalarova.

Jaz, midva in mi

Morje

Mojca Logar

profesorica geografije in zgodovine

Ko pridemo do morja, dobimo občutek neskončnega obzorja. Običajno ljudi pogled na morje pomiri, nas malo začara. Kadar ne vemo, kam bi šli, je odločitev gremo na morje gotovo prava. Na slovenski obali sem pogosto. Tokrat so kolesa ostala doma. V Izoli na rtu srečava posebnega znanca, ki se ga oba zelo razveseliva. Je svetovni popotnik, ki svet in svoje življenje odkriva s hojo. S seboj nosi čisto malo, spalno vrečo, ko je zunaj še hladno, eno majico in obleko, ki jo ima na sebi. S petimi evri, ki jih porabi na dan, se počuti kot pravi gospod. Ta popotnik pravi: »V Trstu je bilo ob obali tisoče velikih meduz, ki jih je naplavilo morje. Meduza ima sicer lovke, pravzaprav pa jo nosi tok. Se rodi, plava s tokom, in ko jo tok naplavi na morsko obalo, svoje življenje konča. Lahko se še bolj trudi, v celoti je odvisna od morskega toka. Ali nismo tudi ljudje v neki civilizaciji vrženi v tok, s katerim plovemo? Se rodimo, ne da bi bili zaslužni za to, ali se rodimo tukaj ali na drugem koncu sveta. Hodimo v šolo, delamo, za kar se odločimo, ali pa tudi ne. Smo deležni blaginje ali prekletstva virusov, vojn, ne da bi na to kaj bistveno vplivali. Eni ali drugi grožnji se običajno lahko izognemo bolj po naključju kot zaradi lastne volje ali aktivnosti.« Modrovali smo še naprej, ta misel pa mi je odzvanjala v glavi in o tem sem premišljevala. Naslednji dan sva šla peš iz Izole v Piran. Včasih sem šla ves čas čisto ob morju, po kamnih in plažah mimo rta Ronek in Mesečevega zaliva v Strunjan, od tam pa v Pacug, Fieso in že smo v Piranu. Sedaj pot skrajšam. V Mesečevem zalivu je več urejenih poti, ki vodijo po klifni steni do vrha zaliva. Pot so namenoma utrdili, da se ne poseda in ni nevarno. Tako skrajšam pot okrog Strunjanskega rta, kjer morje seže čisto do stene in je dopoldan voda visoka nad koleni. Na vrhu klifa gledam na morje z višine. Deset ladij je čakalo na vstop v koprsko pristanišče, med njimi tudi križarka, ki je pripeljala turiste. Sprehajam se po urejenih poteh, ki nas vodijo skozi submediteranski gozd. Ta hip vse cveti, brsti, šumlja in prepeva. Puhasti hrast, bori, brnistra, zelišča in trave nas vabijo s svojim vonjem. Tako prideva do Strunjana, tam si omisliva zajtrk. Pot nadaljujeva kar po gozdni pešpoti nad zalivom, ki se do morja spusti v Fiesi. Piran je le še malo stran. Urejenih pešpoti po Sloveniji in Evropi je vedno več, tako opaža tudi svetovni popotnik. Torej ljudje radi pešačimo, ker takrat poslušamo ptičje petje, morje, drevesa, živali. Prisluhnemo sebi in želimo začutiti mir, morda samoto, tišino. Nekateri to počnemo le v prostem času, drugim je pot življenje in življenje pot.

V Mesečevem zalivu je več urejenih poti, ki vodijo po klifni steni do vrha zaliva.

Temno temna tema

Janez Logar

zakonski in družinski terapevt

O njej nam včasih kaj povedo ljudje, ki so doživljali pekel na zemlji. Vse religije nas poučujejo o obstoju dobrega in zla. Zato je to občečloveška tema, ki nikoli ne zamre. Sodobni človek se na vse pretege trudi odgnati zlo, slabo, samoto od sebe. Danes vede o človeku vedo veliko več kot pred stoletji. Še vedno pa ne znamo ločiti, katere rešitve so v domeni človeka in katere ne. Z leti se naučimo, da je življenje bolj ali manj uspešno reševanje vsakdanjih in vseživljenjskih problemov. Če smo pri tem približno uspešni, imamo mešanico dobrega in slabega, veselja in žalosti, radosti in obupa. Vemo tudi, da je ogromno odvisno od posameznika, vredno se je boriti zase in za svojo srečo. Pomaga nam, kadar verjamemo in verujemo, da smo na svet prišli, da se bomo imeli lepo. Pomaga, ko si ovržemo staro prepričanje, da je življenje križ, da je življenje solzna dolina ali da je življenje predvsem trpljenje.

Pa vendar. Kljub znanju in trudu se lahko zgodi. Mnogim se zgodi. Lahko celo po dolgih letih mirnega obdobja. Lahko pademo v brezno brez tal in brez sten. Svet se poruši v celoti. Ne mislimo na najhujše življenjske strese – smrt ljubljene osebe, propad domačije, stečaj podjetja, ločitev, prepire in pretepe ... Ali res obstaja še kaj hujšega? Da, obstaja temno temna tema. Kraj, stanje, kjer ni opore. Obupno si sam v takšni situaciji. Ljudje pravijo, da imajo občutek, celo vedenje ali videnje, da jih je sam bog zapustil. Za nazaj je to moč premišljevati, takrat se ne da premišljevati. Ni misli, ni čustev, ni smisla, le življenjski obup. Niti ni volje iskati smisla. Mislimo na bivanjsko praznino, praznoto, obupno samoto, v katero pade človek. Morda je pravi izraz eksistencialna depresija. To ni samo žalost. Takrat ne vemo, kje smo, kaj se nam dogaja, čas ne obstaja, ljudje so drugačni, dogodki se vrstijo brez smisla, ne veš, kako boš preživel. Tavaš in se opazuješ. Ne moreš verjeti. Groza se poveča, ko srečaš človeka, ki ve, kaj se ti dogaja. Vendar odide naprej, ker ti ne more pomagati. Ve, da moraš to lekcijo dokončati sam. Nekateri ne zdržijo in naredijo samomor. Trpljenje je preveliko. Spet drugi pristanejo na zaprtih oddelkih psihiatričnih bolnišnic, tretji se odločijo za samoto. Ljudje takšnega človeka le nemočno opazujejo. Ob takem človeku moramo vedeti, da neizmerno trpi. Tisti, ki se izvijejo iz primeža in ujetosti te zveri, povedo, da so dobili jasne namige in očitna znamenja, da bo vse v redu. Npr. srečali so oči neznanca, ki so mu sporočile, da prihaja konec najhujšega, na grafitu so videli svoj rojstni dan, dostopna wi-fi koda je bila enaka njihovi telefonski številki, v njihovo bližino so prihajali novi ljudje z dobrimi nameni ... Po prihodu naza, so zemeljske težave malenkostne.

Prepoznajmo znamenja časa okoli sebe.

Posebna punca (1)

Maja Bertoncelj

raznolikost in vključevanje

Posebna punca je naslov knjige Jerneje Renko. Šestnajst let je v šoli poučevala slovenščino in retoriko, potem pa jo je rojstvo najmlajše hčere popeljalo v svet posebnih izzivov. Knjigo je javnosti prvič predstavila v sredo na terasi mladinskega oddelka škofjeloške knjižnice – s pogledom na njej tako ljubo Škofjo Loko, v kateri živi že celo življenje. To ji je na pot postavilo tudi težke preizkušnje, ovire, ki jih uspešno premaguje.

V 39. tednu nosečnosti je rodila mrtvega otroka, nato se je razveselila rojstva hčerke Vite, za njo je prišla Nina, ki ji je življenje naložilo velike izzive; pred kratkim se je Jerneja spopadla še z diagnozo, ki jo je poimenovala bolezen na R. Soočila se je z rakom. Na nekaj manj kot 150 straneh vse to in še več opisuje v svojem knjižnem prvencu, ki bralca ne pusti ravnodušnega. Je (p)osebna izpoved, tudi pogled v življenje družine, ki ima otroka s posebnimi potrebami. »Mnoge mame se po rojstvu otroka s težavami v razvoju znajdejo v breznu in ne vidijo izhoda, ne razumejo, zakaj se jim je to zgodilo. Morda jih bo branje mojih zapisov spomnilo, naj ne klonijo pod pritiski družbe, ki z odprtimi rokami sprejema vse, kar ustreza trendom,« zapiše Jerneja, ki je kljub vsemu, kar se ji je dogajalo, na svet in življenje ves čas skušala gledati z optimizmom. »Življenje ni preprosto. A je preprosto lépo,« so njene besede. Knjige, ki jo je posvetila svojim trem puncam Viti, Nini in Lizi, ni načrtovala. Razmišljanja je spontano, po navdihu zlivala na papir, sem in tja objavila kakšen zapis. Pisanje ji je pomagalo, da se je prizemljila in povezala s svojo notranjo resnico. Njene misli so sedaj zbrane v knjigi, in kot poudari, si z njimi želi opolomočiti kogarkoli, ne samo mamo, ki ima otroka s težavami v razvoju. To je v predgovoru poudarila tudi Saša Bogataj Suljanović, univ. dipl. psih., ki jo poznamo kot šolsko svetovalno delavko na Gimnaziji Škofja Loka, Jerneji pa je v prvi vrsti prijateljica. »Posebna punca je zgodba o posebnih puncah, ki se dotakne vseh. Ni priročnik za srečo, ni navodilo za polno življenje, ni drama, ni patetična izpoved mame s težkimi preizkušnjami, je le oris življenjskega potovanja z zdravimi in manj zdravimi odločitvami, ki sili v refleksijo lastne poti. Posebna punca je tudi avtorica. V filmu Ne skrbi, peš ne bo prišel daleč karizmatični voditelj anonimnih alkoholikov svojemu varovancu, znanemu ameriškemu striparju Johnu Callahanu, namigne, da sebe najbolje spoznamo, ko pozabimo nase. Na tak način je do sebe prišla Jerneja Renko, s popolno predanostjo družini, z nadčloveškimi napori, vloženimi v posebno punco, ki bo zaradi tega lahko v nasprotju z mnenji mnogih strokovnjakov nekoč samostojna, že sedaj pa je vesela, komunikativna in polna ljubezni,« je med drugim zapisala.

Jerneja Renko s Posebno punco / Foto: Maja Bertoncelj

Jernejina izpoved se začne s pogledom precej nazaj – v lepe spomine na otroštvo in mladost, k sorodni duši, njenemu Klemenu, s katerim so ju težke preizkušnje še bolj povezale.

(Se nadaljuje)

Glasbena legenda

Urška Peternel

Slovenija, od kod lepote tvoje. Planica, Planica. Prijatelji, ostanimo prijatelji. Lepo je biti muzikant. To je le nekaj najbolj znanih skladb Ansambla bratov Avsenik, za katere redkokdo ve, da je besedila zanje napisal Marjan Stare, ki je bil eden vodilnih piscev besedil narodno-zabavne glasbe pri nas. Sedmega maja bi praznoval devetdeseti rojstni dan; rojen je bil 7. maja 1932 na Koroški Beli, umrl pa je 3. oktobra 1996 v Ljubljani, star 63 let. Pokopan je na Blejski Dobravi.

Ob obletnici njegovega rojstva bodo na Koroški Beli, kjer je bil rojen, pripravili dogodek Koroška Bela skozi glasbo. Pred nekaj leti so začeli organizirati prireditve v spomin na glasbene legende Koroške Bele. Prvo leto so pozornost namenili Francu Koširju, letos pa bodo po besedah predsednika KD Možnar Koroška Bela Črta Laharnarja obudili spomin na Marjana Stareta.

»V spomin nanj bomo izdali zbornik in organizirali spominski pohod po Avsenikovih poteh iz Begunj na Koroško Belo. V soboto, 24. septembra, pa bomo na Koroški Beli organizirali tudi Staretovo veselico, na kateri se bodo igrale in pele njegove pesmi,« je povedal Laharnar. Pri organizaciji sodeluje tudi neutrudni Ferdo Kikelj, ki se spominja Marjana Stareta in številnih večerov, ki so jih preživeli v zaodrju jeseniškega gledališča.

Marjan Stare / Foto: družinski arhiv

Marjan Stare, po izobrazbi slavist, je namreč veliko igral in režiral v jeseniškem gledališču, kjer je igrala tudi njegova žena Vera. Leta 1960 je začel delati na TV Slovenija, kjer je bil tri desetletja urednik za narodno-zabavno glasbo in med najbolj zaslužnimi za uveljavitev te glasbe na televiziji. Bil je redaktor, urednik, scenarist, na Radiu Ljubljana tudi napovedovalec, humorist in igralec zabavnih vložkov. Kot besedilopisec je začel pri Ansamblu bratov Avsenik, ki jih je spoznal preko Franca Koširja, s katerim sta bila soseda. Pozneje je pisal tudi za druge ansamble, med njimi tudi za Ansambel Lojzeta Slaka, Ansambel Beneški fantje, Ansambel Borisa Franka, Ansambel Alpski kvintet, Ivanko Krašević, Lada Leskovarja, Majdo Sepe, Alfija Nipiča in mnoge druge.

Ob obletnici je spomin nanj obudil Ivan Sivec, ki je prepričan, da je bil Marjan Stare eden najboljših piscev besedil v Sloveniji, če ne celo najboljši. »Bil je tudi izjemno srčen in pošten človek. Če ne bi bil tak, tudi ne bi mogel ustvariti toliko lepih besedil ... V spominu ga bom ohranil kot enega najboljših ljudi in kot odličnega avtorja neminljivih besedil, ki jih bodo mnogi prepevali še desetletja, ne da bi se sploh zavedali, da jih je ustvaril naš dragi Marjan,« je zapisal Sivec.

Ob tem je Marjan Stare delal tudi kot novinar, imel je rubriko v Nedeljskem dnevniku, ukvarjal se je tudi s slikanjem.

Spomin na očeta je ob obletnici njegovega rojstva obudila tudi hči Irena Stare Umek, ki je zapisala, da se je očetu Marjanu in mami Veri rodila kot sad njune najstniške ljubezni, oče pa je takrat še študiral v Ljubljani. »Verjetno za tiste čase nismo bili konvencionalna družina, saj nismo živeli skupaj in smo bili bolj 'vikend' družina ...« Irena se spominja, kako ponosna je bila, ko jo je oče predstavljal sodelavcem v službi v Ljubljani ali vzel s seboj na snemanja. Dodatne vezi sta stkala v času njenega študija v Ljubljani, ko je živela pri njem. »Vedno znova me je presenečal s svojim bogatim znanjem in razgledanostjo ...« Spominja se tudi lepih dni v jeseniških Rovtih, ki jih je imel tako rad, in očetovega veselja ob rojstvu vnukinje Urše.

Umrl je star komaj 63 let zaradi bolezni.

Vaš razgled

Traktorji ostajajo nepogrešljivi pri delu na kmetijah. Da bodo varno služili svojemu namenu, so se v Konjeniškem klubu Špik odločili za njihov blagoslov, ki so ga na zadovoljstvo vseh ljubiteljev podeželja izvedli pod smučarsko strmino v Podkorenu. Sledilo je prijetno druženje. Preden se traktoristi s kosilnicami ter ostalo bojno opremo zapodijo v breg, pa bodo s poslednjimi snežnimi zaplatami opravili pomladni sončni žarki. S. L. / Foto: Tina Dokl

Veliki traven nam je končno, kot se tudi spodobi za ta mesec, prinesel nekaj zelo toplih dni, primernih za zunanja opravila ter seveda za sprostitev, rekreacijo ter sprehode v naravi. Tu pa so že ledeni možje, ki bodo kot kaže poskrbeli za nekaj – upajmo, da blagodejne – osvežitve. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Aljančič, Aleksandrov priimek, 1. del

Tino Mamić

Priimek Aljančič je precej zagonetne sorte. Jezikoslovec Janez Keber domneva, da gre za sinove Aljana. Mali Aljani so Aljančiči. Aljan pa je okrajšava imena Aleksander, tako kot Aleks ali Aleš. Aleksander je v slovenski zgodovini razmeroma redko ime, veliko bolj je prisoten Aleš. Imena Aljan v pisnih virih ne najdemo, kar pomeni, da je bilo redko, mogoče je obstajalo samo v gorenjskem narečju.

Ena najbolj znanih upodobitev Aleksandra Velikega, ki je bila nekaj desetletij ukradena. Mozaik iz drugega stoletja pred Kristusom je danes v turškem Gaziantepu. Obraz nekateri strokovnjaki pripisujejo tudi neznani ciganki. / Foto: Tino Mamić

Aleksander je grško ime, ki je zaslovelo z vojskovodjem Aleksandrom Makedonskim (356 pr. Kr.–323 pr. Kr.), vladarjem, ki je evropsko in grško kulturo ponesel z orožjem vse do Indije. Aleksandros je grška beseda, sestavljena iz besed alexein, ki pomeni braniti, in aner (v rodilniku andros) v pomenu človek. Torej Aleksandros v grščini pomeni branilec ljudstva. Mimogrede, Aleksander je bil pripadnik naroda Makedoncev, enega od dorskih plemen, iz katerih se je kasneje razvil grški narod. Antični Makedonci niso bili Slovani, ampak so to ime dobili po naselitvi.

V Sloveniji živi 163 Aljančičev, velika večina na Gorenjskem, in to v največji meri ob reki Tržiška Bistrica. V zgodovinskih zapisih jih najdemo v župnijah Begunje, Kovor, Šenčur pri Kranju in Tržič. Število nosilcev priimka upada, leta 1997 jih je bilo 199.

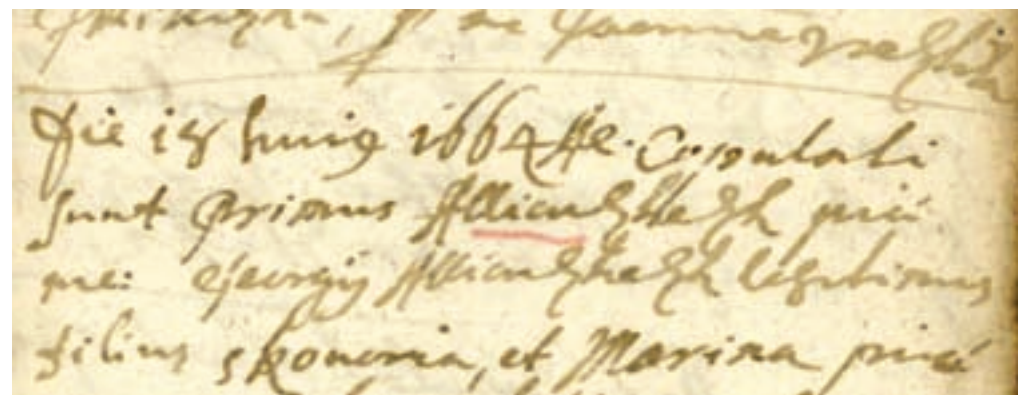

V župniji Podbrezje najdemo priimek v poročni matični knjigi že v 17. stoletju. Primož Aljančič iz Kovorja, sin Jurija Aljančiča, rojenega okoli leta 1605, se je poročil 18. februarja 1664. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (P Podbrezje 1651–1724, zv. 1, str. 26). / Foto: Tino Mamić

Gre za gorenjski priimek, izvorno slovenski. Po svetu najdemo Aljančičev le ducat, in to na Češkem, kjer imajo tudi žensko obliko priimka – Aljančičova. V Franciji živi 71 ljudi s priimkom Aljancic, ki so bržkone potomci Gorenjcev. Najbolj podoben je litovski Aliancevič – v Litvi je nosilcev tega priimka 56. V muslimanskem svetu so nekateri priimki malce podobni, saj izvirajo iz imena Ali in njegove bosenske različice Alija. A podobnost z Aljančiči je zgolj naključna.

Priimek najdemo tudi v obliki hišnega imena, in to samo v enem primeru: v Radovljici leta 1826 na naslovu Predmestje 35. Ime se je nato spremenilo v Šuštar (1869).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Ta teden boste večino časa posvetili družini in družinskim zadevam. Vrteli se boste okoli sorodnikov in marsikomu boste pomagali iz zagate z nasvetom. V domačem ognjišču bo gorel prijeten ogenj ljubezni, ki ga ni nikoli preveč.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Pazite, da vas ne ujame kakšen prehlad ali alergija, ki vas lahko spravi v slabo voljo. Ta slaba volja ima lahko tudi finančne posledice, če jo boste odpravljali z zapravljanjem. Previdno, saj bo že konec tedna bolje. Veseli boste.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Opazujte se in ob prvih znakih slabe volje to ozavestite in se zadržujte v komunikaciji z drugimi, saj boste sicer izpadli precej arogantni, še posebno v domačih krogih. To vam lahko kasneje zelo škodi, še posebno doma.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Začetek tedna bo gladek kot že dolgo ne. Naužijte se ga, kajti konec tedna vas bo precej potolkel, tako na službenem kot na domačem prizorišču. Upoštevajte nasvete starejših od sebe, saj vam ne želijo nič slabega.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Vse bo šlo kot po maslu in vse, česar se boste lotili, boste izpeljali z uspehom. Tudi na domačem področju boste zadovoljni kot že dolgo ne in vaši najbližji bodo od vas deležni samih lepih stvari. Tako besedno kot finančno.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Na začetku tedna boste zelo slabe volje in lahko se vam zgodi, da se boste spustili v neprijetna prerekanja, ki bodo nastala izključno po vaši krivdi. S tem si lahko nakopljete zamero najbližjih, zato le pazite na svoje besede.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Zgrabila vas bo želja po spomladanskem čiščenju – po domu ali pa tistem v psihičnem odnosu, v prijateljskih vezeh – in izkoristili jo boste. To se bo najbolj obrestovalo v domačem odnosu, saj vam bo boljša polovica hvaležna za pozornost.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Ta teden bo za vas pravi vlak smrti. Najprej boste na vrhu, nato pa v trenutku spodaj. Enkrat boste tako prijazni, da bi bilo treba brisati za vami, naslednji trenutek pa boste kot bodeča neža, s katero si nihče ne želi imeti opravka. Ozavestite tole.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Pokali boste od pozitivne energije. Vaša okolica bo imela od vas neumorno podporo, niti najmanjša stvar vam ne bo odveč. Le glejte, da ne boste ob vsem tem pozabili na domače ognjišče, naredite načrt za skupno preživljanje časa.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Začetek tedna se vam bo zdel naporen in tak tudi bo. Pazite na težke besede in morebitno aroganco, saj lahko prizadenete tiste, ki jih imate najraje. Hudo bo njim in vam in kar nekaj dni trajalo, da se bo ponovno vzpostavilo ravnovesje.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Vaše delovne navade vas bodo pripeljale do zasluženega uspeha na delovnem mestu. Ljudje okoli vas vas ne bodo mogli prehvaliti in veliko bo trepljanja po ramenih. Zadeva vas bo spravila v zelo dobro voljo, ki jo boste prenesli tudi na druge.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Veliko dela se vam je in bo nabralo, zato boste zamujali. To bo vplivalo tako na delovni proces kot na razmere doma. Nihče vam seveda za to ne bo hvaležen in deležni boste kar nekaj ostrih besed ter drugih pripomb.

TA JE DOBRA

Naprave

Mirko preizkuša prijatelja Andreja: »Kako se imenuje aparat, s katerim lahko gledamo zvezde in planete?«
»Teleskop!«
»Kako pa naprava, s katero gledamo mikroorganizme?«
»Mikroskop!«
»Kako pa rečemo napravi za opazovanje iz podmornice?«
»Periskop!«
»In kako rečemo napravi, s katero tajni agenti gledajo skozi zid?«
»Tega pa ne vem.«
»Okno!«

Konji

Po testni vožnji z rabljenim avtom potencialni kupec, ki je razočaran nad pospeški, namigne prodajalcu: »Če se ne motim, ste mi rekli, da je ta avto zelo močan.«
»Točno. Devetdeset konj ima.«
»Hm ..., potem jih je 85 gotovo že poginilo.«

Perilo

Ko soseda vidi, da je blondinka na teraso postavila dve stojali za sušenje perila, jo vpraša: »Imaš toliko perila?«
»Niti ne. Nižje stojalo je za spodnje perilo.«

Gorenjski kuharski recept

Kako se začne vsak recept v kuharski knjigi za Gorenjce? Najprej si izposodi ...

Dlaka

Dve dlaki hodita po cesti. Eno povozi avto, druga pa olajšano zavzdihne: »Ojoj, za dlako ...«

LAŽJI SUDOKU

8			2	1	9			3
	4			8		1	5	
2			3			9		7
	2	5			6		4	
	6	9				8	1	
	8		1			2	3	
5		1			8			4
	7	2		6			9	
6			7	4	3			

Rešitev:

6	9	8	7	4	3	5	2	1
4	7	2	5	6	1	3	9	8
5	3	1	9	2	8	6	7	4
7	8	4	1	9	5	2	3	6
3	6	9	4	7	2	8	1	5
1	2	5	8	3	6	7	4	9
2	1	6	3	5	4	9	8	7
9	4	3	6	8	7	1	5	2
8	5	7	2	1	9	4	6	3

TEŽJI SUDOKU

4	2				8	9		
			7		9			4
	1	6	3					
5	4					6	8	
				5				
	6	3					4	2
					5	2	7	
2			1		7			
		5	8				1	9

Rešitev:

4	2	7	5	1	8	9	3	6
3	5	8	7	6	9	1	2	4
9	1	6	3	2	4	7	5	8
5	4	9	2	7	3	6	8	1
1	8	2	4	5	6	3	9	7
7	6	3	9	8	1	5	4	2
8	9	1	6	4	5	2	7	3
2	3	4	1	9	7	8	6	5
6	7	5	8	3	2	4	1	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

BOLTEZ d.o.o. KRANJ, STANETA ŽAGARJA 58/C, KRANJ

GORENJSKI GLAS
GLEDALIŠKA IGRA S TRAGIČNO VSEBINO
GLAVNO MESTO KRETE
DRŽAVA V AFRIKI
GROBO DOMAČE SUKNO
MAVRAH, IRS
INUITI
GREGOR TOMC
KNJIŽEVNIK
SLIKA PROGRAMA NA RAČUNALNIKU
KRAČA, ČAČKA
SLOVENSKI HOKEJIST (Ž. J.)
VEDA O ARABSKEM JEZIKU
NEKDANJA ŠKOTSKA GROFIJA
TRENJE
MAKED. PESNIK (KOČO)
REKA V RUSIJI
ZVOČNA NAPRA ZA ALARM
IVAN LENDL
ŠPORTNIK V RINGU
DRŽAVA V INDIJI, ASSAM
MARIJA PO DOMAČE
ZAPIS PO PRIPOVEDI
SESTAVIL: F. KALAN
PREKMURSKA SLADICA
OPERNI SPEV
GLAVNO MESTO BOLIVIJE
AMERIŠKI ASTRONAVT (STUART)
ITALIK, ITALEC
GRŠKA PRESTOLNICA
LETOVIŠČE PRI KOPRU
ROK ARIH
GLASBENIK VADNJAL
GORENJSKI GLAS
MESTO NA PORTUGALSKEM
DELEC NESNAGE
DRŽAVNI PRAPOR
MIVKA
SL. ASTROLOGINJA (META)
KIRURŠKA IGLA
NAUK O SNOVEH
SL. PESNIK (KAJETAN)
RTV NOVINAR (PRIMOŽ)
OMAZ, PREMAZ
MAMA
TONE SVETINA
VRSTA METLE
GRKI IZ AHAJE
ŽIVAL S ČLENASTIM TELESOM
ZAPRT BALKON
TRAVA DRUGE KOŠNJE
UTEŽNA MERA ZA ZLATO
HUMORISTKA PUTRIH
KOSTNA BOLEZEN
LADO LESKOVAR
PREPIR, KREG
SLOVENSKI KUHARSKI MOJSTER (IVAN)
HČERIN MOŽ
TKANINA ZA JADRA
LAJEŽ, LAJANJE (KNJIŽNO)
LADIJSKA POSADKA
SKALNA VZPETINA NAD ŽIROVNICO
FEVDNI PODLOŽNIK
ŠANSONJERKA MAVRIČ
HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA
DEL VODOVODA
PRIPOVEDOVALEC
SEDMI PLANET
TEŽA OVOJNINE
OČIVIDEC DOGODKA
DUHOVŠČINA (KNJIŽNO)
MASA PREDMETA
POŠKODBA V SKLEPU
DVOJICA
ENOTA ZA MOČ
URADEN SPID
VODNA RASTLINA
UGASLI DELČKI PREMOGA
IZOLACIJA PRI SUMU OKUŽBE
GRANIT Z AVALE
ZGOD. DOBA ZEMLJE
LEON ENGELMAN
TIM TEKAVEC
PEVKA DEŽMAN
MUSLIM. MOŠKO IME
SOSEDA ANGLEŽINJE
MI, VI, ?
SL. PISEC (GVIDO)
PRIPRAVNIŠKA DOBA
REKA V SRBIJI
NAČRT (ZASTAR.)
IGRALEC IN TV VODITELJ (DOMEN)
ŽIVEC
SANITETNI MATERIAL
REVA
NEKD. ŠVED. GLASBENA SKUPINA
MODEL VOZILA OPEL
AJDNA JOKASTA LANARK ROOSA TABERNA
SORTA JABOLK, IDARED
NARAVA (STAR.)
TOPLINA, TOPLOST
MORSKA RIBA
IGRALKA GREGORAČ
ČEBELJA PAŠA
GLAS PRI PRELOMU
PRVI RIMSKI ZALOŽNIK
GL. MESTO JORDANIJE
LETOVIŠČE V BELGIJI
IGRALEC PITT
PISATELJICA LINDGREN
GORSKA ZDRAVILNA RASTLINA
OJDIPOVA MATI IN ŽENA
KRČMA, GOSTILNA
HRIB (NAREČNO)
DOMEN PREVC
OBLJUBA
MESTNI NASAD
HOKEJIST KURRI
PRIPADNIK SASOV
SEJALNA PRIPRAVA
JURE ROVAN
PEGA, MAROGA
AGAVI PODOBNA RASTLINA
OBL. IMENA JUSTIN
KAČJI GLAS
ZAGOZDA
NEMŠKI FILOZOF (HANS)
PRODAJNI ARTIKLI
GOZDARSKO ORODJE
NUŠA ROJS
SPIKERKA KOROŠEC
OSKAR LAZNIK
PLOŠČA ZA STREŠNO KRITINO
KRAJ POD ČRNIVCEM OB DRETI
ŠTAMPILJKA Z DATUMOM
ODPADNA VODA

GORENJSKI GLAS
ABORTUS
ANTIČNA ZGRADBA V PULI
MEŠALEC
PETRA NAREKS
VELIKA ROKA
OBER
BOJNI STRUP
GORENJSKI GLAS
RASTLINSKA BODICA
MESTNA HIŠA
ODBOJKAR PAJENK
DIVJA TRTA
BELI ŠPORT
BIVŠI AM. TENISAČ (PETE)
VELIK TRAVNIK (STAR.)
REMONT, OBNOVA
IZDELOVALEC ROLET
ŠKANDAL
UGASLI DELČKI PREMOGA
IZOLACIJA PRI SUMU OKUŽBE
GRANIT Z AVALE
ZGOD. DOBA ZEMLJE
LEON ENGELMAN
TIM TEKAVEC
PEVKA DEŽMAN
MUSLIM. MOŠKO IME
SOSEDA ANGLEŽINJE
MI, VI, ?
SL. PISEC (GVIDO)
PRIPRAVNIŠKA DOBA
REKA V SRBIJI
IGRALEC IN TV VODITELJ (DOMEN)
REVA
NEKD. ŠVED. GLASBENA SKUPINA
ČEBELJA PAŠA
GLAS PRI PRELOMU
PRVI RIMSKI ZALOŽNIK
IGRALEC PITT
PISATELJICA LINDGREN
OJDIPOVA MATI IN ŽENA
KRČMA, GOSTILNA
HRIB (NAREČNO)
DOMEN PREVC
MESTNI NASAD
HOKEJIST KURRI
PRIPADNIK SASOV
SEJALNA PRIPRAVA
JURE ROVAN
PEGA, MAROGA
AGAVI PODOBNA RASTLINA
ZAGOZDA
NEMŠKI FILOZOF (HANS)
PRODAJNI ARTIKLI
SPIKERKA KOROŠEC
OSKAR LAZNIK
PLOŠČA ZA STREŠNO KRITINO
KRAJ POD ČRNIVCEM OB DRETI
ŠTAMPILJKA Z DATUMOM
ODPADNA VODA

Nagrade: 3-krat jakna Boltez, športne hlače Boltez in brezrokavnik Boltez

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 27. maja 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

TRST 2. 6., **VELIKI KLEK/GROSSGLOCKNER** 18. 7., **RADENCI** 22.–27. 5., **MORAVSKE TOPLICE** 22.–27. 5., **MADŽARSKE TOPLICE** 6.–10. 6., **BANJA VRUĆICA S TERAPIJAMI** 22.–29. 10., **POTEPANJE PO BOSNI** 15.–19. 10., **MEDŽUGORJE** 15.–17. 10., **BANJA KULAŠI** 2.–12. 11., **MORJE:** DUGI OTOK, LASTOVO, OREBIČ, VEČ TERMINOV. **www.rozmanbus.si.**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

Za vse prireditve je obvezno spoštovanje vladnih odlokov in priporočil NIJZ za zajezitev covida-19.

PRIREDITVE

Moje sledi na prehojenih poteh

Slovenski Javornik – V Turistu na Slovenskem Javorniku bo v nedeljo, 15. maja, ob 18. uri glasbeno-literarni večer s predstavitvijo knjige Francija Tušarja Moje sledi na prehojenih poteh.

Dnevi medgeneracijskega sožitja v Ljubljani

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi v ponedeljek, 23. maja, na dneve medgeneracijskega sožitja na Gospodarsko razstavišče v Ljubljano. Prijave zbira Franci Erzin do srede, 18. maja, na telefon 041 875 812.

Predstavitev dela skupine Štrence

Škofja Loka – Skupina Štrence Društva upokojenk za Selško dolino Železniki bo v soboto, 14. maja, od 9. do 12. ure na Mestnem trgu predstavila svojo dejavnost.

IZLETI

V Nockberge

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj v soboto, 11. junija, vabi v Nockberge, na dvatisočaka Mallnock in Klomnock. Nezahtevne, ponekod pa zmerno zahtevne hoje (zanesljiv korak) bo skupaj do šest ur in pol, višinske razlike bo 1100 metrov. Odhod s posebnim avtobusom izpred Creine bo ob 5. uri. Ne pozabite na dokumente za prehod meje, planinsko izkaznico, dobro planinsko obutev s čvrstim narebrenim podplatom in obleko za visokogorje. Prijave in informacije: Uroš Prelovšek, prelovsek@gmail.com ali 040 255 163; Stanko Dolenšek, stanko.dolensek@gmail.com ali 040 206 164. Prijava je veljavna s potrdilom vodnika.

Kolesarski izlet

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet Kranj–Bistrica pri Tržiču–Kranj, ki bo v torek, 17. maja, ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu. Izlet je srednje zahteven, proga je dolga 40 kilometrov.

Na Planico in Križno goro

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi svoje člane na planinski izlet v torek, 17. maja. Zbor bo ob 7. uri pred AMD Cerklje. Z avtom se boste peljali do Crngroba, od tu pa odšli peš do Planice in naprej do Križne gore. Skupne hoje bo za od tri ure in pol do štiri ure. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu.

Planinsko-pohodniški izlet Kavčič–Lipnik

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinsko-pohodniški izlet Kavčič–Lipnik (879 m in 804 m n. m.), ki bo v četrtek, 26. maja. Odhod s posebnim avtobusom izpred Globusa bo ob 7. uri, vstopni postaji bosta tudi Lon in Boltez. Lahke hoje bo za od tri ure in pol do štiri ure, višinska razlika je 300 metrov. Priporočljiva oprema so pohodniške palice in visoka obutev. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 23. maja.

V Prekmurje

Škofja Loka – Medobčinsko društvo invalidov Škofja Loka vabi vse člane v petek, 27. maja, na izlet v Prekmurje. Odhod bo ob 7. uri z glavne avtobusne postaje Škofja Loka. Ogledali si boste grad v Beltincih, vas Lipa s panonsko hišo, kjer bo pokušina lokalne jedi langaš, obiskali pa boste tudi Otok ljubezni v Ižakovcih. Po ogledu bo izletnike pričakal vroč bograč. Vrnitev je predvidena okoli 20. ure. Prijave sprejemajo v društveni pisarni. Informacije: Vanja, 041 396 917.

Na Matajur

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinsko-pohodniški izlet na Matajur (1642 m n. m.), in sicer v četrtek, 19. maja. Odhod s posebnim avtobusom izpred Creine bo ob 7. uri, vstopni postaji bosta tudi na Laborah in v Straži-ščču. Pripravili so dve izvedbi poti: planinci bodo pohod začeli v vasici Avsa in po mejnem grebenu z Italijo do koče na Matajurju, hoje bo za tri ure in pol, višinska razlika je 890 metrov; pohodniki se bodo odpeljali na italijansko stran do vasice Gabrovica in še naprej pod vrh gore, hoje bo za približno dve uri. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 16. maja.

OBVESTILA

Zbor članov Turističnega društva Šenčur

Šenčur – Turistično društvo Šenčur vabi svoje članice in člane na zbor članov, ki bo v ponedeljek, 23. maja, ob 19. uri v Domu krajanov Šenčur.

ARRIVA D.O.O., ULICA MIRKA VADNOVA 8, KRANJ

BREZPLAČNA OBJAVA / LIONS KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

POLTON ANTON HABJAN S.P., CESTA NA BELO 18, KRANJ

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 14. 5.
16.30, 20.15 MORILČEV SPOMIN
18.50, 20.50 POŽIGALKA
13.50, 15.50, 17.40 PUSTOLOVŠČINE DRUŽINE BIGFOOT, sinhro.
13.40, 15.30, 18.00, 20.30 DOKTOR STRANGE V MULTIVESOLJU NOROSTI
19.30 DOKTOR STRANGE V MULTIVESOLJU NOROSTI, 3D
21.15 SEVERNJAK
14.00, 16.15, 18.15 BARABE, sinhro.
18.30 MAGIČNE ŽIVALI: DUMBLEDORJEVE SKRIVNOSTI
16.00 JEŽEK SONIC 2, sinhro.
13.30, 14.30 JAZ, RDEČA PANDA, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 13. 5.
20.00 DEJ NO

Sobota, 14. 5., in nedelja, 15. 5.
18.00 PUSTOLOVŠČINE DRUŽINE BIGFOOT, sinhro.
20.00 DEJ NO

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE, KRANJ

Petek, 13. maja, in ponedeljek, 16. maja
20.00 Avtorski projekt: ZADNJI NAJ UGASNE LUČ (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA, JESENICE

Petek, 13. maja
19.30 JSKD Jesenice: ENO PESEM ČMO ZAPET (območna revija odraslih pevskih zborov, vstop prost)

Sobota, 14. maja
19.30 Koncert baletnih solistov Društva baletnih umetnikov Slovenije

Nedelja, 15. maja
20.00 GTČ Jesenice – senior šola: BOLJ STARE, BOLJ SKEGLANE

PREDAVANJA

Svetovanje o ustrezni telesni dejavnosti

Begunje – Društvo upokojencev Begunje obvešča svoje člane, da bo predavanje medicinske sestre (svetovanje o ustrezni telesni dejavnosti) v sredo, 18. maja, ob 9. uri v prostorih društva. Sledilo bo brezplačno merjenje krvnega tlaka, sladkorja in holesterola.

Zdrava ustna votlina

Kranj – Društvo bolnikov z osteoporozo Kranj vabi člane in vse ostale na predavanje Zdrava ustna votlina. Predavala bo Simona Debeljak, dr. dentalne medicine. Predavanje bo 17. maja ob 18. uri v prostorih MO Kranj, sejna soba št. 15 v prvem nadstropju.

RAZSTAVE

Ljudje sveta 2022

Jesenice – Fotografsko društvo Jesenice vabi na odprtje fotografske razstave 5. Mednarodnega krožnega natečaja Ljudje sveta 2022, ki bo v torek, 17. maja, ob 19. uri v Banketni dvorani Kolpern na Stari Savi. Razstavljene bodo nagrajene in sprejete fotografije slovenskih avtorjev, potekala bo projekcija nagrajenih fotografij na slovenskem salonu ter podelitev nazivov FIAP za leto 2021.

PREDSTAVE

Dobrodelna predstava Prah

Visoko – V dvorani na Visokem se bo danes, v petek, 13. maja, ob 19.30 začela dobrodelna predstava KUD Visoko Prah. Zbrana sredstva bodo namenili družini iz šenčurske občine, ki jo je prizadela huda nesreča in jim povzročila veliko škodo, ki ji sami ne bodo kos.

Zapora ceste skozi Gorajte

Škofja Loka – Zaradi prenove ceste, ki poteka fazno, je od te nedelje, 15. maja, do nedelje, 29. maja, predvidena popolna zapora lokalne ceste Groharjevo naselje–Sveti Duh. Zapora bo vzpostavljena od križišča za Papirnico na Cesti talcev do križišča za Papirnico v Gorajtah. Obvoz bo za domačine omogočen po okoliških cestah.

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

PRODAM

PARCELO s pogledom na morje, urbano območje, v Vinjolah (Lucija, Portorož), tel.: 031/891-256 22001237

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o. Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

KUPIM

ZAZIDLJIVO parcelo, lokacija Kranj –Škofja Loka in okolica, tel.: 041/227-338 22001228

ODDAM

NA Velikem hribu oddam vrt, površina 120 m², tel.: 051/370-801 22001239

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

DACIA Logan MCV, letnik 2018, tel.: 040/874-015 22001226

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 22001167

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 22000065

STROJI IN ORODJA

PRODAM

TROFAZNI cirkular domače izdelave, z ravno ploščo, tel.: 051/230-837 22001236

VARILNI aparat TIG 350 Iskra, cena 1.100 EUR, tel.: 031/360-536 22001222

ZAMENJAM

MENJAM mizarsko tračno brusilko za 5 m bukovih drv, tel.: 040/205-935, Mič 22001259

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

LIPOVE deske 3–4 cm, 1/4 m³, ugodno, in platnena pogonska jermena, š. 8 cm, tel.: 068/186-754 22001227

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM

NOTRANJA vrata, hrastov furnir, dobro ohranjena, 5 kom., ugodno, tel.: 031/350-028 22001244

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 22001160

SUHA hrastova drva in bukove butare, tel.: 031/826-621 22001130

KUPIM

BUKOVE goli za drva, 6 m³, s prevozom, Križe, tel.: 051/819-044 22001218

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

JEDILNO mizo 80 x 120 cm, in pomožno zložljivo posteljo, tel.: 040/705-145 22001234

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

HLADILNIK 93 l, višina 82 cm, star 7 mesecev, cena 80 EUR, tel.: 041/369-014 22001217

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

MALO rabljen kotel za centralno ogrevanje, na olje, 25 kw in gorilec, tel.: 04/53-38-817, 031/728-402 22001235

OSTALO

PRODAM

ZAVESE – ugodno, primerne za vsa okna, tel.: 031/400-950 22001252

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 22001253

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 22001165

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

APARAT za magnetno terapijo Eko dan, nerabljen, letnik 2022, ugodno, tel.: 040/504-544 22001225

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

DVE mladički istrski kratkodlaki gonič, zelo lepi, z vsemi papirji, cepljeni in čipirani. Za oddajo bosta konec meseca maja, tel.: 040/624-078 22001254

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CISTERNO Creina 3.200 l, tel.: 031/817-768 22001266

KOSILNICO BCS, cena 550 EUR, in manjšo BCS, cena 350 EUR, tel.: 041/758-972 22001269

KOSILNICO, greben 1 m, in 12 V električni vitel, tel.: 041/364-504 22001233

TRAKTOR IMT 539, brez kabine, l. 1982, in škropilnico 340 l, ugodno, tel.: 041/728-092 22001242

TRAKTORSKO kiblo za hlevski gnoj, cena po dogovoru, tel.: 040/739-605 22001247

ZGRABLJALNIK Sip Marathon 140, za kosilnico BCS in sušilno za seno, tel.: 040/739-512 22001216

ZGRABLJALNIK Sip 280, tel.: 031/378-946 22001240

KUPIM

GORSKI trosilec za gnoj, starejši, v okvari, in samonakladalno, tel.: 031/343-177 22001241

TRAKTOR in črpalko za namakanje, tel.: 04/57-21-605 22001129

PRIDELKI

PRODAM

VINO cviček, domače ocvirke, domačo svinjsko mast in ptujsko čebulo, tel.: 031/206-874 22001251

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

14 dni staro teličko ČB, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647 22001231

2 telički simentalki, stari 10 dni, tel.: 041/608-286 22001250

2 bikca simentalca, stara 14 dni, tel.: 068/613-784 22001262

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 22001163

BIKCA simentalca, starega 4 mesece, tel.: 041/229-268 22001258

BIKCA simentalca, starega 4 mesece, tel.: 031/687-062 22001264

BIKCA simentalca, starega 6 mesecev, in brejo telico angus, brejo 6 mesecev, tel.: 041/708-787 22001271

BREJO telico ciko, tel.: 041/369-098 22001214

ČB bikca, starega 14 dni, tel.: 031/803-521 22001232

JAGENJČKE za zakol ali nadaljnjo rejo. Cena po dogovoru, tel.: 041/935-640 22001255

JENIČKO simentalko, brejo 6 mesecev, tel.: 04/57-23-129, 051/252-829 22001246

KOZLIČKE srnaste pasme odličnih prednikov, za pleme ali nadaljnjo rejo, tel.: 03/57-38-226, 070/408-395 22001243

LOTO

Rezultati – žrebanje 11. 5. 2022
16, 17, 18, 19, 22, 28, 32 in 24

Loto PLUS: **1, 6, 23, 24, 30, 36, 38 in 19**
Lotko: **5 7 1 7 6 9**

Sklad 15. 5. 2022 za Sedmico: **2.390.000 EUR**
Sklad 15. 5. 2022 za PLUS: **480.000 EUR**
Sklad 15. 5. 2022 za Lotka: **300.000 EUR**

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **PRIROČNIK ZA GOJENJE VRTNIC**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 19. aprila 2022, so: **Ani Kenda** iz Tržiča, ki prejme 1. nagrado (darilna kartica želja v vrednosti 15 EUR), **Luka Miklavčič** iz Kranja in **Matjaž Torkar** z Jesenic, ki prejmeta 2. in 3. nagrado (knjiga Melanda).

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **OKUSNI PIKANTNI PRIGRIZKI,** ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 26. aprila 2022, so: **Marija Panjtar** z Blejske Dobrave, ki prejme 1. nagrado (darilna kartica želja v vrednosti 15 EUR), **Francka Drobnič** iz Železnikov in **Andreja Uršič** iz Gorenje vasi, ki prejmeta 2. in 3. nagrado (knjiga Melanda).

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **ZELIŠČA SO ZDRAVILNA**, ki je bila objavljena v Juriju 15. aprila 2022, so: **Stane Založnik** iz Preddvora, ki prejme 1. nagrado (darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR), **Vinko Rihtaršič** iz Selc in **Gašper Maček** iz Cerkelj, ki prejmeta 2. in 3. nagrado (knjiga Melanda).

Vsem nagrajencem čestitamo!

KRAVO, ki bo v maju telila, pašna, tel.: 031/309-817 22001249

KUNCA lisca, črnega, 6 mesecev, 5,2 kg, Križe, tel.: 051/819-044 22001224

MESO domačega telička in lepega petelina, ugodno, tel.: 041/851-862 22001230

NESNICE – rjave, grahaste, črne pred nesnostjo, brezplačna dostava po celotni Sloveniji, Vzreja nesnic Tibaot Svatina Vanja, Babinci 49, 9240 Ljutomer, tel.: 02/58-21-401 22000662

TELICO angus – simentalko, brejo 5 mesecev, težko 750 kg, staro 2 leti, tel.: 041/583-753 22001245

TELICO, križana limuzin - cik, stara 9 mesecev, tel.: 041/498-784 22001248

TELIČKO LS/BBP, staro 6 mesecev, težko 270 kg, cena po dogovoru, tel.: 041/916-180 22001215

TELIČKO simentalko, staro 2 tedna, tel.: 041/335-514 22001270

KUPIM

BIKCA simentalca, starega od 5 do 10 tednov, tel.: 051/441-722 22001265

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo – Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in telička. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 22001162

OSTALO

PRODAM

NERJAVEČE sode s plavajočim pokrovom, 30 l, 50 l in 80 l, tel.: 031/360-536 22001219

NOVE 2-satne prašilčke in 10 kosov rabljene 10-satne panje, tel.: 031/360-536 22001221

SLAMO v okroglih balah, zrezano, tel.: 041/962-860 22001267

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

ZA nedoločen čas zaposlimo ličarja m/ž, zaposlitev za polni delovni čas v novi lakirnici v Kranju. Precizno mokro lakiranje manjših kovinskih delov. Prijave z osebnimi podatki do 5. 6. 2022 po e-pošti: kuzmaltd@siol.net. Kuzma, d.o.o., Hotemaže 17a, Preddvor 22001261

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 22001161

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 22001166

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 22001164

V TD GORJE ZAPOSLIMO STROKOVNEGA SODELAVCA, ki bo skrbel za nemoteno delovanje društva in z njim povezanih dejavnosti na področju turizma. **Več na www.vintgar.si/zaposlitev/.**

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za polni delovni čas, s poskusnim delom 6 mesecev in možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 22001256

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 22001257

IŠČEM

IŠČEM osebo za pomoč pri urejanju »Zbirke starin pr' Bešt'r » – zaželen raziskovalec. Pavel Bešter, Žirovnica, tel.: 04/58-01-024, 041/507-724 22001263

IZKUŠENO in zanesljivo gospo za pomoč in oskrbo starejše gospe na domu, blizu Celovca. Vse podrobnosti po e-pošti ali telefonu (prosim po 19. uri), tel.: 0043 6648389029, borut@gmx.at 22001260

RAZNO

PRODAM

DESKE cola dolžine 5 m in kamerunske ovce, tel.: 041/758-972 22001268

GAJBICE za krompir ali zelenjavo, tel.: 051/303-294 22001238

LESENE zabojčke z mrežo za sušenje zelišč in sadja, tel.: 041/912-088 22001223

NOTRANJA vratna krila – hrast, bide, školjko in armature, tel.: 031/360-536 22001220

PLINSKO jeklenko dušik, 10 in 35 kg, za gospodinjstvo, tel.: 041/967-554 22001229

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po telefonu: **04/201 42 47** ali e-pošti: **malioglasi@g-glas.si**

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

11 EUR + poštnina

V volčjem brlogu

Mednarodna uspešnica, ki temelji na presunljivi resnični zgodbi Margot Wölk in vzbuja provokativna vprašanja o sostorilstvu, krivdi in borbi za preživetje.

352 strani, 135 x 200 mm, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin bo večno ostal.
(T. Pavček)

Tiho je zaspal v večnost dragi mož, ata

Jakob Primožič

(1934–2022)

Od njega se bomo poslovili v soboto, 14. maja 2022, ob 15. uri na pokopališču v Stari Oselici. Žara bo na dan pogreba od 10. ure dalje v tamkajšnji mrliški vežici.

Žalujoči: žena Berta, hčeri Marija in Silva z družinama, sinovi Peter, Janez, Bogdan in Marko z družinami ter drugi svojci

OSMRTNICA

Prišlo za vse nas je spoznanje boleče, da plemenito obstalo tvoje srce je ljubeče, v času, ko zeleni vse in cveti, v nas bolečina in hlad sta, ker tebe več ni!

V 74. letu starosti je obstalo plemenito srce drage mame, babice in prababice

Rozalije Škarja

iz Kranja

Zadnje slovo od drage mame bo v petek, 13. maja 2022, ob 12. uri na kranjskem pokopališču. Žara bo na dan pogreba od 9. ure dalje v tamkajšnji poslovilni vežici.

Žalujoči vsi njeni, ki bomo drago mamo ohranili v najsvetlejšem in večnem spominu

Naš dragi

Peter Simonič

je odšel na svoje zadnje potovanje. Z žalostjo v srcu se bomo od njega poslovili v sredo, 18. maja, ob 14. uri izpred mrliških vežic na pokopališču v Kranju.

Vsi, ki ga imamo radi in nam bo Peter - Perica ostal v večnem spominu

Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.
(J. W. Goethe)

V SPOMIN

Mineva štirideset let, kar nas je veliko prezgodaj zapustil najin oče

Jurij Dolenec

s Kokrice pri Kranju

Zahvaljujeva se vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu ter z lepo mislijo postojite ob njegovem preranem grobu.
Sveča na grobu ugasne, spomin nate nikdar.

Sin Gregor in hčerka Špela z družinama

Ne jočite ob mojem grobu,
nisem tukaj in ne spim.
Zvezda sem, njena blaga luč v noči.
Ne jočite ob mojem grobu,
nisem tukaj.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega

Anžeta Benedičiča

iz Martinj Vrha

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje in nam še na mnoge druge načine pomagali ob tej težki preizkušnji. Hvala gasilcem, reševalcem in KS Sveti Lenart - Luša. Hvala gospodu župniku Tinetu Skoku in somaševalcema za lep cerkveni obred. Hvala pevcem Škofjeloškega okteta, Pevskemu zboru Sveti Lenart in Mihu za ganljivo odpete pesmi. Hvala pogrebnemu zavodu Navček in citrarju Dejanu Praprotniku. Hvala vsem, ki ste v tako velikem številu pospremili Anžeta na zadnji poti, ste ga imeli radi in ga boste obdržali v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

V SPOMIN

Spomin je luč,
ki nikoli ne ugasne.

Minilo je dvajset let, ko je nenadoma odšel

Janez Ferdin

in pet let, ko nas je za vedno zapustil mož in oče

Anton Ferdin

Res čas celi rane, a nikoli povsem.

Hvala vsem, ki postojite ob njunih grobovih.

Vsi njuni

Škofja Loka

Staro znanje obujeno v Doroteji

V Javnem zavodu za kulturo Kamnik, katerega del je tudi Mekinjski samostan, so osnovali blagovno znamko Doroteja, ki nosi ime po samostanski opatinji iz 17. stoletja.

Jasna Paladin

Mekinje – Blagovna znamka Doroteja, ki združuje 22 različnih izdelkov, se je začela oblikovati z ureditvijo in zasaditvijo samostanskega zeliščnega vrta, v katerem uspeva okoli dvesto različnih zelišč, saj združuje staro zeliščarsko in rokodelsko znanje.

»Skupina izdelkov nosi ime po znani mekinjski opatinji Doroteji Sidoniji Gallenberg, ki je živela v drugi polovici 17. in v začetku 18. stoletja in v samostanu pustila res močan pečat. Vsem izdelkom znamke Doroteja je skupna dolgoletna tradicija, zeliščarsko, slovensko poreklo, inovativnost izdelkov in privlačna podoba. Izdelke smo razdelili na več skupin: živilski, kozmetični in rokodelski izdelki ter darilni program, ponujamo pa že različne sokove, čaje, medove, likerje, mila, mazila, olja in mnogo drugega. Osnova vsega so zelišča na našem vrtu, rdeča nit izdelkov pa bodo tudi vrtnice, ki so jih redovnice tod gojile od nekdaj. Naš cilj je, da ponudimo nekoliko drugačne izdelke, ne povsem vsakdanjih, da so brez dodatkov, narejene po starih recepturah in tako živijo zgodbo več kot 700-letne zgodovine samostana in tukajšnjega zeliščarstva,« nam je povedala direktorica Zavoda za kulturo Kamnik Irena Gajšek in dodala, da je izdelke za zdaj mogoče kupiti pri njih, v kratkem tudi v spletni trgovini, v prihodnje pa najverjetneje tudi pri drugih turističnih ponudnikih v okolici, že sedaj pa jih veliko, denimo čaje, sokove in zeliščne namaze, ponujajo v samostanki zajtrkovalnici, ki je namenjena gostom, ki prenočijo v eni od 58 postelj v samostanu.

Irena Gajšek v Mekinjskem samostanu z izdelki, ki sodijo pod okrilje blagovne znamke Doroteja

»Kamnik je bil nekdaj znan po Veroniki, sedaj pa imamo še Dorotejo, zato smo osnovali tudi kulturno-turistično pot Od Veronike do Doroteje, ki je eno od treh vodenj za obiskovalce Kamnika na področju kulturnega turizma,« nam je še povedala.

Blejsko jezero prekriva cvetni prah

Maša Likosar

Bled – Na gladini Blejskega jezera je videti rumenkastorjavo plast, in kot je pojasnila biologinja Nina Štupnikar, višja svetovalka na Agenciji RS za okolje, gre za cvetni prah, ki je značilen za to obdobje. »Glede na spremenjene podnebne okoliščine, tako klimatske kot vremenske, se je cvetenje skoncentriralo na krajše obdobje. Trenutno intenzivno cveti več vrst, posledično je peloda več,« je pojasnila in dodala: »Pojava cvetnega prahu ne obravnavamo kot onesnaženje, saj gre za vnos organskih snovi po naravni poti, ki niso škodljive, cvetni prah namreč ni toksična snov.«

Foto: Tina Dokl

Cvetni prah na gladini Blejskega jezera ni škodljiv.

Cvetnega prahu, ki bo potonil na dno jezera, je po njenih besedah več na območjih, kjer voda zastaja. »Največ smo ga opazili v Veliki Zaki pri čolnarni in v Mali Zaki pod domom ribiške družine,« je dejala in še povedala, da cvetni prah na gladini vode prepoznamo po specifični rumenkastorjavi barvi, ki se nabira v plasteh in daje vtis poprha oziroma hrapave površine.

vremenska napoved

Danes bo dopoldne sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno, pojavljale se bodo krajevne plohe in nevihte. Jutri bo spremenljivo do pretežno oblačno, nastajale bodo krajevne padavine. V nedeljo bo večinoma sončno s kakšno popoldansko ploho ali nevihto.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
11/23 °C	12/21 °C	11/24 °C

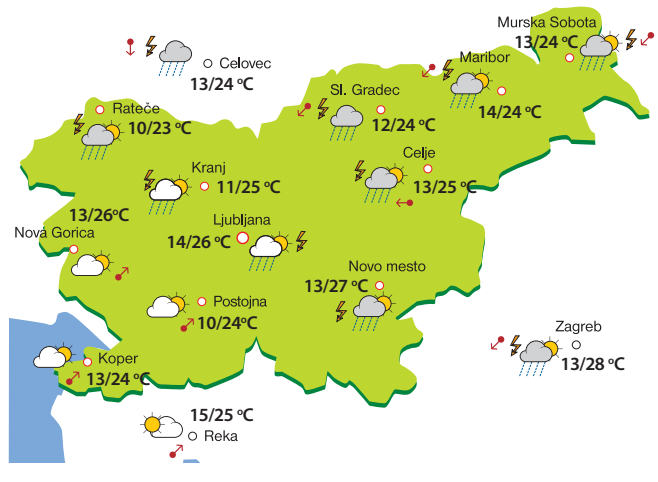

Učenje je življenje

Z nacionalnim odprtjem v Celju so se minuli petek začeli Tedni vseživljenjskega učenja (TVU). Po Sloveniji se bo zvrstilo osem tisoč dogodkov, s katerimi spodbujajo učenje skozi celo življenje.

Mateja Rant

Kranj – Tedni vseživljenjskega učenja so najvidnejša kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji, ki ga na Andragoškem centru Slovenije pripravljajo v sodelovanju s številnimi ustanovami, skupinami in posamezniki po vsej državi, pa tudi onkraj slovenskih meja. Do 12. junija se bodo zvrstili številni dogodki, ki bodo namenjeni spodbujanju učenja na različnih področjih ter ozaveščanju o pomenu ustvarjalnih dejavnosti in udejstvovanja, s čimer prispevajo k udejanjanju slogana Slovenija, učeča se dežela.

Z brezplačnimi prireditvami, ki bodo namenjene tako otrokom v vrtcih in šolah kot študentom in delovno aktivnemu prebivalstvu ter starejšim, bodo ponudili številne priložnosti za pridobivanje znanj, spretnosti in veščin ter druženje. Najodmevnejši dogodek v sklopu TVU predstavlja Parada učenja – dan učečih se skupnosti, ki poteka po celotni Sloveniji na isti dan. Tokrat bo to v sredo, 25. maja, na trgih in ulicah številnih krajev pa bodo obiskovalce seznanili z raznovrstnimi možnostmi vseživljenjskega učenja. Letošnja krovna tema TVU je Učenje je življenje – naj krepi in radosti! Med izpostavljenimi temami v okviru letošnjih Tednov vseživljenjskega učenja so še: Evropsko leto mladih, Starajoča se družba in medgeneracijsko povezovanje, Digitalna preobrazba družbe, Beremo skupaj – za znanje in zabavo, Zelena prihodnost – globalno in lokalno, Učenje in kultura – z roko v roki, Vključenost, izzivi večkulturnosti in dejavno državljanstvo ter Zdrav duh v zdravem telesu.

Danes odprtje Medvoškega kulturnega festivala

Medvode – Medvoški kulturni festival bo potekal petič. Odprtje bo danes ob 20. uri na ploščadi ob Tržnici Medvode. Pester program vse do 24. maja pripravlja kar 25 organizacij oziroma izvajalcev. Na današnjem slavnostnem odprtju bo govornik podžupan Občine Medvode Ivo Rep, s koncertom pa bo dogodek popestrila Godba Medvode. Jutri bo na tržnici ob 10. uri Kulturno sobotkanje, med 10. in 16. uro bo v Kulturnem domu Medvode gledališka delavnica Open theatre s Tonyjem Cealyjem (v angleškem jeziku), ob 18. uri pa na Tržnici odprtje razstave Mejni stereotipi.

Nova informacija o zapori ceste v dolino Vrata

Mojstrana – O zapori ceste v dolino Vrata zaradi del smo že obvestili. Direkcija RS za infrastrukturo, ki nadaljuje izvedbo protiprašne zaščite ter popravilo opornih zidov in prepustov na tej državni cesti, je v sredo sporočila, da je v času izvajanja del od 12. maja do 30. junija predvidena popolna zapora ceste od ponedeljka do petka med 7.30 in 18. uro. Ob koncih tedna popolne zapore ne bo. V času popolne zapore obvoza ni, bo pa omogočen dostop za intervencijska vozila na nujni vožnji.

Podari flanco v Smledniku

Smlednik – V Društvu za ustno zgodovino tudi letos organizirajo Flancanje v Smledniku. Začelo se je včeraj, potekalo pa bo do jutri, in sicer na isti način kot lani, kar pomeni brez prireditve, kot smo je bili vajeni pred covidom-19. Na Trgu sv. Urha sta stojnici za sadike, semena, brošurice o kulturni dediščini ... Promocijski zabojčki s sadikami in panojčki so tudi v vsaki vasi krajevne skupnosti Smlednik. Vabijo na tradicionalno izmenjavo domačih sadik pod naslovom Podari flanco.

Jutri znova Loški umetniški festival

Škofja Loka – Na Cankarjevem trgu v središču Škofje Loke bo jutri, v soboto, znova potekal Loški umetniški festival (LUFt). Unikatna tržnica se bo začela ob 9. uri in bo trajala do 18. ure, vmes pa bo ob 10. uri potekala delavnica joge za otroke. Na Škofjeloškem gradu bo ob 11. uri pravljična joga za otroke s Kačalinko Čalapinko, ob 14. uri pa bo še otroška kuharska delavnica Lonček kuhaj.